EXITUS
BEDRIJFSONTWIKKELING B.V.
CONSULTANCY VOOR DE AGRARISCHE SECTOR

Mededeling aan bevoegd gezag/
Concept-Notitie Reikwijdte, en detailniveau Plan MER

VOF van der Horst van Winkoop
Koemkolkweg 8
8097 PG Oosterwolde

Opgesteld door:

H.J. Hof
Mobiel: 06-5332 1893
Exitus Bedrijfsontwikkeling
Postbus 22
8100 AA Raalte
Tel. 0572-362860
Fax. 0413-354148
h.hof@exitus.nl

Initiatiefnemer:

VOF van der Horst – van Winkoop
Koemkolkweg 8
8097 PG Oosterwolde
0525 - 750908
wilcovanderhorst@solcon.nl

Ref. 707086 / 14 april 2014

Inhoudsopgave

1. INLEIDING 3
2. SAMENVATTING 4
3. PROJECTGEGEVENS 6
INITIATIEFNEMER 6
LOCATIE 6
BEVOEGD GEZAG 6
4. HUIDIGE ACTIVITEITEN 9
4.1. HUIDIGE SITUATIE 9
4.2. HUIDIGE PLANOLOGISCHE REGIME 9
5. MOTIVERING EN BESCHRIJVING VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN AFWEGING ALTERNATIEVEN 11
5.1. AANLEIDING 11
5.2. DE VOORGENOMEN ACTIVITEIT 11
5.3. AFWEGING ALTERNATIEVEN 11
5.3.1. NULSITUATIE 11
5.3.2. MAXIMALE VARIANT 12
6. REEDS INGENOMEN BESLUITEN 13
6.1. INLEIDING 13
6.2. RIJKSBELEID 13
6.2.1. STRUCTUURVISIE INFRASTRUCTUUR EN RUIMTE 13
6.3. PROVINCIAAL BELEID 14
6.3.1. UITGANGSPUNTEN VAN HET STREEKPLAN GELDERLAND 2005 14
6.3.2. RUIMTELIJKE VERORDENING 14
6.3.3. RECONSTRUCTIEPLAN VELUWE 14
6.4. GEMEENTELIJK BELEID 15
6.4.1. BEELDKWALITEITSPLAN BUITENGEBIED OLDEBROEK 15
6.4.2. LANDSCHAPSONTWIKKELINGSPLAN OLDEBROEK 15
6.4.3. WELSTANDSNOTA GEMEENTE OLDEBROEK 16
6.5. OVERIGE BELEID 16
6.5.1. WATER 16
6.5.2. VIERDE NOTA WATERHUISHOUDING 16
6.5.3. WB21 (WATERBEHEER 21E EEUW) 16
6.5.4. PROVINCIAAL BELEID 17
6.5.5. BELEID WATERSCHAP 17
6.5.6. WET VERONTREINIGING OPPERVLAKTEWATEREN 18
7. BEOORDELING VOORGENOMEN ACTIVITEIT 19
7.1. GEBIEDSKENMERKEN ARCHEOLOGIE EN BODEM 19
7.1.1. GEBIEDSKENMERKEN 19
7.1.2. ARCHEOLOGIE 19
7.1.2.1. Inleiding 19
7.1.2.2. Onderzoeksresultaten bureauonderzoek 19
7.1.2.3. Conclusie 20
7.1.3. BODEM 20
7.1.3.1. Algemeen 20
7.1.3.2. Onderzoeksresultaten 20
7.1.3.3. Conclusie 21
7.1.4. LANDSCHAPPELIJKE INPASSING 21

7.2. WATERPARAGRAAF ... 23
7.2.1. HUIDIGE SITUATIE WATERHUISHOUDING ... 23
7.2.2. TOEKOMSTIGE SITUATIE WATERHUISHOUDING ... 23
7.2.2.1. Grondwater ... 23
7.2.2.2. Oppervlaktewater ... 23
7.2.2.3. Droogweerafvoer en Regenwaterafvoer ... 23
7.2.2.4. Procedures ... 23
7.2.3. WATERKETEN ... 24
7.2.4. DUURZAAM STEDELIJK WATERBEHEER ... 24
7.3. EFFECTEN OP MILIEU ... 25
7.3.1. IPPC-RICHTLIJN ... 25
7.3.2. NATUURBESCHERMINGSWET 1998 ... 25
7.3.3. FLORA- EN FAUNAWET ... 27
7.3.4. DE WET AMMONIAK EN VEEHOUDERIJ ... 28
7.3.5. BESLUIT AMMONIAKEMISSIE HUISVESTING VEEHOUDERIJ ... 28
7.3.6. DIRECTE AMMONIAKSCHADE ... 28
7.3.7. WET LUCHTKWALITEIT ... 29
7.3.8. WET GEURHINDER EN VEEHOUDERIJ ... 30
7.3.9. MESTSTOFFENWET ... 31
7.3.10. NEDERLANDSE RICHTLIJN BODEMBESCHERMING (NRB) ... 31
7.3.11. GELUID ... 33
7.3.11.1. Algemeen ... 33
7.3.11.2. Industrielawaai ... 33
7.3.11.3. Conclusie ... 34
7.4. OVERIGE ASPECTEN ... 34
7.4.1. VERORDENING WELZIJN PELSDIEREN ... 34
7.4.2. VERBOD OP DE PELSDIERHOUDERIJ ... 34
7.4.3. EXTERNE VEILIGHEID ... 34
7.4.3.1. Algemeen ... 34
7.4.3.2. Situatie in en bij het plangebied ... 35
7.4.3.3. Conclusie ... 35
7.4.4. VERKEER EN PARKEREN ... 35

8. VERGELIJKING ALTERNATIEVEN ... 36

8.1.1. ALGEMEEN ... 36

BIJLAGEN ... 37

BIJLAGE 1. WOORDENLIJST ... 38
BIJLAGE 2. REFERENTIES ... 40
BIJLAGE 3. AFKORTINGEN ... 42
BIJLAGE 4. EMISSIEPUNTEN BEDRIJF IN HUIDIGE SITUATIE ... 44
BIJLAGE 5. NATURA 2000 GEBIED VELUWE ... 46
BIJLAGE 6. NATURA 2000 GEBIED UITERWAARDEN IJSSEL ... 48
BIJLAGE 7. "KAART WET AMMONIAK EN VEEHOUDERIJ" ... 50
BIJLAGE 8. AAGROSTACKS BEREKENING VERGUNDE SITUATIE. ... 52
BIJLAGE 9. NATUURBESCHERMINGSVERGUNNING ... 54
BIJLAGE 10. ERFINRICHTINGSPLAN ... 64
BIJLAGE 11. ISL3A BEREKENING HUIDIGE SITUATIE ... 86
BIJLAGE 12. QUICKSCAN FLORA EN FAUNA ... 88
BIJLAGE 13. ARCHEOLOGISCH BUREAU ONDERZOEK ... 104
BIJLAGE 14. VERORDENING WELZIJNSNORMEN NERTSEN (PPE) 2003. ... 142
BIJLAGE 15. WATERVERGUNNING WATERSCHAP ... 156
BIJLAGE 16. LEAFLET BB 94.02.013 ... 166
BIJLAGE 17. SITUATIETEKENING ... 168
BIJLAGE 18. PLANKAART ... 170
BIJLAGE 19. TEKENING OMGEVINGSVERGUNNING (ONDERDEEL MILIEU) ... 172

1. Inleiding

VOF van der Horst van Winkoop heeft het bedrijf aan de Koemkolkweg 8 eind 2006 aangekocht. Het bedrijf heeft een vergunning voor het houden van 9.000 fokteven nertsen. Deze nertsen worden op dit moment gehouden in de sheds zoals ze op het bedrijf aanwezig zijn. In de afgelopen 5 jaar zijn bestaande sheds vervangen en nieuwe sheds bijgeplaatst. Op het gehele bouwblok worden sheds geplaatst met elk 4 rijen kooien waarin de dieren gehuisvest zijn. Door elke keer de sheds te vervangen kon aan de op dat moment gestelde welzijnseisen worden voldaan.

Volgens de welzijnseisen, verwoord in de verordening welzijnsnormen nertsen (PPE), moeten de dieren meer ruimte krijgen. Om alle volgens de eind norm te kunnen huisvesten is een vergroting van het bouwblok nodig. Deze eind norm dient voor 1 januari 2014 gerealiseerd te zijn. Benadrukt wordt dat het hier geen uitbreiding van dieren betreft. Het betreft enkel meer ruimte voor dezelfde hoeveelheid dieren ten behoeve van welzijn.

De huidige omvang van het bouwblok is 1 hectare. Dit bouwblok biedt niet de mogelijkheid om alle dieren te kunnen huisvesten volgens het Plan van Aanpak verwoord in de verordening welzijnsnormen nertsen. De VOF heeft van de buurman een stuk grond aan kunnen kopen, waardoor een uitbreiding naar 2 hectare mogelijk is en volledig kan worden voldaan aan de welzijnsnormen.

Ruimtelijke inpassing
Voor de uitbreiding van het bouwblok is een wijziging van het bestemmingsplan nodig. De gemeente Oldebroek is bevoegd gezag voor de wijziging van het bestemmingsplan.

Benodigde vergunningen
Voor de uitbreiding is geen Omgevingsvergunning nodig. De gemeente Oldebroek heeft op 21 augustus 2013 een omgevingsvergunning verleend voor het bouwen van nieuwe shed ten behoeve van de aangescherpte welzijnseisen. Dit is een reguliere procedure in afwijking met het bestemmingsplan geweest. Voor het onderdeel milieu is een milieuneutrale melding gedaan omdat het aantal dieren niet wijzigde.

Milieueffectrapport
Ter voorbereiding van de ruimtelijke inpassing van het bedrijf zal een plan-MER worden opgesteld. Ter voorbereiding van de plan-MER zal een Concept-Notitie Reikwijdte en Detailniveau worden opgesteld.
In de Concept-Notitie Reikwijdte en detailniveau wordt al ingegaan op de voorgenomen bedrijfsontwikkeling en worden de milieueffecten beoordeeld. Tevens wordt ingegaan op welke wijze dit op de meest milieuvriendelijke manier kan geschieden.

De informatie in de Concept-Notitie Reikwijdte en detailniveau is bedoeld voor alle betrokkenen zoals omwonenden, bevoegd gezag, maatschappelijke organisaties, de Commissie voor de milieueffectrapportage (Commissie m.e.r.) en de voorgeschreven wettelijke adviseurs. De Commissie m.e.r. zal advies worden gevraagd over de reikwijdte en het detailniveau van het MER. Na raadpleging van bestuursorganen en adviseurs, de inspraakreacties en het advies van de Commissie m.e.r. wordt de Notitie reikwijdte en detailniveau in definitieve vorm uitgebracht. In deze notitie wordt vastgelegd welke informatie in het MER opgenomen dient te worden.

2. Samenvatting

VOF van der Horst van Winkoop heeft momenteel een pelsdierhouderij aan de Koemkolkweg 8 te Oosterwolde. Op het bedrijf worden momenteel 9.000 fokteven nerts gehouden. Het bedrijf heeft in 2012 een nieuwe vergunning gekregen om het aantal sheds uit te breiden in verband met de aangescherpte welzijnseisen. Deze omgevingsvergunning is verleend in afwijking met het bestemmingsplan. Nu wil de ondernemer de bestemming definitief wijzigen zodat dit in overeenstemming is met het huidige gebruik en dat hij de mogelijkheden van het bestemmingsplan wil kunnen gebruiken.

De gemeente Oldebroek heeft aangegeven mee te willen werken aan de wijziging van de bestemming van het perceel waar de uitbreiding voor welzijn heeft plaats gevonden.
De bestaande bestemming is Agrarisch A-1. Het bestaande bouwblok heeft een omvang van 1 ha en valt onder de bestemming Agrarisch A-8. Het vigerend bestemmingsplan kent het college een wijzigingsbevoegdheid toe tot 2 ha. De lengte van het bestaande perceel is 150 meter en een breedte van 67m. Na uitbreiding wordt de totale breedte 133 meter
Bij het opstellen van het MER moet rekening te worden gehouden met de (maximale) mogelijkheden die het plan biedt.
In de uitwerking van het MER zal een uitwerking gemaakt worden van de locatie wanneer de locatie gebruikt gaat worden als een locatie met vleesvarkens of vleeskuikens (alternatief). In de milieueffect rapportage zal aangetoond worden dan aan alle daarvoor geldende milieu eisen voldaan zal worden.

Initiatiefnemer heeft vergunning voor het huisvesten van 9.000 fokteven in 13 sheds. Deze worden gehouden op een Groen Labelsysteem BB 94.022.013. Dit is een automatisch mestafvoersysteem met 2x daags de mest afvoer naar een egslotenmestopvang.
In de alternatieven worden een nader aantal uit te werken varkens en pluimveestallen op de locatie geprojecteerd. Op deze stallen worden luchtwassers geplaatst om de ammoniak te reduceren. Soort en type worden nader uitgewerkt in het definitieve MER.

Pelsdieren vallen niet onder de IPPC richtlijn. In de alternatieven worden alleen de best beschikbare technieken toegepast zodat zowel aan de IPPC richtlijn als ook aan het Besluit Huisvesting voldaan wordt. Het bedrijf voldoet op dit moment aan de welzijnseisen zoals verwoord in verordening welzijnsnormen nertsen (PPE) 2003.

De inrichting ligt op circa 2585 meter vanaf kwetsbare gebieden krachtens artikel 2 van de Wet Ammoniak en Veehouderij. Dat betekent dat er geen directe beperkingen zijn volgens de Wet Ammoniak en Veehouderij (WAV). In de gewenste situatie is de ammoniakemissie gelijk aan de bestaande situatie nl. 2.250 kg ammoniak per jaar. De depositie op de kwetsbare gebieden blijft hierdoor nagenoeg gelijk. In de maximale variant(en) vleeskuikens en varkens neemt de emissie af of blijft minimaal gelijk.

De inrichting ligt op circa 2585 meter van Natura 2000 gebied de Veluwe welk ook een beschermd natuurmonument is. Middels een ammoniakverspreidingsberekening wordt vastgesteld dat er geen sprake is van een uitbreiding van ammoniakdepositie op het gebied. Gezien de grote afstand heeft de inrichting naar verwachting geen verdere significante invloed op de gebieden.

Nertsen hebben een vast afstand met betrekking tot geur. Hieraan wordt ruimschoots voldaan. In de voorkeuralternatieven zal middels V-Stacks berekeningen aangetoond worden dat aan de Wet geurhinder en Veehouderij voldaan kan worden.

De Wet Luchtkwaliteit stelt eisen aan o.a. de maximale hoeveelheid stof in de lucht. In de maximale variant(en) wordt om de uitstoot van stof te beperken, de stallen luchtwassers geplaatst. Deze reduceren de stofemissie voor een groot gedeelte. Naast deze belangrijke maatregel worden enkele kleine maatregelen getroffen om stofemissie te voorkomen dan wel te beperken. De nieuwe situatie voldoet aan de Wet luchtkwaliteit.
De berekening luchtkwaliteit van de huidige situatie met nertsen is als bijlage 12 toegevoegd.

Op het bedrijf zijn een aantal geluidsbronnen te benoemen. Voorbeelden van deze bronnen zijn verkeersbewegingen, ventilatoren, laden en lossen van voer en of dieren.

In de vigerende vergunning zijn de volgende waarden opgenomen:

- Langtijd gemiddelde geluidsniveau 40 dB(A) dag, 35 dB(A) avond en 30 dB(A) voor de nachtperiode.
- Maximale geluidsniveau 60 dB(A) dag, 55 dB(A) avond en 50 dB(A) voor de nachtperiode.

Gezien de aard van de geluidsbelasting van de inrichting en de afstand tot dichtstbijzijnde objecten (minimaal 75 meter) is het ruimschoots aannemelijk dat aan de voorwaarden kan worden voldaan.

Door de ontwikkelingen die dit bestemmingsplan mogelijk maakt, is er wel sprake van een toename van verhard oppervlak waardoor het af te voeren water kan toenemen. Initiatiefnemer heeft hier al maatregelen in de vorm van een zaksloot voor genomen. Gezien de intensieve bebouwing die er nu aanwezig is, is te verachten dat de maximale variant(en) niet meer verhard oppervalk met zich meebrengt
Dit betekent dat de uitbreiding vrijwel geen gevolgen heeft voor de waterhuishoudkundige situatie in het buitengebied

Het MER zal laten zien dat het effect van de maximale alternatieven geen grotere negatieve gevolgen voor het milieu hebben. En wanneer deze er op onderdeel er wel zijn dat deze binnen de wettelijke kaders vallen.

3. Projectgegevens

Initiatiefnemer

Naam: VOF van der Horst van Winkoop
Adres: Koemkolkweg 8
Plaats: 8097 PG Oosterwolde

Locatie

Adres: Koemkolkweg 8
Plaats: 8097 PG Oosterwolde

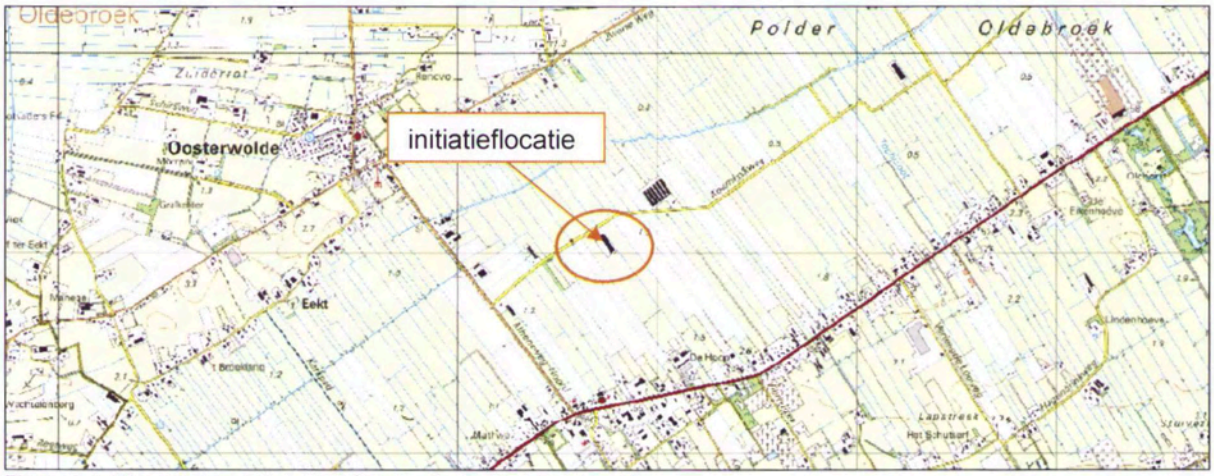

Figuur 3.1: Weergave van de initiatieflocatie (bron: Kadata Internet)

De locatie bevindt zich ten zuidoosten van de kern Oosterwolde, in de gemeente Oldebroek.

Bevoegd gezag

Gemeente: Gemeente Oldebroek
Adres: Postbus 2
Plaats: 8096 ZG Oldebroek
Telefoon: 0525-638200
E-mail: gemeente@oldebroek.nl

In het kader van de Wro wordt een Plan-MER opgesteld. Gebruik makend van paragraaf 1.3 van de Handreiking milieueffectrapportage Een Plan_MER is een procedure.
De Mededeling in een plan-MER procedure is de concept-Notitie Reikwijdte en Detailniveau. Het betreft hier het bouwblok uitbreiden met 1 ha. Omdat hier meer dan 85.000 vleeskuikens of 3000 vleesvarkens op gehuisvest kunnen worden is een milieueffectrapportage verplicht. Het huidige planologische regime voorziet in het vergroten van het bouwperceel. Er wordt tevens in overleg met de gemeente een ruimtelijke ordeningsprocedure gestart voor de vergroting van het agrarische bouwperceel. Hiervoor dient de procedure tot een Plan-MER te worden gevolgd. Onderhavig document is daarom bedoeld als "Concept-Notitie Reikwijdte en detailniveau" voor de Plan-Mer. Door de initiatiefnemer wordt een rapport opgesteld, te weten een concept-Notitie Reikwijdte en detailniveau" en als vervolg daarop een milieueffectrapport. De informatie in de concept-Notitie Reikwijdte en detailniveau is bedoeld voor alle betrokkenen zoals omwonenden, bevoegd gezag,

maatschappelijke organisaties, de Commissie voor de milieueffectrapportage (Commissie m.e.r.) en de voorgeschreven wettelijke adviseurs. Aanvullend hierop wordt de Notitie Reikwijdte en detailniveau opgesteld. Met de Notitie Reikwijdte en detailniveau bakent de gemeente Oldebroek af welke onderdelen van de uitbreiding zij wensen te (laten) onderzoeken, welke (milieu)thema's daarbij aan de orde komen en welke procedure de gemeente wenst te volgen. In de Mededeling c.q. Concept-Notitie Reikwijdte en detailniveau wordt al ingegaan op de voorgenomen bedrijfsontwikkeling en worden de milieueffecten beoordeeld. Tevens wordt ingegaan op welke wijze dit op de meest milieuvriendelijke manier kan geschieden. De Commissie m.e.r. verstrekt na bestudering van de Mededeling richtlijnen voor het opstellen van het MER aan het bevoegde gezag. Het MER wordt opgesteld voor het opstarten van de bestemmingsplanprocedure.

Te nemen besluit:

- Partiële herziening van het bestemmingsplan middels art. 3.1 Wro. Zodra de MER door het bevoegde gezag als aanvaardbaar is beoordeeld zal een Toelichting, Verbeelding en de bijbehorende bestemmingsplanregels worden ingediend.
-

Stappen en kenmerken	Plan-MER procedure
1. Start procedure	Mededeling aan bevoegd gezag(concept-NRD*)
2. Kennisgeving	Openbare kennisgeving
3. Inzage / inspraak	Inspraak
4. (Onafhankelijk) advies	Raadpleging adviseurs: Op verzoek: advies Commissie MER
5. Zienswijzen	Verplichting zienswijzen in te laten dienen op voornemen
6. Reikwijdte	Opstellen NRD
7. Opstellen MER	Plan-MER
8. Openbaar maken	Openbaar maken MER
9. Advies commissie MER	Verplicht advies commissie MER
10. Besluit	Vaststellen plan
11. Bekendmaking	Bekendmaken plan
12. Evaluatie	Ja

Tabel: De verplichtingen van de plan-MER procedure *: NRD= Notitie Reikwijdte en detailniveau

Het doel van de m.e.r. procedures is om het milieubelang naast andere belangen een volwaardige rol te laten spelen bij de besluitvorming. Daarom dienen van grootschalige projecten de milieugevolgen in beeld te worden gebracht, voordat besluitvorming plaatsvindt.
De voorliggende notitie is de eerste stap in beide procedures. Het is als Mededeling aan bevoegd gezag het eerste document in de bestemmingsplanprocedure. Deze mededeling is bedoeld om derden (burgers, belangengroepen, toekomstige gebruikers) te informeren over het initiatief, de procedure en de te verwachten milieugevolgen. In deze notitie staat ook waar het Plan-MER aandacht aan zal besteden ter voorbereiding op het vaststellen van het bestemmingsplan.

Planning:
Rekening houdende met het vorenstaande en de termijnen zoals die voor de omgevingsvergunning zijn vastgelegd kan een globale indicatie worden gegeven van het te doorlopen tijdspad

Activiteit (bestemmingsplanprocedure)	**Tijdstip:**	**Actie door:**
Indienen Mededeling c.q.concept- Notitie Reikwijdte en detailniveau MER bij de gemeente	Maart 2014	Initiatiefnemer
Openbare kennisgeving mer-procedure	April 2014	Gemeente
Advies wettelijke adviseurs	April en mei 2014	Inspectie VROM
Verplichting zienswijzen te laten indienen	April en mei 2014	Gemeente
Advies commissie MER	April 2014	Commissie MER
Overleg en vaststellen reikwijdte en detailniveau	Mei 2014	Gemeente
Opstellen en indienen MER	juni 2014	Initiatiefnemer
Beoordeling aanvaardbaarheid MER	Juli 2014	Commissie MER
Eventueel aanpassen MER	Juli/Augustus 2014	Initiatiefnemer
Indienen definitieve Toelichting, verbeelding en planregels	Augustus 2014	Initiatiefnemer
Procedurestart art. 3.1 Wro	September 2014	Gemeente
Voorontwerp bestemmingsplan ter inzage incl. MER	Oktober 2014	Initiatiefnemer
Ontwerpbestemmingsplan Ter inzage/zienswijzen	November 2014	Een ieder
Vaststelling binnen 12 weken na terinzagelegging	Januari 2015	Gemeente

4. Huidige activiteiten

4.1. Huidige situatie

VOF van der Horst van Winkoop heeft het bedrijf aan de Koemkolkweg 8 eind 2006 aangekocht. Het bedrijf heeft een vergunning voor het houden van 9.000 fokteven nertsen. Deze nertsen worden op dit moment gehouden in de sheds zoals ze op het bedrijf aanwezig zijn. In de afgelopen 5 jaar zijn bestaande sheds vervangen en nieuwe sheds bijgeplaatst. Het gehele bouwblok omvat 13 sheds met elk 4 rijen kooien waarin de dieren gehuisvest zijn. Door elke keer de sheds te vervangen kon aan de op dat moment gestelde welzijnseisen worden voldaan.

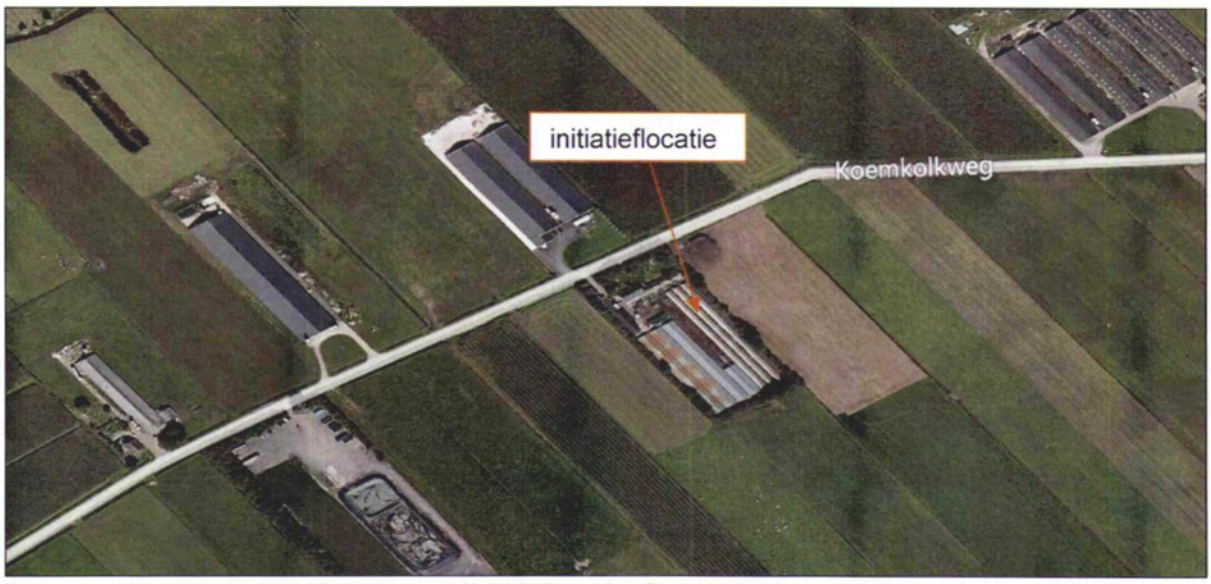

Figuur 4.1: Weergave van de huidige situatie op Koemkolkweg 8 te Oosterwolde (bron: Bing Maps)

4.2. Huidige planologische regime

De locatie ligt binnen het plangebied van het bestemmingsplan "Buitengebied 2007" van de gemeente Oldebroek. Dit bestemmingsplan is vastgesteld op 15 december 2009. Binnen dit bestemmingsplan heeft de locatie de bestemming "Agrarisch 8" en hebben omliggende gronden de bestemming "Agrarisch 1". In figuur 4.2 is een uitsnede van de verbeelding van het vigerende bestemmingsplan opgenomen.

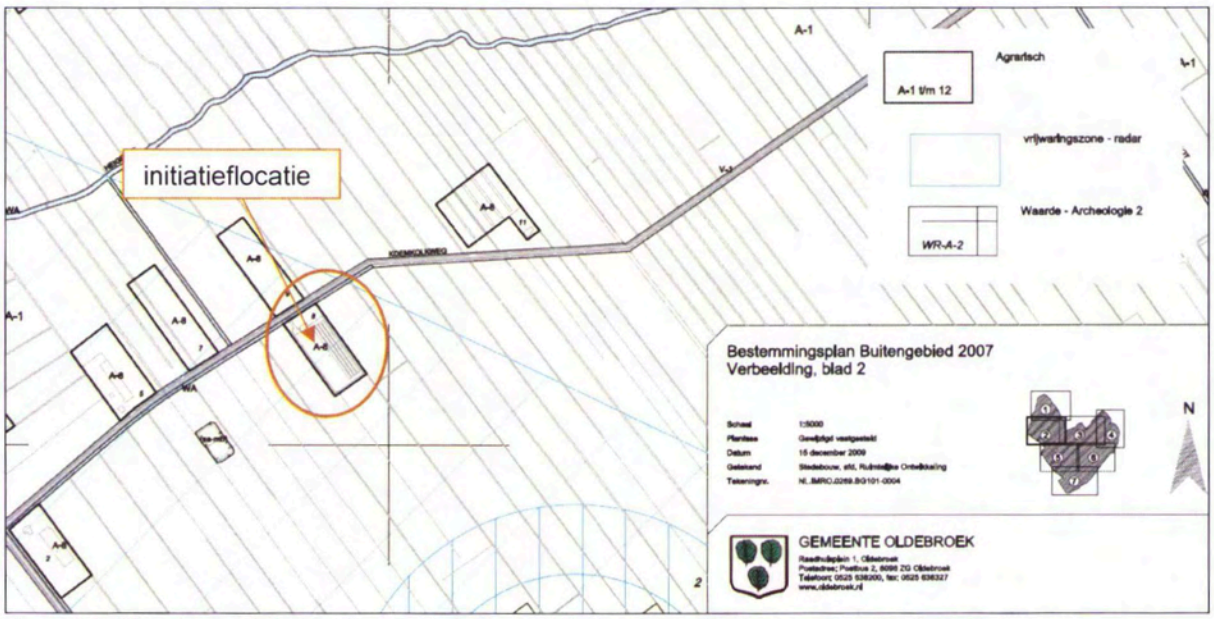

Figuur 4.2: Uitsnede van de verbeelding van het vigerende bestemmingsplan (bron: gemeente Oldebroek)

Gronden met de bestemming "Agrarisch 8" zijn bestemd voor:
- de uitoefening van een agrarisch bedrijf met een intensieve veehouderij, al dan niet in combinatie met een grondgebonden agrarische bedrijfsvoering en al dan niet in combinatie met nevenactiviteiten in bestaande gebouwen te weten een caravanstalling, een zorgboerderij en activiteiten die zich richten op landschaps- en natuurbeheer, op landschaps- en natuureducatie en/of op recreatie;
- het wonen ten behoeve van de agrarische bedrijfsvoering, al dan niet in combinatie met ruimten voor een aan-huis-verbonden beroep en voor mantelzorg;

Met daaraan ondergeschikt:
- detailhandel in (streek)eigen voortgebrachte producten;
- nutsvoorzieningen;
- paardenbak;
- paden en wegen;
- parkeervoorzieningen;
- waterhuishoudkundige voorzieningen waaronder retentievoorzieningen en waterberging;

Met de daarbij behorende:
- bedrijfsgebouwen en overkappingen;
- bedrijfswoning tenzij op de verbeelding anders is aangegeven;
- aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen bij de bedrijfswoning;
- bouwwerken, geen gebouwen en overkappingen zijnde;
- erven, terreinen en tuinen;
- (mest)bassins, mest- en kuilplaten en (mest)silo's;
- torensilo's.

Als gevolg van een verschrijving in de gebruiksregels mag de omvang van de intensieve bedrijfstak ter plaatse echter nu niet meer dan 250 m² bedragen. Op dit moment is een nieuw bestemmingsplan genaamd "Buitengebied 2007, Administratieve Correcties 2011" in procedure gebracht waar de verschrijving is gecorrigeerd. Tegen dit bestemmingsplan is echter beroep ingesteld. Dit houdt in dat er geen gebruik kon worden gemaakt van deze wijzigingsbevoegdheid totdat het bestemmingsplan onherroepelijk is geworden.
In verband daarmee is er gekozen voor een partiële herziening van het bestemmingsplan.
Voorliggend bestemmingsplan voorziet in de gewenste juridisch planologische kaders voor de uitbreiding van het agrarisch bedrijf naar 2 hectare.
Inmiddels is het bestemmingsplan onherroepelijk geworden.

5. Motivering en beschrijving voorgenomen activiteit en afweging alternatieven

5.1. Aanleiding

De betreffende bedrijfsontwikkeling is noodzakelijk om een aantal redenen. Op het bestaande bouwblok kan het bedrijf bij hetzelfde aantal te houden dieren de gewenste welzijnsmaatregelen niet uitvoeren. De huidige omvang is noodzakelijk om in de toekomst een voldoende levensvatbaar bedrijf te hebben.
Door de bedrijfsontwikkeling is het mogelijk om het bedrijf milieutechnisch, arbeidstechnisch, financieel en voor wat betreft dierwelzijn goed in te passen en een bedrijf te realiseren wat de toekomst vol vertrouwen tegemoet kan zien. Aanvrager is van mening dat de beoogde locatie geschikt is om het bedrijf te ontwikkelen. Het is gelegen in het agrarisch buitengebied. De effecten op het milieu zijn te overzien. De uitbreiding van de bebouwing ten behoeve van de dierenwelzijn op een andere locatie is door het Verbod op de Pelsdierenhouderij niet langer mogelijk. Om deelname aan de overgangsperiode met dit aantal dieren mogelijk te maken is de voorgenomen bedrijfsontwikkeling noodzakelijk.

5.2. De voorgenomen activiteit

Op dit moment zijn er 13 sheds met 9.000 fokteven nerts. Het dieraantal en gebouwen blijft na deze uitbreiden hetzelfde.

Beschrijving van de uitvoering van de inrichting:
Bestaande sheds:13
Diercategorie: 9.000 fokteven nerts
Stalsysteem: Groen Label BB 94.02.013

Bij de gewenste bedrijfsopzet zullen het aantal transportbewegingen, door dier-, mest- en voertransporten, niet toenemen. De emissie van fijnstof zal ook niet toenemen, omdat het aantal dieren ook niet toeneemt. Deze situatie wordt als voorkeursalternatief aangemerkt.

5.3. Afweging alternatieven

5.3.1. Nulsituatie

Dit alternatief is een beschrijving van de situatie welke optreedt als de voorgenomen activiteiten geen doorgang vinden. Dit is gelijk aan de huidige situatie.

VOF van der Horst van Winkoop heeft momenteel een pelsdierhouderij op de Koemkolkweg 8 te Oosterwolde. Op het bedrijf worden momenteel 9.000 fokteven nertsen gehouden. In onderstaande tabel is aangegeven welk aantal dieren in welke huisvestingssysteem volgens de vigerende vergunningen worden gehouden.

Tabel 5.3.1: Vigerende vergunning Koemkolkweg 8 te Oosterwolde

Stalnr	Aantal dieren	RAV nr met GL en BWL nr	Dier categorie	NH3 norm	OUe norm	Gr PM10 norm	NH3 totaal	OUe totaal	PM10 totaal
	9.000	H.1.2 BB.94.02.013	Pelsdieren	0,25	-	8	2.250	-	72.000
	4	K.1	Volwassen paarden	5,00	-	-	20	-	-
					Totaal		2.270		72.000

De autonome ontwikkelingen in de omgeving zijn moeilijk in te schatten. Nieuw vestiging van andere intensieve veehouderijbedrijven of veehouderijbedrijven is op grond van het vigerende bestemmingsplan niet mogelijk.

De huidige vergunde situatie wordt als nulsituatie aangemerkt.

5.3.2. Maximale variant

Er worden 2 varianten uitgewerkt. Er wordt gekozen voor omschakeling naar een andere diercategorie, zijnde vleesvarkens of vleeskuikens.

Dit alternatief wordt tevens gezien als het Meest Milieuvriendelijke Alternatief. Er zijn geen stalsystemen bekend welke meer ammoniak of fijnstof reduceren dan het systeem van de maximale variant(en).
De gebruikte alternatieven zullen in het kader van de milieueffectrapportage dus alleen worden vergeleken met de huidige situatie.
Op deze manier wordt op basis van de huidige kennis een maximale reductie van ammoniak en fijnstof bereikt. Andere systemen reduceren niet zoveel ammoniak of hebben een relatief gering effect op stof. Vandaar dat ze niet meegenomen zijn als andere alternatieven.

6. Reeds ingenomen besluiten

6.1. Inleiding

De reeds genomen besluiten worden gevormd door het ruimtelijk/planologisch beleid en het sectorbeleid van de beleidsvelden natuur en landschap, water, land- en tuinbouw en milieu met betrekking tot de gewenste bedrijfsontwikkeling

6.2. Rijksbeleid

6.2.1. Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte

De Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte is op 13 maart 2012 vastgesteld. De Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR) geeft een totaalbeeld van het ruimtelijk- en mobiliteitsbeleid op rijksniveau en vervangt de Nota Ruimte, de Structuurvisie Randstad 2040, de Nota Mobiliteit, de MobiliteitsAanpak en de Structuurvisie voor de Snelwegomgeving. Tevens vervangt het een aantal ruimtelijke doelen en uitspraken in onder andere de Agenda Landschap en de Agenda Vitaal Platteland. Daarmee wordt de SVIR het kader voor thematische of gebiedsgerichte uitwerkingen van rijksbeleid met ruimtelijke consequenties.

In de SVIR heeft het Rijk drie rijksdoelen om Nederland concurrerend, bereikbaar, leefbaar en veilig te houden voor de middellange termijn (2028):

- Het vergroten van de concurrentiekracht van Nederland door het versterken van de ruimtelijk-economische structuur van Nederland;
- Het verbeteren, instandhouden en ruimtelijk zekerstellen van de bereikbaarheid waarbij de gebruiker voorop staat;
- Het waarborgen van een leefbare en veilige omgeving waarin unieke natuurlijke en cultuurhistorische waarden behouden zijn.

Voor de drie rijksdoelen worden de 13 onderwerpen van nationaal belang benoemd. Hiermee geeft het Rijk aan waarvoor het verantwoordelijk is en waarop het resultaten wil boeken. Buiten deze nationale belangen hebben decentrale overheden beleidsvrijheid.

De drie hoofddoelen van het ruimtelijk en mobiliteitsbeleid kennen nationale opgaven die regionaal neerslaan. Opgaven van nationaal belang in Oost-Nederland (de provincies Gelderland en Overijssel) zijn:

- Het waar nodig verbeteren van de internationale achterlandverbindingen (weg, spoor en vaarwegen) die door Oost Nederland lopen. Dit onder andere ten behoeve van de mainports Rotterdam en Schiphol;
- Het formuleren van een integrale strategie voor het totale rivierengebied van Maas en Rijntakken (Waal, Nederrijn, Lek en de IJssel, deelprogramma rivieren van het Deltaprogramma) en de IJsselvechtdelta (deelprogramma's zoetwater en rivieren) voor waterveiligheid in combinatie met bereikbaarheid, ruimtelijke kwaliteit, natuur, economische ontwikkeling en woningbouw;
- Het tot stand brengen en beschermen van de (herijkte) EHS, inclusief de Natura 2000 gebieden (zoals de Veluwe);
- Het robuust en compleet maken van het hoofdenergienetwerk (380 kV), onder andere door het aanwijzen van het tracé voor aansluiting op het Duitse hoogspanningsnet.

Het initiatief raakt geen rijksbelangen en er is geen sprake van enige vorm van belemmeringen met betrekking tot de hoofddoelen. Derhalve wordt geconcludeerd dat het plan in overeenstemming is met de uitgangspunten zoals verwoord in het rijksbeleid

6.3. Provinciaal beleid

Het provinciaal beleid behelst een doorvertaling van rijksbeleid en is verwoord in tal van plannen. De belangrijkste betreft het Streekplan Gelderland 2005. Daarnaast zijn enkele streekplanuitwerkingen in het voorliggende geval van belang.

6.3.1. Uitgangspunten van het Streekplan Gelderland 2005

Op 20 september 2005 is het Streekplan Gelderland 2005 in werking getreden. Dit Streekplan heeft inmiddels de status van 'Structuurvisie' gekregen. De inhoud van het streekplan blijft voor de provincie de basis voor haar eigen optreden in de ruimtelijke ordening. Gemeenten krijgen een grotere eigen verantwoordelijkheid in het afhandelen van hun lokale zaken.
In het Streekplan Gelderland 2005 wordt het motto van de Nota Ruimte "decentraal wat kan, centraal wat moet" vertaald naar het provinciale niveau "lokaal wat kan, provinciaal wat moet". Het streekplan kent een selectieve beleidsinzet op die zaken die van provinciaal belang zijn. Daarbij hoort een grotere beleidsvrijheid en eigen verantwoordelijkheid voor gemeenten voor die zaken die van lokaal belang zijn. Het streekplan kent het onderscheid tussen de provinciale hoofdstructuur, verdeeld in het groenblauwe raamwerk en het rode raamwerk, en het multifunctionele gebied.
Het multifunctionele gebied beslaat het grootste gedeelte van de provincie. Het omvat de steden, dorpen en buurtschappen buiten de provinciale ruimtelijke hoofdstructuur, waardevolle landschappen en het multifunctionele platteland.
Voor het multifunctionele gebied geldt in het algemeen dat dit het domein is van de gemeenten en dat dit gebied een beperkte bemoeienis van de provincie kent.

6.3.2. Ruimtelijke Verordening

In december 2010 heeft Provinciale Staten van de provincie Gelderland de Ruimtelijke Verordening vastgesteld. Met deze ruimtelijke verordening stelt de provincie regels aan bestemmingsplannen van gemeenten. De provincie richt zich hierbij op onderwerpen die van provinciaal belang zijn, zoals verstedelijking, natuur, nationale landschappen, water en glastuinbouw. Gemeenten krijgen op sommige terreinen meer beleidsvrijheid, terwijl ze op andere gebieden te maken krijgen met strikte provinciale richtlijnen.
In de verordening wordt ten aanzien van intensieve veehouderijen verwezen naar de reconstructieplannen. Hierin staat het provinciaal beleid over intensieve veehouderijen verwoord. Voor de locatie Koemkolkweg 8 te Oosterwolde geldt het reconstructieplan Veluwe.

6.3.3. Reconstructieplan Veluwe

De Reconstructiewet levert het wettelijk kader voor de herinrichting van het landelijke gebied. Het beoogt de verschillende functies van het landelijke gebied beter tot hun recht te laten komen. Niet alleen moeten natuur- en landschapswaarden worden veiliggesteld en verbeterd. De reconstructie wil tegelijk de economische ontwikkeling bevorderen en streeft naar nieuwe mogelijkheden voor de intensieve veehouderij. De sociaaleconomische vitaliteit van het platteland dient te worden versterkt. Leefbaarheid, innovatie van de landbouw en nieuwe economische bedrijvigheid worden gestimuleerd.

'Dynamiek en vernieuwing op de Veluwe' is de titel van het reconstructieplan Veluwe, dat onder andere betrekking heeft op het grondgebied van de gemeente Oldebroek. De aanleiding voor het opstellen van het reconstructieplan was aanvankelijk de gestapelde milieuproblematiek in de concentratiegebieden voor de intensieve veehouderij. De uitwerking van de reconstructiewet is breder en richt zich op een integrale kwaliteitsimpuls voor de Veluwe. De resultaten van het reconstructieplan (uitgewerkt in de structuurvisie) zijn uitgangspunt voor de in het landelijk gebied te ontwerpen bestemmingsplannen.

Het reconstructieplan geeft aan hoe de reconstructie wordt uitgevoerd, welke doelen worden nagestreefd en welke maatregelen daarvoor nodig zijn. Een verplicht onderdeel van het reconstructieplan is de aanwijzing van de Integrale Zonering. Integrale zonering betekent dat in het plan een indeling is gemaakt in drie soorten gebieden luiden volgens de reconstructiewet als volgt:

- Extensiveringgebied, waarin het primaat is gelegen bij wonen (kernrandgebieden) of natuur. In een extensiveringgebied is uitbreiding, hervestiging of nieuwvestiging van intensieve

veehouderijen onmogelijk of zal in het kader van de reconstructie onmogelijk worden gemaakt;

- Verwevingsgebied, waarin verweving plaats vindt tussen wonen, natuur en landbouw. In een verwevingsgebied is hervestiging of uitbreiding van intensieve veehouderij mogelijk, mits de ruimtelijke kwaliteit of functies zich daar niet tegen verzetten;
- Landbouwontwikkelingsgebied, waarin de primaat bij de landbouw ligt. Een landbouwontwikkelingsgebied voorziet geheel of gedeeltelijk in de mogelijkheid tot uitbreiding, hervestiging of nieuwvestiging van intensieve veehouderij of zal in het kader van de reconstructie worden voorzien.

Onderhavige locatie is gelegen in het verwevingsgebied. De uitbreiding van onderhavig project past binnen het reconstructieplan. Uit de volgende hoofdstukken zal blijken dat in voorliggend geval sprake is van een goede ruimtelijke ordening

.

6.4. Gemeentelijk beleid

Het beleid van de gemeente Oldebroek is vastgelegd in diverse beleidsstukken. Het beleid dat voor dit plan relevant is wordt hierna weergegeven.

6.4.1. Beeldkwaliteitsplan Buitengebied Oldebroek

Gelijktijdig met het opstellen van het bestemmingsplan voor het buitengebied wordt door de gemeente een beeldkwaliteitsplan voor het buitengebied voorbereid. In het beeldkwaliteitsplan zijn vanuit het landschap specifieke richtlijnen voor de inpassing van ontwikkelingen in het buitengebied geformuleerd. Daarbij gaat het om richtlijnen voor de inpassing van nieuwe stallen en loodsen, paardenhouderijen, silo's en nieuwe woningen in het buitengebied. Binnen het beeldkwaliteitsplan is rekening gehouden met de verschillende landschapstypen binnen de gemeente. Hierdoor kan dezelfde ontwikkeling in verschillende landschapstypen anders worden vormgegeven.
De ruimtelijke uitgangspunten die aan dit bestemmingsplan ten grondslag liggen, zullen worden ondersteund door het gemeentelijk welstandsbeleid, zoals dat op grond van de Woningwet door de gemeente is uitgewerkt. De gemeenteraad van Oldebroek heeft daarvoor de gelijknamige Welstandsnota vastgesteld (2004).
Voor de in dit bestemmingsplan besloten ontwikkeling is een erfinrichtingsplan opgesteld. Deze is opgenomen in Bijlage 11 van deze toelichting. In dit plan is de gewenste situatie weergegeven. Bij het inrichten van het gebied is rekening gehouden met het ontginningspatroon, de openheid en de kenmerkende opbouw van agrarische erven zoals deze voorkomen in de omgeving. Geconcludeerd wordt dat de ontwikkeling in overeenstemming is met het bepaalde in het beeldkwaliteitsplan. In subparagraaf 6.4.3 wordt de welstandsnota van de gemeente Oldebroek nader behandeld.

6.4.2. Landschapsontwikkelingsplan Oldebroek

In oktober 2006 heeft gemeente Oldebroek het Landschapsontwikkelingsplan (LOP) vastgesteld. Hoofddoel van het LOP is het formuleren van de gewenste ontwikkelingsrichting voor het landschap voor de komende jaren. Het plangebied is gelegen in een open poldergebied.
Het behouden van de open polders is belangrijk voor de kwaliteit van het landschap. Een door de landbouw geschapen landschap moet door economisch draagkrachtige landbouwbedrijven in stand worden gehouden. In dit gebied spelen belangentegenstellingen tussen landbouw en natuur. De effecten van bemesting op de natuur moeten worden geminimaliseerd. Ook de noodzakelijke verhoging van het grondwaterpeil stuit op veel tegenstand. Met een onveranderd peilbeheer zullen de gronden verzakken en verdrogen. Daarmee zou het voortbestaan van de landbouw in de toekomst onzeker kunnen worden. Goede afspraken tussen overheid, boeren en waterschap zijn nodig om de waterpeilen gebiedsgewijs en in stappen aan te passen voor een duurzaam landschap. Veel boeren in de polder zorgen al voor natuurontwikkeling op eigen land door ecologisch verantwoorde landbouw, bloemrijk slootoever- en bermbeheer of het later maaien van de hooilanden (bodembroeders).
In het erfinrichtingsplan is het gemeentelijk landschapsontwikkelingsplan geanalyseerd. Van belang zijnde aspecten met betrekking tot het landschap zijn als uitgangspunt genomen bij het inrichten van het agrarisch erf. Verwezen wordt dan ook naar Bijlage 11 van deze toelichting. Hier wordt opgemerkt

dat het agrarisch erf op een landschappelijk verantwoorde wijze wordt ingepast in de omgeving. Geconcludeerd wordt dan ook dat voorliggend plan in overeenstemming is met het gemeentelijke landschapsontwikkelingsplan.

6.4.3. Welstandsnota gemeente Oldebroek

De gemeenteraad van Oldebroek heeft op 22 juni 2004 de 'Welstandsnota Gemeente Oldebroek' vastgesteld. De 'Welstandsnota Gemeente Oldebroek' is op 1 juli 2004 in werking getreden en geldt vanaf dat moment als grond voor de beoordeling van bouwwerken op het aspect van welstand. Met de 'Welstandsnota Gemeente Oldebroek' is het voor de aanvrager mogelijk om vooraf inzicht te krijgen in de criteria waarop het uiterlijk en de plaats van een bouwwerk worden beoordeeld.
In de Welstandsnota is per deelgebied een aantal welstandscriteria opgenomen waaraan nieuwe ontwikkelingen worden getoetst. Deze criteria hebben onder meer betrekking op de ligging, de detaillering, de massa en de vorm en het materiaal- en kleurgebruik. Het plangebied ligt in gebied 2 "buitengebied overgangsgebied".
Voor het plangebied gelden onder ander de volgende criteria:

- bij vervanging en uitbreiding zijn in principe de huidige voorgevellijn en de nokrichting bepalend;
- bij vervanging en uitbreiding van gebouwen wordt de ruimte tussen de gebouwen gerespecteerd;
- herkenbaar verschil tussen woon- en bedrijfsgedeelte van boerderijen handhaven;
- tuin- en erfbeplanting aansluiten bij voorkomende beplantingswijzen in de directe omgeving als houtwallen, losse bomen of hagen. Streekeigen beplanting verdient de voorkeur boven exotische varianten als bijvoorbeeld coniferen;
- zo min mogelijk terreinverharding van het perceel, randen van de kavel groen houden;
- inspelen op de algemene bebouwingskarakteristiek; met de hoofdvorm als een eenduidige, kloeke bouw massa op een rechthoekige basis met een eenvoudig en harmonisch samengestelde massa opbouw.

In het erfinrichtingsplan is rekening gehouden met streekeigen beplanting en bebouwings-karakteristieken. Bij de aanvraag van de omgevingsvergunning voor het bouwen wordt het ontwerp getoetst aan de redelijke eisen van welstand. Omdat de omgevingsvergunning al verleend is, is dit onderdeel niet relevant voor het MER.

6.5. Overige beleid

6.5.1. Water

Het kader voor de watertoets is het vigerend beleid (vierde Nota waterhuishouding, WB21, KRW, vijfde Nota over de ruimtelijke ordening en de Beleidslijn ruimte voor de rivier). De watertoets wordt uitgevoerd binnen de bestaande wet- en regelgeving op het gebied van ruimtelijke ordening en water, op basis van WB21 (Waterbeheer 21e eeuw).

6.5.2. Vierde Nota waterhuishouding

De vierde Nota waterhuishouding van december 1998 verwoordt het nationale beleid. Eén van de speerpunten is een duurzaam stedelijk waterbeheer, met als belangrijke elementen:

- hergebruik van regenwater;
- het afkoppelen van verhard oppervlak van de riolering;
- het infiltreren van regenwater in de bodem;
- het bergen van regenwater in vijvers;
- herwaardering van watersystemen bij de ruimtelijke inrichting van (nieuwe) woongebieden.

6.5.3. WB21 (Waterbeheer 21e eeuw)

Met WB21 wordt ingespeeld op toekomstige ontwikkelingen die hogere eisen stellen aan het waterbeheer. Het gaat hierbij om onder andere klimaatverandering, bodemdaling en

zeespiegelstijging. WB21 heeft twee principes voor duurzaam waterbeheer geïntroduceerd. Deze twee principes zijn de volgende zogenaamde tritsen:

- vasthouden, bergen en (vertraagd) afvoeren;
- schoonhouden, scheiden en zuiveren.

De trits vasthouden, bergen en afvoeren houdt in dat overtollig water zoveel mogelijk bovenstrooms wordt vastgehouden in de bodem en in het oppervlaktewater. Vervolgens wordt zo nodig het water tijdelijk geborgen in bergingsgebieden en pas als vasthouden en bergen te weinig opleveren, wordt het water vertraagd afgevoerd.
Bij schoonhouden, scheiden en zuiveren gaat het erom dat het water zoveel mogelijk wordt schoongehouden. Vervolgens worden schoon en vuil water zoveel mogelijk gescheiden en als laatste, wanneer schoonhouden en scheiden niet mogelijk is, komt het zuiveren van verontreinigd water aan bod.

6.5.4. Provinciaal beleid

In het Streekplan Gelderland 2005 wordt ruim aandacht besteed aan de wateraspecten. De provincie onderscheidt 3 speerpunten als het gaat om waterbeleid.

1. Ruimte voor water: De provincie streeft hier bij voorkeur rivierkundige maatregelen na waarin ruimte voor de rivier wordt gekoppeld aan andere ruimtelijke ontwikkelingen. Indien ruimte voor de rivier noodzakelijk is zal binnendijks gebied aan het winterbed worden toegevoegd. Hiervoor zullen planologische reservering worden ingesteld. Het bovenstaande geldt niet voor het plangebied.
2. Regionale berging: Waterbergingsgebieden zijn een belangrijk onderdeel van het watersysteem. Voornamelijk zijn deze gebieden bedoeld voor het tijdelijk bergen van water uit regionale watersystemen ten tijde van extreme neerslaghoeveelheden. In deze gebieden wordt verstedelijking, de aanleg van bedrijventerreinen etc. uitgesloten. Gemeenten dienen deze waterbergingsgebieden vast te leggen in hun bestemmingsplannen. Het plangebied valt niet binnen een dergelijk zoekgebied zoals deze staan weergegeven in het Streekplan Gelderland 2005.
3. Drinkwater: In Gelderland zijn een aantal gebieden aangewezen als grondwater-beschermingsgebieden. Het doel van deze gebieden is er voor te zorgen dat het grondwater op eenvoudige wijze, zonder ingrijpende en kostbare zuivering ervan, kan worden gebruikt voor de bereiding van drinkwater. Het plangebied ligt niet nabij of binnen een grondwaterbeschermingsgebied.

6.5.5. Beleid waterschap

Het waterbeheerplan van het waterschap is in november 2009 herzien. Zes stroomgebieds-uitwerkingsplannen vormden in 2007 de eerste gedeeltelijke herziening van het waterbeheersplan van Veluwe. De doelen gesteld in deze stroomgebiedsuitwerkingsplannen vloeiden voort uit Europese, nationale en provinciale wet- en regelgeving. In de stroomgebiedsuitwerkingsplannen stond ruimte voor water centraal.
De stroomgebiedsuitwerkingsplannen hadden allen de status van een partiële herziening en waren tot 22 december 2009 van kracht. Sinds november 2009 heeft het waterschap een Waterbeheersplan. Hierin zijn alle stroomgebiedsuitwerkingsplannen verwerkt. Het waterbeleid voortkomend uit het beheersplan is gericht op een duurzame aanpak van het waterbeheer: geen afwenteling, herstel van het watersysteem, streven naar een meer natuurlijker waterbeheer, zoeken naar meer ruimte voor water, water toepassen als ordenend principe en water langer vasthouden mede door flexibeler en slimmer peilbeheer. Ook het streven naar een betere waterkwaliteit als onderdeel van duurzaamheid is een belangrijk speerpunt. In de visie van het waterschap onderscheidt men 3 kerntaken: *veiligheid, waterkwaliteit en waterkwaliteit*. Om invulling te geven aan deze kerntaken zijn een aantal doelstellingen geformuleerd die uitgevoerd moeten worden in de planperiode van 2010-2015. De geformuleerde doelen zijn:

- Veilige dijken
- Gewenste grond- en oppervlaktewaterstanden
- Vermindering wateroverlast en water voor droge tijden
- Goede onderhoudssituatie
- Herstel en behoud van bijzondere natuur

- Goede waterkwaliteit
- Stedelijk waterbeheer
- Transport en zuivering van afvalwater
- Brede kijk

6.5.6. Wet verontreiniging oppervlaktewateren

De Wet verontreiniging oppervlaktewateren (Wvo) stelt regels ter bescherming van het oppervlaktewater tegen verontreiniging. Het is verboden zonder vergunning afvalstoffen, verontreinigende stoffen of schadelijke stoffen, in welke vorm ook, te brengen in oppervlaktewateren. Tevens kunnen op grond van deze wet regels worden gesteld met het oog op een doelmatige werking van betrokken zuivering technische installaties. De depositie op oppervlaktewateren, van ammoniak afkomstig van een veehouderij, is uitgezonderd van de werking van de Wvo (Uitvoeringsbesluit art.1 derde lid Wvo, laatstelijk gewijzigd 27 januari 2000, Stb. 43).
Op grond van de Wvo zijn diverse algemene maatregelen van bestuur vastgesteld, voor een veehouderij in het bijzonder het Lozingenbesluit open teelt en veehouderij. Dit besluit stelt regels ten aanzien van lozingen in het oppervlaktewater van (niet verontreinigd) water vanaf het erf, evenals het gebruik van bestrijdingsmiddelen en meststoffen in de nabijheid van oppervlaktewater.

Voor veehouderijen die onder de werkingssfeer van de IPPC richtlijn vallen geldt het Lozingenbesluit niet. Indien hier lozingen plaatsvinden, moet dit geregeld worden door een Wvo-vergunning. Als gevolg van de activiteiten van initiatiefnemer vindt er wel lozing van afvalwater in het oppervlaktewater plaats.
Aangezien er geen lozingen in het oppervlaktewater plaatsvinden, is geen vergunning op grond van de Wvo vereist.

7. Beoordeling voorgenomen activiteit

7.1. Gebiedskenmerken archeologie en bodem

7.1.1. Gebiedskenmerken

Oldebroek heeft een landschap met een bijzonder gradiëntverloop waardoor het hoge ecologische waarden heeft. Vanuit het inzijggebied dat zich op de hooggelegen Veluwe bevindt, wordt via de diepere ondergrond water naar het Randmeer gestuwd. Dit zorgt voor kwel in de polders. Dit biedt mogelijkheden voor bijzondere leefmilieus voor planten die afhankelijk zijn van kalkrijk water. Grote delen van de polders en van het Veluws natuurgebied zijn daarnaast belangrijk voor vogels omdat in die gebieden op grote schaal gebroed, gerust of gefoerageerd wordt.
De algemene karakteristieken van de gemeente Oldebroek zijn:

- Rechtlijnige ordening Slagenverkaveling;
- Verschillende bebouwingsensembles
- Enkele beeldbepalende landgoederen;
- Rechtlijnige ordening;
- Een vrij strakke rechtlijnige ordening ligt ten grondslag aan het ruimtelijk patroon. Hoofdlijnen volgen oude veedriften, dijken en ontginningswegen. Alleen vlak tegen het Veluwe massief komen plekken voor met een grilliger patroon;
- Slagenverkaveling.

Het plangebied ligt in het zogenaamde 'polderlandschap'. Het poldergebied omvat de grote open en lage vlaktes met drooggelegde veenontginningen, maar ook de tussen de polders liggende dekzandrug van Oosterwolde. Landbouw met voornamelijk melkveehouderij is de maker en de drager van dit landschap.
Landschappelijk gezien is de polder Oosterwolde sinds zijn drooglegging weinig veranderd. De kern Noordeinde ligt bijna binnen dezelfde contouren als op de kaart uit 1850. Dit is een in Nederland vrijwel uniek gegeven. De weidse openheid van hooi- en weideland wordt in noordwestelijke richting aan de horizon door de Dronterbossen afgebakend. Naar het noordoosten toe in de richting van Kampen verliest het zicht zich bijna in het eindeloze. Langs de Groote Woldweg bevinden zich alleen hogere landschapselementen in de omgeving van het natuurgebied Bolsmerk en rond de eendenkooi.

7.1.2. Archeologie

7.1.2.1. Inleiding

Op 1 september 2007 is de Wet op de archeologische monumentenzorg (Wamz), een wijziging op de Monumentenwet 1988, van kracht geworden. Deze wijziging brengt met zich mee dat gemeenten een archeologische zorgplicht hebben gekregen en dat initiatiefnemers van projecten waarbij de bodem wordt verstoord, verplicht zijn rekening te houden met de archeologische relicten die in het plangebied aanwezig (kunnen) zijn. Hiervoor is onderzoek noodzakelijk: het archeologisch vooronderzoek. Als blijkt dat in het plangebied behoudenswaardige archeologische vindplaatsen aanwezig zijn, dan kan de initiatiefnemer verplicht worden hiermee rekening te houden. Dit kan leiden tot een aanpassing van de plannen, waardoor de vindplaatsen behouden blijven, of tot een archeologische opgraving en publicatie van de resultaten.
Econsultancy uit Doetinchem heeft voor de locatie een archeologisch bureauonderzoek uitgevoerd. De resultaten van dit onderzoek worden hieronder behandeld. Voor een nadere toelichting hierop wordt verwezen naar het onderzoeksrapport welke is opgenomen in Bijlage 14 van de toelichting.

7.1.2.2. Onderzoeksresultaten bureauonderzoek

Voor het bureauonderzoek is een drietal onderzoeksvragen opgesteld. Hieronder worden deze vragen beantwoord voor zover het bureauonderzoek de daarvoor benodigde gegevens heeft opgeleverd.

> *Wat is er bekend over bodemverstorende ingrepen binnen het plangebied uit het verleden? Is er bijvoorbeeld informatie bekend over vroegere ontgrondingen, bodemsaneringen, egalisaties, diepploegen of landinrichting?*

Voorheen heeft er binnen het plangebied veen gelegen, welke ten behoeve van de turfwinning verwijderd (afgestoken) is. Daarnaast werden de restanten veen, die niet geschikt waren voor de turfwinning (bolster), vaak opgemengd met het onderliggende dekzand, om zo het gebied geschikt te maken voor agrarisch gebruik. De verwachte gooreerdgronden binnen het plangebied kan hier tevens op duiden. Mochten er archeologische resten hebben gelegen dan wordt verwacht dat deze niet meer aanwezig zijn of in een verstoorde context voorkomen.

Ligt het plangebied binnen een landschappelijke eenheid, welke vanuit archeologisch oogpunt een specifieke aandachtslocatie kan betreffen (zoals een relatief hoge dekzandkop of - rug, nabij een veengebied, een beekdal)?

Uit de landschappelijke ligging blijkt dat het plangebied niet gunstig heeft gelegen voor bewoning. Het plangebied heeft namelijk een depressieachtige ligging in een dekzandvlakte, en heeft een historische grondwatertrap van I tot II, wat betekend dat het plangebied in het verleden te kampen had met periodiek hoge grondwaterstanden. Deze hoge grondwaterstand maakte resulteerde teven in de vorming van veen. Dit veen is in de nieuwe tijd ontgonnen. De voorkeur voor bewoning ging juist uit naar de hoger gelegen dekzandruggen, verder weg gelegen in noordwestelijke en zuidoostelijke richting.

Wat is de gespecificeerde archeologische verwachting van het plangebied?

De kans op het aantreffen van archeologische resten wordt (zeer) laag geacht. Daarnaast zullen eventueel toch aanwezige resten, waarschijnlijk in een verstoorde context (niet meer in situ) voorkomen en/of door het verwijderen van het veen niet meer aanwezig zijn.

7.1.2.3. Conclusie

Op grond van de resultaten van het bureauonderzoek adviseert Econsultancy om in het plangebied geen aanvullend archeologisch onderzoek uit te voeren. Wat betreft de archeologie is er geen belemmering om het terrein vrij te geven voor de voorgenomen herontwikkeling. Het is echter nooit volledig uit te sluiten dat binnen het onderzochte gebied toch nog archeologische resten voorkomen. Hierdoor blijft de archeologische meldingsplicht echter bestaan. Mochten tijdens de graafwerkzaamheden toch archeologische resten worden aangetroffen, dan dient initiatiefnemer dit onverwijld aan het bevoegd gezag, de gemeente Oldebroek, te worden gemeld.

7.1.3. Bodem

7.1.3.1. Algemeen

Op basis van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) treedt een omgevingsvergunning voor het bouwen van een bouwwerk niet eerder in werking nadat is vastgesteld dat geen sprake is van een ernstige bodemverontreiniging, ofwel wanneer saneringsmaatregelen zijn uitgevoerd.
Op basis van de Woningwet, de Wabo en bijbehorende regelgeving gelden de volgende uitzonderingen voor de bodemonderzoekplicht:

- als het gaat om bouwwerken die in het Besluit omgevingsrecht, bijlage II, artikel 2 en 3 zijn genoemd (uitgezonderd hoogtebepalingen);
- als het gaat om het bouwen van bouwwerken waarin niet (nagenoeg) voortdurend mensen zullen verblijven (Woningwet, artikel 8, derde lid). Hierbij wordt een verblijftijd van minder als 2 uur gehanteerd;
- als B&W vrijstelling verlenen omdat er al voldoende gegevens met betrekking tot de bodemkwaliteit bekend zijn, bijvoorbeeld op basis van een reeds eerder uitgevoerd bodemonderzoek.

7.1.3.2. Onderzoeksresultaten

Ter plaatse van de uitbreidingslocatie is geen verontreiniging te verwachten omdat het plangebied nooit anders als weiland in gebruik is geweest. Bovendien zijn landbouwgronden, zo blijkt uit ervaring,

nagenoeg nooit verontreinigd. Dus de locatie is zeer waarschijnlijk schoon. Daarnaast is het de bedoeling om er sheds op te gaan plaatsen als huisvesting van nertsen. Er wordt door mensen minder dan 2 uur per dag in de sheds gewerkt. Gezien het vorenstaande wordt een verkennend bodemonderzoek niet noodzakelijk geacht.

7.1.3.3. Conclusie

Gezien de korte verblijfsduur van mensen in de sheds wordt in eerste instantie geen bodemonderzoek noodzakelijk geacht. Mocht er toch een bouwwerk worden opgericht waar langer dan 2 uur per dag door mensen wordt verbleven dan kan een bodemonderzoek bij de aanvraag van een omgevingsvergunning noodzakelijk worden geacht.

7.1.4. Landschappelijke inpassing

Het plangebied ligt in het zogenaamde 'polderlandschap' . Dit type landschap kent een kenmerkende opbouw van erven en gebouwen. Deze staan omschreven in het Streekplan Gelderland 2005 en het LOP Oldebroek. Om te komen tot een landschappelijk inpassingsplan zijn historie, beleid en plangebied nader bestudeerd. Ontwerpbureau Oldehinkel uit Radewijk heeft een erfinrichtingsplan opgesteld om tot een goede landschappelijke inpassing te komen. Hierna zijn enkele aspecten uit het erfinrichtingsplan opgenomen. Voor het volledige plan wordt verwezen naar Bijlage 11.

Qua erfinrichting heeft het bedrijf een aantal wensen. De sloot ten westen van het perceel moet behouden blijven. Hier wordt het overtollige water op afgevoerd. Op deze sloot is schouw van toepassing. De sloot aan de zal moeten verdwijnen. Als compensatie komt er een sloot langs de zuidzijde van het bedrijf. De waterhuishouding wordt hierdoor niet verstoord. Het bedrijf is rondom aangeplant met streekeigen beplanting. Deze zal aan de oost- en noordzijde behouden blijven. Het is de wens van de initiatiefnemer om ook in de nieuwe situatie de stallen zo veel mogelijk af te schermen met groen. Voorafgaand aan het maken van dit landschapsplan zijn uitgangspunten opgesteld waaraan het ontwerp moet voldoen. Deze gaan vooral in op het versterken van de ruimtelijke kwaliteiten en het behoud van de bestaande kwaliteiten van het gebied.

Relatie landschap:

- Belangrijke slagenstructuur van noord naar zuid versterken;
- De structuur van het landschap versterken met houtsingels;
- Huidige entree behouden;
- De openheid van het landschap is een belangrijke kwaliteit;
- Het erf moet onderdeel zijn van het huidige ontginningspatroon.

Erf:

- Het erf moet één ensemble vormen en zich als een eenheid aan de bestaande structuren in het landschap hechten;
- De nieuw te bouwen stallen moet architectonisch aansluiten bij de bestaande bebouwing;
- De stallen zijn beperkt qua hoogte en zullen daardoor nagenoeg niet opvallen in het landschap;
- Het erf kent een typische opbouw van wonen 'voor' werken 'achter';
- Langs de sloot ten zuiden van het plangebied moet een schouwpad blijven;
- Het erf zal een eenduidige structuur kennen, de bewoners moeten vanuit de woning zicht op het omringende landschap houden;
- Waar mogelijk moeten bestaande beplantingen behouden blijven;
- Het toepassen van streekeigen landschappelijke beplanting is noodzakelijk;
- Parkeren en draaien moeten mogelijk zijn voor personenauto's en vrachtverkeer op het erf.

Bebouwing:

- Middels de juiste vormgeving en passend materiaalgebruik kan de grootschaligheid van de stallen worden beperkt;
- Deels zicht op het bedrijf is waardevol en passend;
- Het geheel moet een logische indeling van werken, wonen en bewegen krijgen;
- Rondom de nertsenhouderij moet een dichte afscheiding van minimaal 1 meter komen om te voorkomen dat nertsen kunnen ontsnappen. De afscheiding moet een gedekte en passende kleurstelling hebben.

De duidelijke structuur in het gebied moet versterkt worden. De openheid van het gebied is een te behouden kwaliteit. Wel moeten de stallen en het erf afgeschermd worden met groen om een landschappelijke impuls te geven. In figuur 7.1.4.1 is een schets opgenomen met daarin de gewenste inrichting van het agrarisch bouwperceel.

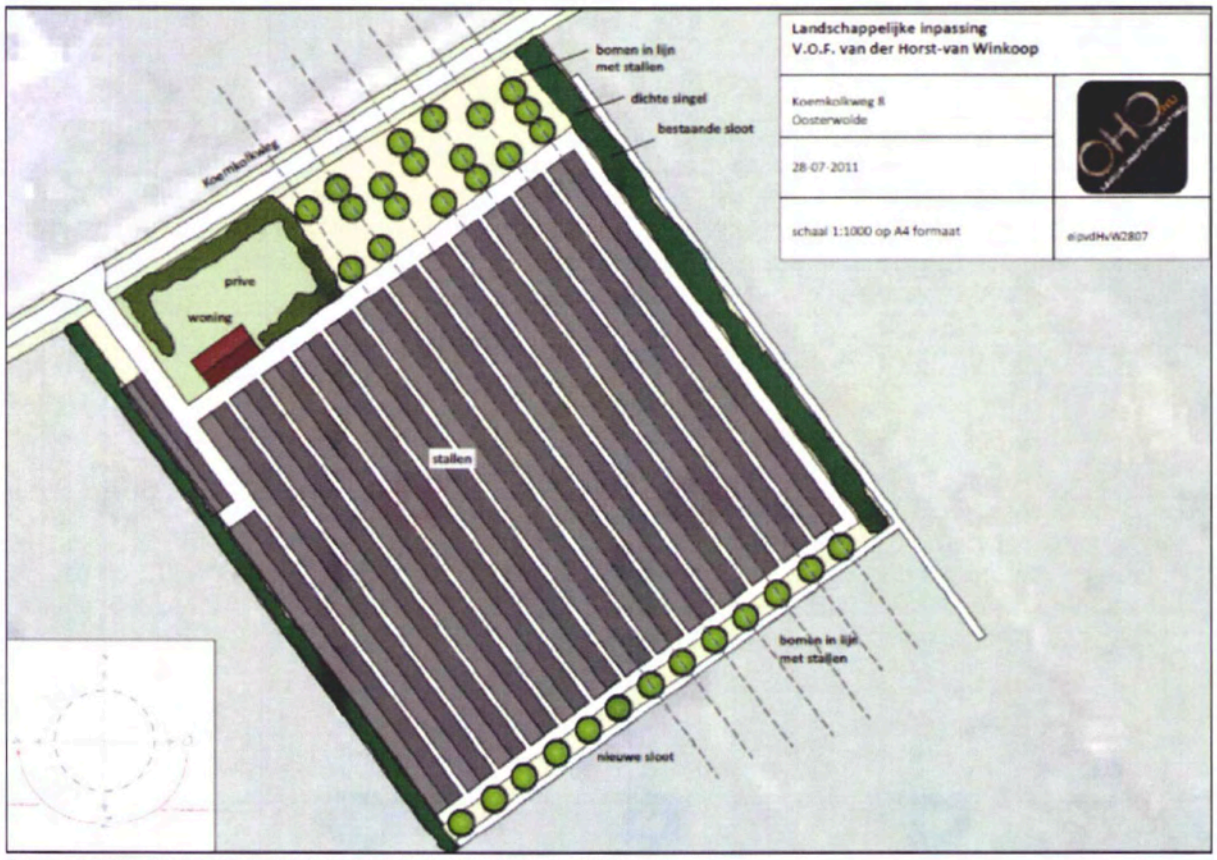

Figuur 7.1.4.1: Gewenste inrichting van initiatieflocatie (bron: OHO.nu)

Momenteel staan er al enkele stallen op het erf. De uitbreiding ligt ten oosten van het bestaande bedrijf. Gekozen is om het bedrijf aan de west en de oost zijde af te planten met een singel. Aan de westzijde is deze aanwezig. Aan de oostzijde zal deze gerooid worden en opnieuw ingeplant worden aan de rand van het bouwblok.
Gekozen is om de achterzijde van het bedrijf semitransparant te houden en de bomen op 8 meter uit elkaar te planten. Hierdoor wordt het ritme en de structuur van de verkaveling versterkt. Vanuit de lintbebouwing zal het bedrijf een groene uitstraling hebben en gaat het goed op in de slagenverkaveling.
Rondom het bedrijf komt een dichte afscheiding van 1 meter hoog. Dit om eventueel ontsnapte dieren tegen te houden. Momenteel is deze afscheiding van golfplaten gemaakt. Deze zal worden verwijderd en vervangen door een dichte plaat met een gedekte kleurstelling (groen, of antraciet)
Aan de noordzijde van het erf worden fruit of nutsbomen geplant. Deze geven het bedrijf in het voorjaar een extra decoratieve uitstraling. De fruitbomen worden eveneens in een ritme geplant. Het is eenvoudig om vanaf de Koemkolkweg onder de bomen door te kijken en een indruk te krijgen van de stallen en het bedrijf als geheel.
Momenteel loopt er langs de west en oostzijde een sloot die uitkomt op de brede sloot langs de Koemkolkweg. Op de sloten is de schouw van toepassing. Initiatiefnemer is van plan om de sloot aan de oostzijde te dempen omdat hierop de nieuw te bouwen stallen komen. Om de waterhuishouding op peil te houden wordt er een nieuwe sloot gegraven aan de zuidzijde van het bedrijf. Hier wordt ook het hemelwater van de stallen geloosd.
Rondom de woning staat momenteel een dichte singel. Deze zal behouden blijven. Deze ruimte is privé en buiten het plan gehouden. De singels worden aangeplant met streekeigen beplanting welke van oorsprong voorkomen in het gebied. Dit zijn bijvoorbeeld zomereiken, berken, eenstijlige meidoorn, liguster, vlier, Gelderse roos. De fruitbomen kunnen naar smaak uitgezocht worden. Wel moet er voor een hoogstam gekozen worden om zicht op het bedrijf onder de kronen te behouden. De

bomenrij ten zuiden van het bedrijf zal uit één soort bestaan. Als voorkeur zomereik of es, omdat deze bomen mooie kronen vormen.

7.2. Waterparagraaf

7.2.1. Huidige situatie waterhuishouding

Uitgangspunt bij de waterhuishoudkundige situatie is zoals gezegd WB21, waarvoor de hier genoemde principes voor duurzaam waterbeheer zijn geïntroduceerd. Vanuit het oogpunt van duurzaamheid wordt gestreefd naar een zoveel mogelijk gesloten waterbalans. Verder valt de uitbreidingslocatie buiten bestaand stedelijk gebied en heeft een oppervlakte van één hectare. Het valt binnen de keurzone van het waterschap vanwege een naastgelegen A- en B-watergang. Ook komt binnen en nabij het plangebied geen waterafhankelijke natuur voor.

7.2.2. Toekomstige situatie waterhuishouding

7.2.2.1. Grondwater

In en om het gebied is geen grondwateroverlast bekend. Het gebied ligt niet in de grondwaterfluctuatiezone zoals de provincie Gelderland deze heeft gedefinieerd. Door de voorgenomen ontwikkeling zal het grondwater geen overlast veroorzaken in dit plan en niet structureel worden afgevoerd. Voor de ontwikkeling wordt het hemelwater vanaf het dak met een buis richting de sloot vervoerd die rond het bedrijf ligt. Het water kan wordt middels een stuw tegengehouden en blijft in de sloot staan en komt hierdoor in het grondwater.

7.2.2.2. Oppervlaktewater

Aan de Koemkolkweg voor het plangebied ligt een watergang van het waterschap. Aan de zuid westzijde van het bedrijf een sloot aanwezig die op deze watergang uitkomt. Bij de uitbreiding van het plangebied wordt een sloot gegraven aan de noordoostzijde en zuidoostzijde van het plangebied. Deze sloot zal door middel van een stuw het water vasthouden. De sloot die tussen het plangebied en het bestaande bouwblok komt te liggen wordt gedempt.
Naar aanleiding van dit plan zal geen extra oppervlaktewater welk direct in verbinding staand met het oppervlaktewatersysteem, gecreëerd worden. Ook zal er niet geloosd worden op het oppervlaktewater. Het plan veroorzaakt geen nadelige gevolgen voor of door het oppervlaktewatersysteem in de omgeving.

7.2.2.3. Droogweerafvoer en Regenwaterafvoer

Het hemelwater binnen het plangebied zal niet afgevoerd worden naar de riolering. Het hemelwater wordt:

- binnen het plangebied geïnfiltreerd en
- via een retentie vertraagd afgevoerd naar een watergang (lozing < afvoernorm)

Door het gebruik van bouwmaterialen waarbij geen stoffen vrijkomen in het regenwater (zoals zinken dakgoten) wordt voorkomen dat het te infiltreren hemelwater het grond- en/of oppervlaktewater verontreinigt.

7.2.2.4. Procedures

Doordat dit plan binnen de Keurzones valt dient bij het waterschap een watervergunning te worden aangevraagd. Bij het waterschap is vergunning aangevraagd en deze is ook verleend. In bijlage 2 is de vergunning opgenomen.

7.2.3. Waterketen

Door water langer in het gebied vast te houden, worden verdroging en afwenteling van wateroverlast tegengegaan. Het streven is gericht op het afkoppelen van hemelwater van dakvlakken en oppervlakteverhardingen. In het kader van WB21 betekent dit dat de neerslag die op daken en bestrating valt, niet naar de rioolwaterzuiveringsinstallatie wordt afgevoerd, maar in de bodem wordt geïnfiltreerd of op het oppervlaktewater wordt geloosd. Het hemelwater wordt geloosd op een zaksloot met een overloop naar de naastgelegen sloot. Een bodempassage heeft doorgaans de voorkeur boven rechtstreekse lozing op oppervlaktewater. Infiltratie is wel ideaal gezien de bodemsamenstelling.
Om hemelwater af te koppelen, zijn verschillende oplossingen mogelijk afhankelijk van het betreffende plan. De gemeente streeft bij nieuwbouw en renovaties naar het aanleggen van een gescheiden rioolstelsel waardoor het afvalwater en het regenwater afzonderlijk wordt afgevoerd. Hierdoor wordt tevens een hoger zuiveringsrendement van rioolwaterzuiverings-installaties bereikt en wordt de riooloverstortproblematiek verminderd. Het verdient de voorkeur om regenwater bovengronds af te voeren. In het onderhavige plan wordt geen gescheiden stelsel aangelegd omdat dit niet van toepassing is.

7.2.4. Duurzaam stedelijk waterbeheer

In relatie tot duurzaam stedelijk waterbeheer zal bij de inrichting van het plangebied rekening worden gehouden met de te gebruiken materialen in de te realiseren gebouwen of bouwwerken en verhardingen. De nadruk wordt gelegd op het gebruik van duurzame bouwmaterialen om schoon regenwater in het gebied te conserveren.

In het kader van de bewaking van de kwaliteit van het oppervlakte water zijn bij de bouw (daken en dakgoten) geen materialen toegepast die uitlogen of uitspoelen (geen onbehandelde zink of koperen goten, zacht PVC en bitumen).
Er vindt geen lozing plaats naar het oppervlaktewater.
De nestmaterialen en kadavertonnen worden gereinigd en ontsmet op de spoelplaats. Het spoelwater wordt opgeslagen in de mestkelder.

7.3. Effecten op milieu

7.3.1. IPPC-richtlijn

Op 24 september 1996 is de Europese Richtlijn 96/61 EG, aangeduid als de IPPC-richtlijn inzake geïntegreerde preventie en bestrijding, van kracht geworden. Op grond van deze richtlijn dient bij vergunningverlening een zo hoog mogelijk niveau van bescherming voor het gehele milieu te worden bereikt. In bijlage 1 van de IPPC-richtlijn zijn, ingevolge artikel 1, categorieën van industriële activiteiten met bijbehorende drempelwaarden weergegeven waarop de richtlijn betrekking heeft. Categorie 6.6 van deze bijlage omschrijft installaties voor intensieve pluimvee- en varkensbedrijven met meer dan:

- 40.000 plaatsen voor pluimvee;
- 2.000 plaatsen voor vleesvarkens
- 750 plaatsen voor zeugen

De IPPC-richtlijn is niet van toepassing op het houden van nertsen, paarden, een pony's. Onderhavige veehouderij valt hierdoor niet onder de werkingssfeer van de IPPC-richtlijn.

7.3.2. Natuurbeschermingswet 1998

De Natuurbeschermingswet 1998 biedt de juridische basis voor het Natuurbeleidsplan, de aanwijzing van te beschermen gebieden en landschapsgezichten, vergunningverlening, schadevergoeding, toezicht en beroep. Internationale verplichtingen uit de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn, maar ook verdragen als bijvoorbeeld het Verdrag van Ramsar (Wetlands) zijn hiermee in nationale regelgeving verankerd. De Natuurbeschermingswet 1998 kent drie typen gebieden:

- Natura 2000-gebieden.
- Beschermde natuurmonumenten.
- Gebieden die de Minister van LNV aanwijst ter uitvoering van verdragen of andere internationale verplichtingen (met uitzondering van verplichtingen op grond van de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn), zoals Wetlands.

Oorspronkelijk waren alleen de laatste twee typen in de wet verankerd. Met de wijziging van de Natuurbeschermingswet 1998, die op 1 oktober 2005 in werking is getreden, zijn daar het type 'Natura 2000-gebieden' aan toegevoegd.
Op 1 februari 2009 is een wijziging van de Natuurbeschermingswet 1998 in werking getreden. Met deze wijziging vallen nu ook de Habitatgebieden onder de Natuurbeschermingswet. De toetsing hoeft dus niet meer plaats te vinden in een omgevingsvergunning. De provincie is het bevoegd gezag voor de natuurbeschermingswetvergunning.
Het voorgenomen initiatief ligt op de volgende afstand vanaf Natura2000-gebied

Tabel 7.3.2.1: Afstand tot Natura2000-gebied

Soort gebied	Naam gebied	Afstand tot bedrijf
Habitat- en vogelrichtlijngebied	Veluwe	2585 meter

Daarnaast bevindt zich op grote afstand de Natura2000-gebieden "Veluwerandmeren" (ca 4910 meter) en "Uiterwaarden IJssel" (ca. 6.700 meter).

Het gebied Veluwe bestaat overwegend uit droge bossen, droge en natte heide, vennen en stuifzanden. In de voorlaatste ijstijd, zo'n 150.000 jaar geleden, duwden de ijslobben van het landijs enorme hoeveelheden door de rivieren aangevoerd zand en grond voor zich uit en opzij en vormden zo de stuwwallen. Hoewel de hoogteverschillen sindsdien door wind en water zijn afgevlakt, reiken de hoogste delen van de Veluwe tot ruim 100 m boven NAP. Tot 1900 was de Noord-Veluwe één uitgestrekt stuifzandgebied. Tegenwoordig is er in totaal nog 1.400 hectare stuifzand op de Veluwe. Bij Kootwijk is één van de grootste actieve stuifzandgebieden van Europa. Plaatselijk komen in de heiden natte (onder andere Leemputten bij Staverden) of droge (onder andere Harskamp) heischrale

graslanden, jeneverbesstruwelen, vennen, natte heide en hoogveenkernen (Mosterdveen) voor. In het beekdal van de Hierdense en Staverdense Beek worden schraallanden aangetroffen. Langs de randen van de Veluwe ontspringen de (sprengen)beken, waar beekvegetaties en zeer plaatselijk bronbossen voorkomen.

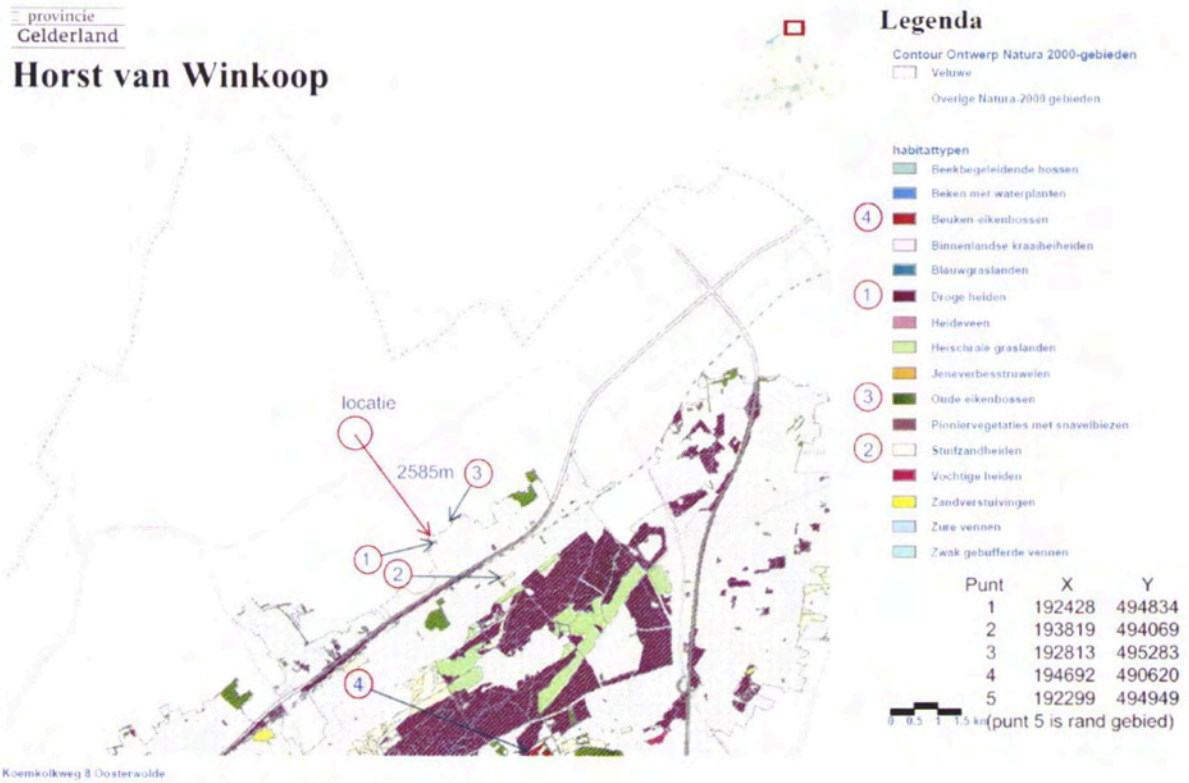

Afbeelding provincie Gelderland Natura 2000 gebieden

De kritische depositie van het gebied Veluwe is 1071 mol N/ha/jaar. De achtergronddepositie is 1590 mol N/ha/jaar (bron Grootschalige Concentratie Kaart Nederland (concentratiekaart Totaal Stikstof 2012) van het RIVM).

Uitbreiding van veehouderijbedrijven in of nabij Natura 2000-gebieden mag geen 'significante negatieve effecten' hebben op het betreffende Natura 2000-gebied. Dit moet getoetst worden bij vergunningverlening. Om de effecten te toetsen worden er per Natura 2000-gebied beheerplannen opgesteld. Deze beheerplannen moeten uiterlijk drie jaar na het aanwijzen van een gebied zijn opgesteld. In deze beheerplannen wordt onder andere vastgelegd welke neerslag van ammoniak (ammoniakdepositie) voor de betreffende gebieden toelaatbaar zijn en welke manier dit moet worden bereikt. Op dit moment zijn er al veel gebieden aangewezen als Natura 2000. Hiervoor zijn echter nog geen beheerplannen geschreven. Hierdoor is het voor deze gebieden moeilijk vast te stellen of de uitbreiding van een bedrijf geen significante negatieve effecten op het betreffende natuurgebied heeft.

Voor het verkrijgen van een natuurbeschermingsvergunning mag er geen toename van depositie plaatsvinden op de rand van de vogelrichtlijngebieden ten tijde van hun aanwijzing en geen toename op enig habitattype ten opzichte van de depositie van 7 december 2004.
In de uitspraak van Raad van State moet de inrichting nog in stand zijn en de emissie mag niet afgenomen zijn na 7 december 2004 (ABRS 13 november 2013, zaaknummer 201211640/1/R2)

Voor het bedrijf is op 29 oktober 2012 een Natuurbeschermingsvergunning verleend voor het houden van 9.000 fokteven nerts met Groen Labelsysteem BB 94.02.013.
In de bijlage 9 is de vergunning met bijbehorende Aagro-Stacks berekeningen toegevoegd.

7.3.3. Flora- en Faunawet

De Flora- en Faunawet heeft tot doel in het wild levende planten en dieren te beschermen met het oog op de instandhouding van soorten. In Nederland komen ongeveer 40.000 plant- en diersoorten voor, waarvan er ongeveer 1.000 onder de werking van de Flora- en Faunawet vallen. Om de instandhouding van de wettelijk beschermde soorten te waarborgen, moeten negatieve effecten op die instandhouding voorkomen worden. In de Flora- en Faunawet zijn hiervoor verbodsbepalingen opgenomen.

Naast de verbodsbepalingen geldt er bij elk project tevens een zorgplicht. Deze zorg houdt in ieder geval in, dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd, teneinde die gevolgen te voorkomen, te beperken of ongedaan te maken. Eenieder dient zo te handelen, of juist handelingen na te laten, dat de in het wild voorkomende dier- en plantensoorten daarvan geen of zo min mogelijk hinder ondervinden. Het perceel waarop de beoogde activiteit wordt uitgevoerd is momenteel in gebruik voor akkerbouwdoeleinden. De omliggende gronden worden tevens voor akkerbouwdoeleinden gebruikt. Gezien het intensieve gebruik van akkerbouwgronden (bemesten, ploegen, zaaien, chemische en mechanische onkruidbestrijding en oogsten) is het niet aannemelijk dat beschermde soorten (vaatplanten) zich permanent op de locatie gevestigd hebben of nog zullen vestigen.

Tabel	Soort(groep)	Gebruik gebied	Effect ruimtelijke ontwikkelingen	Ontheffing	Vervolg Nader onderzoek / mitigerende en/of compenserende maatregelen
1	**Algemene grondgebonden zoogdieren**	Verblijfplaats/ foerageergebied	Doden, tijdelijk verstoring, op termijn weer geschikt leefgebied	Nee	Zorgplicht
1	**Algemene amfibieën**	Verblijfplaats/ foerageergebied	Doden, tijdelijk verstoring, op termijn weer geschikt leefgebied	Nee	Zorgplicht
3	**Ringslang**	Mogelijk foerageergebied	Doden, tijdelijke verstoring	Nee, mits	Mitigeren Sloot pas dempen nadat de slootkant gemaaid is.
2	**Kleine modderkruiper**	Verblijfplaats/ foerageergebied	Doden, tijdelijke verstoring	Nee, mits	Mitigeren/ Kort voor aanvang van de werkzaamheden de aanwezige kleine modderkruipers vangen en verplaatsen naar omliggende sloten.
3	**Vleermuizen**	foerageergebied	Op termijn weer geschikt leefgebied, mits rekening wordt gehouden met verlichting.	Nee	Zorgplicht, beperken verlichting en bij toepassen verlichting gebruik maken van stroollicht beperkende armaturen
V	**Vogels**	Broedlocatie	Kleine aantasting leefgebied, tijdelijk verstoring.	Nee, mits	Werkzaamheden buiten broedseizoen uitvoeren, zorgplicht
V5	**Vogels - categorie 5 (koolmees)**	Broedlocatie	tijdelijk verstoring en verdwijning nestgelegenheid, op termijn weer geschikt leefgebied	Nee, mits	Werkzaamheden buiten broedseizoen uitvoeren, zorgplicht

Figuur 7.3.3: rapportage beschermde en bedreigde soorten

In relatie tot deze Flora- en Faunawet kan over de bouwlocatie het volgende worden opgemerkt: De locatie ligt in een agrarisch gebied.
Voor het bedrijf is een quickscan opgesteld voordat de sheds gebouwd werden. Deze quickscan is in bijlage13 opgenomen.
Geconcludeerd wordt dat het plangebied wel een geschikt leefgebied vormt voor een aantal beschermde diersoorten in het kader van de Flora- en faunawet. Het gaat om algemene en licht beschermde soorten, zoals zoogdieren en amfibieën, maar ook strikt beschermde soorten zoals vogels vleermuizen, reptielen en amfibieën.
In figuur 7.3.3 is een samenvatting gegeven van de resultaten van (mogelijk) aanwezige beschermde flora en fauna in het plangebied, de effecten op deze soorten en de te nemen stappen.

Samengevat is het aannemelijk dat de geplande activiteiten niet leiden tot overtredingen van de Flora- en Faunawet. Initiatiefnemer heeft alle adviezen in de rapportage opgevolgd Hierdoor is vervolgonderzoek niet noodzakelijk.

7.3.4. De Wet ammoniak en veehouderij

De Wet ammoniak en veehouderij (hierna te noemen Wav) is het toetsingskader voor de emissie van ammoniak. Bij de beslissing betreffende het verlenen van de milieuvergunning voor het oprichten of veranderen van een veehouderij betrekt het bevoegde gezag de gevolgen van de ammoniakemissie uit de tot de veehouderij behorende dierenverblijven uitsluitend op de wijze die is aangegeven in de Wav. Uitsluitend de nadelige gevolgen van de ammoniakdepositie op zogenaamde kwetsbare gebieden wordt beoordeeld. Een kwetsbaar gebied is een gebied dat in op grond van de Interimwet ammoniak en veehouderij vóór 1 januari 2002 als voor verzuringgevoelig gebied werd aangemerkt en dat deel uit maakt van de door de provincie op grond van artikel 2 lid 3 van de Wav vastgestelde ecologische hoofdstructuur (EHS).
Inmiddels is een wijziging van de Wet ammoniak en veehouderij op 1 mei 2007 in werking getreden. In de wet worden enkel nog zeer kwetsbaar gebied beschermd tegen ammoniak. Provinciale Staten zijn het bevoegde gezag die deze gebieden aanwijst. Het bevoegde gezag kan alleen gebieden aanwijzen die voor verzuring gevoelig zijn en in de ecologische hoofdstructuur liggen. Provinciale Staten wijzen in ieder geval alle gebieden aan binnen een beschermd gebied op grond van artikel 10 van de Natuurbeschermingswet liggen dan wel op grond van artikel 4 van de richtlijn (EEG) nr. 92.43 van communautair belang zijn. Gebieden kleiner dan 50 hectare mogen alleen worden aangewezen als er zeer grote natuurwaarden aanwezig zijn. De provincie Gelderland heeft op 1 juli 2009 een nieuwe kaart vastgesteld.

De inrichting ligt op circa 2585 meter vanaf kwetsbare gebieden krachtens artikel 2 van de Wet Ammoniak en Veehouderij. Dat betekent dat er geen directe beperkingen zijn volgens de Wet Ammoniak en Veehouderij (WAV). In de gewenste situatie is de ammoniakemissie gelijk aan de bestaande situatie nl. 2.250 kg ammoniak per jaar. De depositie op de kwetsbare gebieden blijft hierdoor nagenoeg gelijk. Omdat in het maximale variant vleeskuikens en varkens worden gebruikt en beiden onder de reikwijdte van de Europese IPPC-richtlijn valt, moet tevens worden beoordeeld of er door het oprichten van hiervan een belangrijke verontreiniging wordt veroorzaakt. (zie paragraaf 7.3.1)

7.3.5. Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij

Op 28 december 2005 is het Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij (AMvB-huisvesting) gepubliceerd in het Staatsblad (2005, nr. 675). Dit besluit is op 1 april 2008 in werking getreden.

Voor nertsen en paarden zijn in het Besluit emissiearme huisvesting veehouderijen geen drempelwaarde opgenomen. Voor nertsen geldt derhalve de drempelwaarde voor een traditionele huisvesting (0,58 kg), waardoor deze mogen worden gehouden in een "traditioneel huisvestingssysteem". Initiatiefnemer houdt alle dieren op zijn locatie met een emissiearm huisvestingssysteem, conform het erkende Groen Label-stalsysteem BB.94.02.013. De leaflet van dit stalsysteem is als bijlage 17 bijgevoegd.
De ammoniakemissie bedraagt door toepassing van dit systeem 0,25 NH_3 per fokteef. Mede gelet op vaste jurisprudentie van de Raad van State wordt op deze manier dan ook voldaan aan het gestelde in het Besluit emissiearme huisvesting veehouderijen // BBT.

7.3.6. Directe ammoniakschade

Er zijn in de omgeving van de inrichting, voor zover bekend, geen voor NH3-gevoelige land- en tuinbouwgewassen gelegen. Er is derhalve geen reden om aan te nemen, dat op dergelijke gewassen, directe schade als gevolg van de uitgestoten NH3 zal plaats vinden. Aan het gestelde in de Brochure Stallucht en Planten (1981) wordt dan ook voldaan. Directe ammoniakschade doet zich alleen op zeer korte afstand van een emissiepunt voor. Tot gevoelige soorten moet een afstand van 50 meter worden aangehouden. Bij minder gevoelige soorten is een afstand van 25 meter voldoende om schade als gevolg van ammoniakemissie te vermijden. In de directe omgeving van de initiatieflocatie worden geen van de genoemde gewassen geteeld zodat het gevaar van directe ammoniakschade zich niet zal voordoen. Hierbij kan nog worden opgemerkt dat er in de gewenste situatie, ten opzichte van de reeds vergunde situatie, geen sprake is van een toename van de ammoniakemissie.

7.3.7. Wet luchtkwaliteit

Sinds 15 november 2007 zijn de belangrijkste bepalingen over luchtkwaliteitseisen opgenomen in de Wet milieubeheer (hoofdstuk 5, titel 5.2 Wm). Hiermee is het Besluit luchtkwaliteit 2005 (Blk 2005) vervallen. Omdat titel 5.2 handelt over luchtkwaliteit staat deze ook wel bekend als de 'Wet luchtkwaliteit'. Specifieke onderdelen van de wet zijn uitgewerkt in amvb's en ministeriële regelingen.

Projecten die 'niet in betekenende mate bijdragen' (NIBM) aan de luchtverontreiniging, hoeven niet meer afzonderlijk getoetst te worden aan de grenswaarden voor de buitenlucht. Het Besluit NIBM omschrijft het begrip nader: een project dat minder dan 3% van de grenswaarden bijdraagt is NIBM. Dit komt overeen met 1,2 microgram/m^3 voor fijn stof en NO_2.
In een ministeriële regeling wordt de AMvB NIBM verder uitgewerkt. Waar mogelijk worden getalsmatige grenzen gesteld aan de omvang van nieuwe projecten. Het gaat bijvoorbeeld om een maximum aantal nieuwe woningen, kantooroppervlakte en grootte van landbouwbedrijven. Een nieuw project dat binnen deze grenzen blijft, is per definitie NIBM. Als een nieuwe ontwikkeling buiten de grenzen van de ministeriële regeling valt, kan het bevoegde gezag berekeningen maken om alsnog aannemelijk te maken dat het project minder dan 1,2 microgram/m^3 bijdraagt aan de luchtvervuiling.

Projecten die wel 'in betekenende mate' bijdragen, zijn vaak al opgenomen in het NSL. Het NSL is erop gericht om overal de Europese grenswaarden te halen. Daarom is ook een pakket aan maatregelen opgenomen: zowel (generieke) rijksmaatregelen als locatie specifieke maatregelen van gemeenten en provincies. Dit pakket aan maatregelen zorgt ervoor dat alle negatieve effecten van de geplande ruimtelijke ontwikkelingen ruim worden gecompenseerd. Bovendien worden alle huidige overschrijdingen tijdig opgelost. In het NSL worden de effecten van alle NIBM-projecten verdisconteerd in de autonome ontwikkeling. Het NSL omvat dus alle cumulatieve effecten van (ruimtelijke) activiteiten op de luchtkwaliteit.

Het NSL is erop gericht de grenswaarden in 2010 (fijn stof) en 2015 (NO_2) te halen.
Deze termijnen wijken af van de huidige Europese regelgeving (die zijn 2005 respectievelijk 2010). Er wordt een nieuwe Europese richtlijn verwacht die het mogelijk maakt uitstel te vragen om te voldoen aan de grenswaarden. Pas als de Europese Commissie het verzoek tot uitstel honoreert, kan het NSL in werking treden. In de periode tussen de inwerkingtreding van de wet (2007) en van het NSL moeten projecten die 'in betekenende mate bijdragen' (IBM) gewoon aan de grenswaarden voor luchtkwaliteit getoetst worden, net als onder het huidige Besluit luchtkwaliteit 2005. Als de grenswaarden dan overschreden worden, moeten IBM-projecten via projectsaldering worden gecompenseerd. Na de interim-periode blijft projectsaldering mogelijk. Ook kan dan een bestaand IBM project binnen het NSL worden vervangen door een vergelijkbaar nieuw IBM project.

Specifiek voor deze tussenperiode komt er een aangepaste grens voor 'niet in betekenende mate' van 1%. Tot die tijd geldt een overgangsregeling die bepaald dat een concentratiebijdrage van minder dan 1% van de grenswaarde als niet in betekende mate wordt beschouwd. Het NSL-programma is op 1 augustus 2009 in werking getreden. De Wet milieubeheer (artikel 5.12 en verder) vormt de juridische grondslag voor het NSL.

Voor het berekenen van de bijdragen van industriële, agrarische punt- of oppervlaktebronnen aan de bestaande of toekomstige concentraties is in Nederland standaardrekenmethode 3 (SRM3) voorgeschreven. Het gaat daarbij om de stoffen die genoemd worden in de Wet milieubeheer hoofdstuk 5 (luchtkwaliteitseisen).

ISL3a is geschikt voor berekeningen van oppervlaktebronnen voor fijn stof en van puntbronnen voor fijn stof en NO2. Voor berekeningen aan agrarische inrichtingen zijn de emissiefactoren gebruikt zoals deze bekend zijn gemaakt door het ministerie van VROM.

In ISL3a wordt niet gecorrigeerd voor zeezout. De gebruiker moet handmatig voor het aantal overschrijdingsdagen (overal in Nederland 6 dagen) en de jaargemiddelde concentratie corrigeren. Voor zwevende deeltjes (PM_{10}) geldt een grenswaarde van 40 microgram per m^3 als jaargemiddelde concentratie (bijlage 2, voorschrift 4.1, onder b, van de wet). Het aandeel zeezout in de jaargemiddelde concentratie van zwevende deeltjes (PM_{10}) varieert van circa 7 µg/m^3 langs de westkust tot circa 3 µg/m^3 in het oostelijk deel van Nederland. Om een voor zeezout gecorrigeerde jaargemiddelde concentratie te bepalen, is een plaats afhankelijke correctie nodig, welke in bijlage 4

van de ministeriële regeling 'Beoordeling luchtkwaliteit 2007' is vermeld. Dit houdt in dat de berekende jaar gemiddelde concentratie fijn stof (PM10) verminderd wordt met het aandeel zeezout, hetgeen voor de gemeente Oldebroek 4 mg/m^3 bedraagt.

Voor zwevende deeltjes (PM_{10}) geldt een grenswaarde van 50 microgram per m^3 als vierentwintiguurgemiddelde concentratie, waarbij geldt dat deze waarde maximaal vijfendertig maal per kalenderjaar mag worden overschreden (Bijlage 2, voorschrift 4.1, onder b, van de wet). Uit meetgegevens blijkt dat overschrijding van de vierentwintig-uurgemiddelde concentratie van 50 µg/m^3 met name plaats vindt bij oostelijke en zuidelijke windrichtingen, als de concentratiebijdrage van zeezout relatief beperkt is. Zeezout speelt dus vrijwel geen rol in het veroorzaken van de overschrijdingsdagen in een jaar. Dit leidt er toe dat voor de correctie van het aantal overschrijdingsdagen in verband met zeezout een andere berekeningswijze nodig is dan voor de correctie van de jaargemiddelde concentratie van zwevende deeltjes (PM10) Het blijkt dat de invloed van de in de buitenlucht aanwezige concentratie zeezout op het aantal dagen waarop de concentratie van zwevende deeltjes (PM_{10}) de waarde van 50 µg/m^3 overschrijdt, voor geheel Nederland nagenoeg gelijk is. Uitgaande van de niet voor zeezout gecorrigeerde jaargemiddelde concentratie van zwevende deeltjes PM_{10}), wordt het voor zeezout gecorrigeerde aantal overschrijdingsdagen van de vierentwintig-uurgemiddelde grenswaarde van 50 microgram per m^3 verkregen, door het op de gebruikelijke wijze bepaalde aantal overschrijdingsdagen met 2 dagen te verminderen.

Op 18 maart 2009 is in de Staatscourant een nieuwe wijziging van de Regeling beoordeling luchtkwaliteit gepubliceerd. Artikel 74 en de toelichting daarbij, met betrekking tot het toetsen bij inrichtingen, is gewijzigd. De wijziging geldt met terugwerkende kracht tot en met 19 december 2008. In de oude formulering en de toelichting lag de nadruk ten onrechte op het zodanig bepalen van de luchtkwaliteit rond inrichtingen, dat een uitkomst werd verkregen die representatief was voor een gebied van (minimaal) 250 bij 250 meter. Uitgangspunt is echter dat de luchtkwaliteit wordt vastgesteld op plaatsen waar mensen zijn blootgesteld. Voor fijn stof geldt bijvoorbeeld dat de blootstellingstijd significant moet zijn ten opzichte van een etmaal.

Onderzocht gaat worden wat het effect is van de alternatieven genoemd in de maximale variant(en) Dit is het effect van extra belasting van de omgeving na omschakeling van de huidige situatie met nertsen.
Dit hoofdstuk wordt verder uitgewerkt in het MER n.a.v. de Notitie Reikwijdte en detailniveau.

7.3.8. Wet geurhinder en veehouderij

De Wet geurhinder veehouderij (Wgv) vormt vanaf 1 januari 2007 het toetsingskader voor de milieuvergunning, als het gaat om geurhinder vanwege dierenverblijven van veehouderijen. Het tijdstip van inwerkingtreding van de wet is vastgesteld bij Koninklijk Besluit van 12 december 2006. Op 18 december is de Regeling geurhinder en veehouderij gepubliceerd.

De Wet geurhinder en veehouderij geeft normen voor de geurbelasting die een veehouderij mag veroorzaken op een geurgevoelig object (bijvoorbeeld een woning). De geurbelasting wordt berekend en getoetst met het verspreidingsmodel V-Stacks vergunning. Dit geldt alleen voor dieren waarvoor geuremissiefactoren zijn opgenomen in de Regeling geurhinder en veehouderij. Voor dieren zonder geuremissiefactor gelden minimaal aan te houden afstanden. De Regeling geurhinder en veehouderij is gepubliceerd op 18 december 2006. Op 28 december 2009 is de regeling laatst gewijzigd.

Bij gemeentelijke verordening kunnen gemeenten afwijken van de wettelijke normen. Voor de onderbouwing van andere normen wordt de geursituatie berekend met het verspreidingsmodel V-Stacks gebied. Vanwege de tijd benodigd voor het opstellen van een dergelijke verordening, kunnen vergunningaanvragen tijdelijk worden aangehouden via een aanhoudingsbesluit. De gemeente Oldebroek heeft op 28 december 2011 besloten geengeurverordening vast te stellen. De belasting in de gemeente komt ongeveer overeen met de landelijke normen. Dat houdt in dat de landelijke normen aangehouden moeten worden.

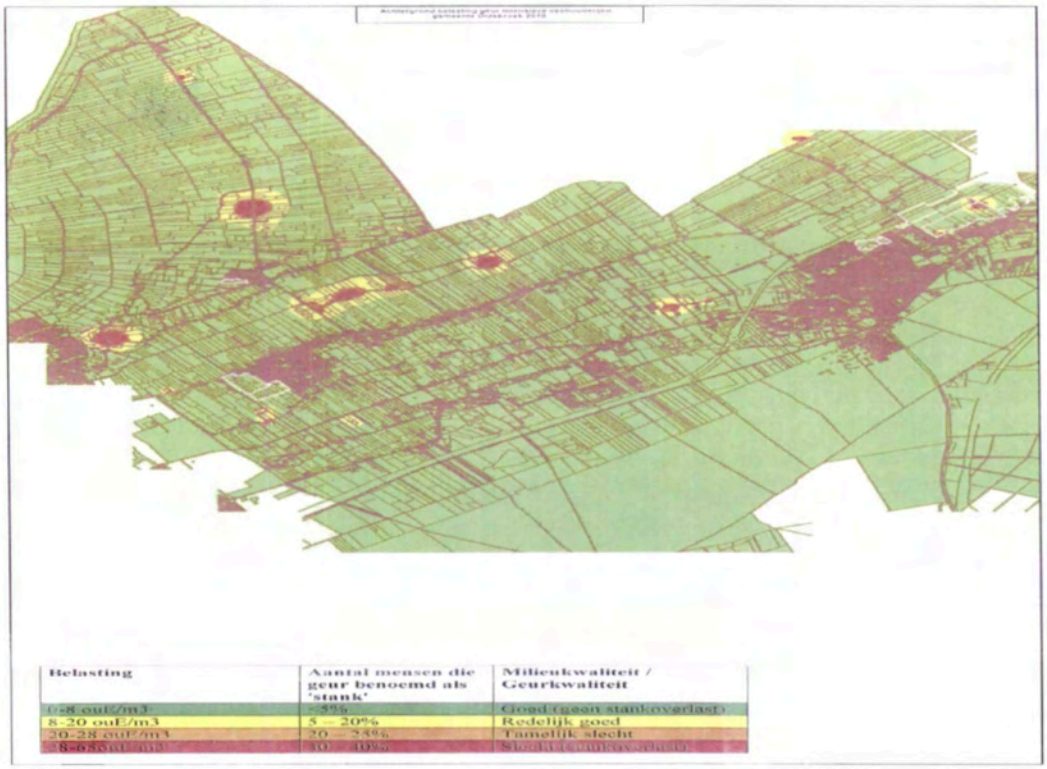

Figuur 7.3.8 overzichtskaar geurbelasting gemeente Oldebroek.

In het onderzoek welk verder wordt uitgewerkt in het MER moet uitgegaan worden van een belasting van 8 oudeur eenheden voor de varkens en de kippen. Voor nertsen gelden vaste afstanden.

7.3.9. Meststoffenwet

Bij een pelsdierhouderij komt mest vrij. Deze mest wordt van het bedrijf afgevoerd en elders aangewend als meststof in overeenstemming met de meststoffenwet. Per 1 januari 2006 is de gewijzigde meststoffenwet van kracht. Belangrijkste wijziging in de nieuwe meststoffenwet 2006 is de introductie van het stelsel van gebruiksnormen. Er geldt een gebruiksnorm ten aanzien van dierlijke meststoffen. Tevens dient rekening te worden gehouden met een stikstofgebruiksnorm en fosfaatgebruiksnorm. Met de gift aan dierlijke meststoffen, kunstmeststoffen en overige organische meststoffen mogen deze gebruiksnormen niet worden overschreden.

De introductie van stikstofgebruiksnormen en de gebruiksnorm voor dierlijke meststoffen is een directe uitwerking van de Europese Nitraatrichtlijn. Deze stelt dat de concentratie nitraat in grondwater maximaal 50 milligram per liter is. Aan deze verplichting kan alleen worden voldaan wanneer er maatregelen worden genomen die de toevoer van stikstof beperken, dus een stelsel van gebruiksnormen.
Ondanks dat de meststoffenwet geen toetsingskader is bij milieuvergunningverlening, is deze wet wel van invloed op de bedrijfsvoering. Verder is aangegeven in de meststoffenwet, dat er voor minimaal 6 maanden opslag van mest moet zijn. Op het bedrijf is ondergrondse mestopslag aanwezig voor een opslag van 1800 m^3 mest. Dit is genoeg om de mest een jaar rond op te slaan Deze mest wordt afgevoerd wanneer de afzet hiervoor gunstig is. Het bedrijf voldoet aan het gestelde in de meststoffenwet.

7.3.10. Nederlandse Richtlijn Bodembescherming (NRB)

Met de Nederlandse richtlijn bodembescherming (NRB) kan beoordeeld worden welke combinatie van maatregelen en voorzieningen tot een verwaarloosbaar bodemrisico leidt.
Dat betekent dat de kans op belasting van de bodem door in de inrichting gebruikte stoffen in principe nihil is. Het hart van de NRB is de bodemrisico - checklist (BRCL). Daarmee kan van elke bedrijfsactiviteit bepaald worden wat het bodemrisico is. Het bodemrisico kan herleid worden uit de emissiescore; bij een score van 1 geldt het risico als verwaarloosbaar (A).

Lukt het niet een verwaarloosbaar bodemrisico te realiseren, dan kan in sommige gevallen een aanvaardbaar bodemrisico (A*) geaccepteerd worden. Bij een aanvaardbaar bodemrisico staat het bevoegde gezag een mogelijke belasting van de bodem toe, onder de voorwaarde dat deze belasting gesignaleerd en weer opgeruimd wordt.

Opbouw van de BRCL
Middels de BRCL wordt aan elke bedrijfsmatige activiteit afzonderlijk een basis-emissiescore toegekend. Bodem beschermende maatregelen en voorzieningen leiden tot een reductie van de basisemissiescore.
De aard en hoeveelheid van de betrokken stoffen is van ondergeschikt belang bij het beoordelen van het bodemrisico. Alleen als onomstotelijk kan worden aangetoond dat vrijkomende stoffen niet in de bodem zullen indringen of dat de hoeveelheid of samenstelling geen merkbare verandering van de bodemkwaliteit kan veroorzaken is het bodemrisico op voorhand verwaarloosbaar.
Maatregelen (software) en voorzieningen (hardware) moeten op elkaar zijn afgestemd om daadwerkelijk een scorereductie te geven. Minder effectieve voorzieningen vergen zwaardere beheermaatregelen en omgekeerd.

In de BRCL wordt per activiteit de effectiviteit van gangbare pakketten bodem beschermende maatregelen en voorzieningen beschouwd. Bij de beschrijving van de pakketten worden systeemontwerp, opvangvoorzieningen en bijbehorende beheermaatregelen onderscheiden. Daar waar zinvol wordt verwezen op de samenhang van een activiteit met andere activiteiten.
Onder beheermaatregelen is ook incidentenmanagement opgenomen, waarmee acties zijn bedoeld gericht op het schoonhouden van apparatuur en werkvloer (algemene zorg) en/of de noodzakelijke aanwezigheid van opruimfaciliteiten en getraind personeel (faciliteiten en personeel) om in geval van incidenten doelmatig te kunnen ingrijpen.
Onderverdeling bedrijfsmatige activiteiten die bodemrisico met zich mee brengen.

Nr.	Omschrijving	Komt op het bedrijf wel of niet voor
1	Opslag bulkvloeistoffen	
1.1	Opslag in ondergrondse of ingeterpte tank	Niet
1.2	Opslag in bovengrondse tank, verticaal met bodemplaat	Niet
1.3	Opslag in bovengrondse tank, vrij van de grond opgesteld (horizontaal/verticaal)	Niet
1.4	Opslag in putten en bassins	Wel
2	**Overslag en intern transport bulkvloeistoffen**	
2.1	Los- en laadactiviteiten	Wel
2.2	Leidingtransport	Niet
2.3	Verpompen	Wel
2.4	Transport op bedrijfsterrein in open vaten e.d.	Niet
3	**Opslag en verlading stort- en stukgoed**	
3.1	Opslag stortgoed	Niet
3.2	Verlading stortgoed	Wel
3.3	Opslag en verlading vaste stoffen (inclusief visceuze vloeistoffen) in emballage (drums, containers etc.)	Niet
3.4	Opslag en verlading vloeistoffen in emballage (drums, containers etc.)	Niet
4	**Procesactiviteiten/-bewerkingen**	
4.1	Gesloten proces of bewerking	Niet
4.2	(Half-)open proces of bewerking	Niet
5	**Overige activiteiten**	
5.1	Afvoer afvalwater in bedrijfsriolering	Niet
5.2	Calamiteitenopvang	Niet
5.3	Activiteiten in werkplaats	Niet
5.4	Afvalwaterzuivering	Niet

Algemene maatregelen
Het personeel krijgt instructie over hoe te handelen bij vullen van tanks, laden en lossen van producten en omgang met voerinstallatie en mestkelders. Verder krijgt het personeel instructie over hoe te handelen bij incidenten, lekkages etc.

Opslag in put/bassin
Het betreft hier kelders voor opslag van mest, spoel- en afvalwater onder de stallen. De kelders en opslagputten zijn uitgevoerd volgens de HBRM (Handleiding bouwtechnische richtlijnen mestopslag) en zijn hiermee vloeistofdicht. De eindemissiescore wordt hiermee 1.

Los - en laadactiviteiten
Het betreft hier laden van vaste en dunne mest, spoelwater. De los- en laadplaatsen zijn voorzien van vloeistofdichte vloeren en opvangvoorzieningen. Ter voorkoming van incidenten zijn er duidelijke vulinstructies en zijn er voorzieningen en maatregelen, die overvullen tegengaan en wegrijden met aangekoppelde slangen onmogelijk maken. Voorts zijn de vulslangen zo gepositioneerd, dat een vulslang niet buiten de opvangvoorziening kan komen.
De emissiescore komt hiermee op 1.

7.3.11. Geluid

7.3.11.1. Algemeen

De Wet geluidhinder (Wgh) bevat geluidnormen en richtlijnen over de toelaatbaarheid van geluidniveaus als gevolg van rail- en wegverkeerslawaai en industrielawaai. De functie 'wonen' is bijvoorbeeld aan te merken als een geluidsgevoelige functie.
De Wgh geeft aan dat een akoestisch onderzoek moet worden uitgevoerd bij het voorbereiden van de vaststelling van een bestemmingsplan of wijzigingsplan indien het een geluidgevoelig object mogelijk maakt binnen een geluidszone van een bestaande geluidsbron of indien het plan een nieuwe geluidsbron mogelijk maakt. Het akoestisch onderzoek moet uitwijzen of de wettelijke voorkeursgrenswaarde bij geluidgevoelige objecten wordt overschreden en zo ja, welke maatregelen nodig zijn om aan de voorkeursgrenswaarde te voldoen.
In voorliggend geval wordt er geen geluidsgevoelige functie gerealiseerd. Het betreft uitsluitend de uitbreiding van het agrarische bedrijf om te kunnen voldoen aan de welzijnsnormen ten behoeve van nertsen. Wegverkeers- en railverkeerslawaai is dan ook niet van toepassing. In de volgende subparagraaf wordt nader ingegaan op het aspect industrielawaai.

7.3.11.2. Industrielawaai

De geluidsproducerende activiteiten bestaan in hoofdzaak uit voertuigbewegingen binnen de inrichting. Daarnaast is er apparatuur aanwezig die hoofdzakelijk inpandig gebruikt wordt. De aan-en afvoerbeweging bestaat uit 1 voerwagen per dag.

Bij het verlenen van een vergunning zal in het kader van de Best Beschikbare Technieken steeds weer moeten worden getoetst aan de gangbare regelgeving. Thans wordt in Nederland hiervoor de Handreiking Industrielawaai en vergunningverlening van 1998 (Handreiking) gebruikt. In tabel 4 van deze handreiking is aangegeven aan welke normstelling voor een bepaalde omgeving moet worden gehanteerd.

De omgeving waarin het plangebied ligt kan gekenmerkt worden als landelijke omgeving. De aanbevolen richtwaarden voor langtijd gemiddeld geluidsniveau in de woonomgeving bedraagt 40 dB(A) dag, 35 dB(A) avond en 30 dB(A) voor de nachtperiode. Op grond van de handreiking dient voor de maximale geluidsniveaus gestreefd te worden naar de waarde van het langtijd gemiddelde geluidsniveau + 10 dB(A). De maximale waarden voor maximale geluidsniveaus bedragen op grond van de handreiking 70 dB(A) dag, 65 dB(A) avond en 60 dB(A) voor de nachtperiode.

In de vigerende vergunning zijn de volgende waarden opgenomen:
- Langtijd gemiddelde geluidsniveau 40 dB(A) dag, 35 dB(A) avond en 30 dB(A) voor de nachtperiode.
- Maximale geluidsniveau 60 dB(A) dag, 55 dB(A) avond en 50 dB(A) voor de nachtperiode.

Gezien de aard van de geluidsbelasting van de inrichting en de afstand tot dichtstbijzijnde objecten (minimaal 75 meter) is het ruimschoots aannemelijk dat aan de voorwaarden kan worden voldaan.

7.3.11.3. Conclusie

Omdat de uitbreiding van het bouwperceel niet leidt tot uitbreiding van het aantal dieren zal de geluidsbelasting (door meer verkeersbewegingen) ook niet toenemen. Nader onderzoek naar industrielawaai is niet noodzakelijk

7.4. Overige aspecten

7.4.1. Verordening Welzijn Pelsdieren

Op 1 januari 2014 moeten alle nertsen gehouden worden volgens de verordening welzijnsnormen nertsen (PPE) 2003. Hiervoor heeft initiatiefnemer de sheds al gebouwd. Hiermee voldoet het gehele bedrijf aan de verordening.
Om te kunnen voldoen heeft initiatiefnemer in 2013 een omgevingsvergunning in afwijking met het bestemmingsplan aangevraagd. De vergunning is verleend.
Milieutechnisch is verordening welzijn pelsdieren alleen relevant wanneer er een uitbreiding van huisvesting plaats vind. Deze uitbreiding heeft al plaatsgevonden en derhalve is de verordening niet relevant meer. Op dit moment voldoet het bedrijf aan de gestelde eisen.

7.4.2. Verbod op de pelsdierhouderij

In Nederland mogen pelsdieren niet voor bontproductie worden gehouden. Het is ook verboden om een fokkerij voor pelsdieren te beginnen. Dit staat in de Wet verbod pelsdierhouderij die op 15 januari 2013 is ingegaan. Het verbod op het bedrijfsmatig houden, doden en laten doden van pelsdieren is ingevoerd, omdat er ethische en maatschappelijke weerstand is tegen de bontproductie. Onder bepaalde voorwaarden mogen nertsenhouders nog tot 1 januari 2024 doorgaan met hun bedrijf. Zij mogen hun bedrijf niet meer uitbreiden in aantallen fokdieren. Aanpassingen voor welzijn mogen wel worden uitgevoerd.
Milieutechnisch is het verbod op de pelsdierhouderij niet relevant.

7.4.3. Externe veiligheid

7.4.3.1. Algemeen

Externe veiligheid is een beleidsveld dat is gericht op het beheersen van risico's die ontstaan voor de omgeving bij de productie, de opslag, de verlading, het gebruik en het transport van gevaarlijke stoffen. Vanaf 1 januari 2010 moet worden voldaan aan strikte risicogrenzen. Die beperkingen moeten in omgevingsvergunningen en bestemmingsplannen zijn vastgelegd. Een en ander brengt met zich mee dat nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen moeten worden getoetst aan wet- en regelgeving op het gebied van externe veiligheid. Concreet gaat het om risicovolle bedrijven, vervoer gevaarlijke stoffen per weg, spoor en water en transport gevaarlijke stoffen via buisleidingen.
Op de diverse aspecten van externe veiligheid is afzonderlijke wetgeving van toepassing. Voor risicovolle bedrijven gelden onder meer:

- het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi);
- de Regeling externe veiligheid (Revi)
- de Registratiebesluit externe veiligheid;
- het Besluit risico's Zware Ongevallen (Brzo 1999)
- het Vuurwerkbesluit.

Voor vervoer gevaarlijke stoffen geldt de circulaire Risiconormering vervoer gevaarlijke stoffen (cRvgs). Op transport gevaarlijke stoffen via buisleidingen zijn het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb) en de Regeling externe veiligheid buisleidingen (Revb) van toepassing.

Het doel van wetgeving op het gebied van externe veiligheid is risico's waaraan burgers in hun leefomgeving worden blootgesteld vanwege risicovolle inrichtingen en activiteiten tot een aanvaardbaar minimum te beperken. Het is noodzakelijk inzicht te hebben in de kwetsbare en beperkt kwetsbare objecten en het plaatsgebonden en het groepsrisico.

7.4.3.2. Situatie in en bij het plangebied

Aan hand van de Risicokaart Gelderland is een inventarisatie verricht van risicobronnen in en rond het plangebied. Op de Risicokaart Gelderland staan meerdere soorten risico's, zoals ongevallen met brandbare, explosieve en giftige stoffen, grote branden of verstoring van de openbare orde. In totaal worden op de Risicokaart dertien soorten rampen weergegeven. In de volgende afbeelding is een uitsnede van de Risicokaart met betrekking tot het plangebied en omgeving weergegeven.

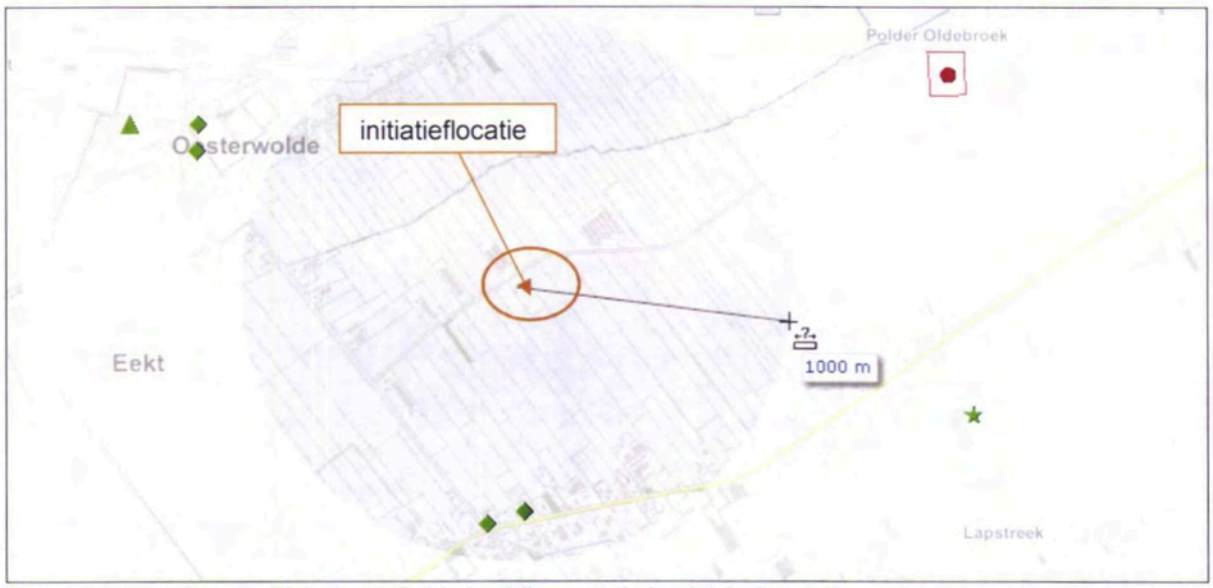

Figuur 7.4.2.1: Uitsnede Risicokaart Gelderland (bron: nederland.risicokaart.nl)

Uit de inventarisatie blijkt dat het plangebied:

- zich niet bevindt binnen de risicocontour van Bevi- en Brzo-inrichtingen danwel inrichtingen die vallen onder het Vuurwerkbesluit (plaatsgebonden risico);
- zich niet bevindt binnen een gebied waarbinnen een verantwoording van het groepsrisico nodig is;
- niet is gelegen binnen de veiligheidsafstanden van het vervoer gevaarlijke stoffen;
- niet is gelegen binnen de veiligheidsafstanden van buisleidingen voor het vervoer van gevaarlijke stoffen.

7.4.3.3. Conclusie

Een en ander brengt met zich mee dat het project in overeenstemming is met wet- en regelgeving inzake externe veiligheid.

7.4.4. Verkeer en parkeren

De uitbreidingslocatie zal worden ontsloten middels de bestaande in- en uitrit op de Koemkolkweg. Gezien de lage verkeerintensiteit op deze weg, er geen sprake is van een toevoeging van een in- en uitrit en het aantal verkeersbewegingen niet gaat toenemen, worden er geen belemmeringen verwacht voor wat betreft verkeerskundige aspecten.
Parkeren vindt, net als in de bestaande situatie, plaats op het eigen terrein. Met het inrichten van het plangebied is rekening gehouden met voldoende manoeuvreerruimte voor vrachtverkeer.

8. Vergelijking Alternatieven

8.1.1. Algemeen

Bij de beschrijving van de gevolgen voor het milieu worden zowel de huidige situatie en de nieuwe situatie, zijnde het meest milieuvriendelijke alternatief op hun milieugevolgen beschouwd.
De huidige situatie is de vergunde situatie op dit moment
Alternatief 1 is het gehele plangebied uitgevoerd met vleesvarkens
Alternatief 2 is het gehele plangebied uitgevoerd met vleeskuikens
Hiermee wordt zowel de varkenshouderij als ook de pluimveetak voldoende onderzocht en is het niet meer noodzakelijk om ander varkens en pluimveesoorten in het onderzoek mee te nemen.

In het bijzonder zal daarbij aandacht worden besteed aan de effecten op het milieu als gevolg van:

- het ontstaan van emissies naar het compartiment lucht, vooral geur- en ammoniak- en fijnstof emissies zijn hierbij van belang;
- het ontstaan van emissies naar bodem en water;
- een wijziging van de geluidsbelasting;
- transport (aan- en afvoer);
- flora en fauna;
- landschap;
- indirecte milieueffecten.

Waar enigszins mogelijk zullen de milieueffecten met de bestaande milieu beïnvloedende effecten worden vergeleken, waardoor inzicht in de cumulatieve effecten van de activiteit wordt verkregen.
De referentie (huidige situatie) waarmee vergeleken wordt = 0
De beoordeling gebeurt op basis van plus en min tabellen:

--	zeer negatieve invloed
-	negatieve invloed
+/-	neutraal
+	positieve invloed
++	zeer positieve invloed

Hierbij zullen tevens kostenaspecten worden betrokken.
Dit hoofdstuk wordt verder uitgewerkt in het MER n.a.v. de Notitie Reikwijdte en detailniveau.

Bijlagen

Bijlage 1. Woordenlijst

Aagro-stacks
Berekeningsprogramma voor het berekenen van de verspreiding van ammoniakemissie en op de depositie van ammoniak op natuurgebieden.

Ammoniakdepositie
Depositie van potentieel zuur, afkomstig van ammoniak, gemeten in mol per hectare per jaar.

Ammoniakemissie
Emissie van potentieel zuur, afkomstig van ammoniak gemeten in kg per jaar

AMvB-Huisvesting (Besluit ammoniak en huisvesting)
In dit besluit zijn regels opgenomen ter beperking van de ammoniakemissie uit huisvestingsystemen van veehouderij bedrijven. Per diersoort zijn maximale ammoniakuitstootnormen gesteld.

Bestemmingsplan
Een gemeentelijk plan voor een deel van de gemeente en bindend voor de burgers, waar de ruimtelijke kaders zijn vastgelegd.

Bouwblok
In bestemmingsplan vastgelegd bouwblok waarbinnen een bedrijf met inachtneming van de regels gebouwen kan oprichten

Habitatrichtlijn
De Habitatrichtlijn richt zich op de biologische diversiteit door instandhouding van natuurlijke habitats en wilde flora en fauna na te streven. Centraal staat daarbij het behoud en herstel van deze natuurlijke habitats en wilde dier- en plantensoorten van communautair belang. Hiervoor wordt een Europees ecologisch netwerk gevormd door middel van de aanwijzing van speciale beschermingszones. Daarnaast regelt de Habitatrichtlijn ook soortenbescherming.

IPPC-richtlijn
Richtlijn 96/61/EG van de Raad van 24 september 1999 betreffende de geïntegreerde preventie en bestrijding van verontreiniging, PbEG L257. (Integrated Prevention Pollution and Control).

Luchtwasser
Technische maatregel om lucht te wassen met zuur of met behulp van bacteriën en daarmee de emissie van o.a. ammoniak te reduceren

Milieueffectrapportage
Een wettelijk vereist rapport waarin voordat een bepaald project wordt uitgevoerd de effecten van de activiteit voor het milieu worden berekend en beschreven

Reconstructiewet
Wettelijk kader voor de herinrichting van het landelijke gebied (met name zandgebied).

Regeling ammoniak en veehouderij
Regeling waarin de ammoniakemissiefactoren per dier zijn opgenomen.

Regeling geurhinder en veehouderij
Regeling waarin de geur-emissiefacoren per dier zijn opgenomen.

Spuiwater
Afvalwater dat vrijkomt bij het wassen van lucht met een luchtwasser.

Vermesting
In bepaalde delen van Nederland wordt door de intensieve veehouderij zoveel mest geproduceerd en over het land uitgereden, dat de omgeving te rijk aan voedingsstoffen uit de mest wordt. Dit geldt voor de bodem, het oppervlaktewater en het grondwater.

Verzuring
Het zuur worden van de bodem en oppervlaktewater. Vooral door de verzurende stoffen afkomstig van industrie, elektriciteitscentrales, verkeer en landbouw.

Vogelrichtlijn
De Vogelrichtlijn heeft tot doel alle in het wild levende vogelsoorten in stand te houden. Het gaat niet alleen om de vogels zelf, maar ook om hun eieren, nesten en leefgebieden die voorkomen op het Europese grondgebied van de lidstaten.

V-stacks-vergunningen
Berekeningsprogramma voor het berekenen van geurbelasting op geurgevoelige objecten.

Welzijnsbesluit
Welzijnswetgeving voor dieren waar eisen gesteld worden over oppervlaktematen, vloersoorten maar ook verzorging van en ingrepen bij de dieren.

Wet Ammoniak en veehouderij
Deze wet is gericht op een ammoniakemissiebeleid, waarbij onderscheid gemaakt wordt tussen bedrijven binnen en buiten de 250 meter van een kwetsbaar gebied.

Wet Geurhinder veehouderijen
Hierin zijn regels opgenomen inzake geurhinder vanwege tot veehouderijen behorende dierenverblijven.

Bijlage 2. Referenties

- AMvB-Huisvesting
- Berekeningsmethode voor de emissie van fijn stof uit de landbouw (Alterra-rapport 682, 2002)
- Besluit luchtkwaliteit 2005
- Flora en Fauna wet
- Geuremissie uit de veehouderij (rapport IMAG 2001-14, 2001)
- Geuremissie uit de veehouderij II (rapport IMAG 2002-09, 2002)
- Handboek Pluimveehouderij (Animal Science Group/Praktijkonderzoek)
- IPPC-richtlijn
- KWIN Veehouderij (Animal Science Group/Praktijkonderzoek)
- Natuurbeschermingswet
- Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte 13 meert 2012
- Opties voor reductie van fijn stof emissie uit de veehouderij (Agrotechnologie & Food
- Innovations, Rapport 289, december 2004)
- Rapport SGS environmental services nr EZ/06/1861, (1 september 2006)
- Stimuleringsplan Natuur, Bos en Landschap
- Welzijnswet
- Wet Ammoniak en veehouderij
- Wet geurhinder en veehouderij
- Stallucht en planten, Instituut voor Plantenziektekundig Onderzoek 1981; Effecten van
- ammoniak op planten in de directe omgeving van stallen: update van een risicoschatting,
- AB-rapport 72, P.H.B, de Visser en U. van Eerden 1996
- V-stacks vergunningen, gebruikershandleiding SenterNovem
- Regeling ammoniak en veehouderij d.d. 31 december 2013
- Verordening welzijnsnormen pelsdierenhouderij 2003
- Wet verbod pelsdierhouderij

Bijlage 3. Afkortingen

ALARA	As Low As Reasonable Achievable
AMvB	Algemene Maatregel van Bestuur
BAT	Best Available Technic
BEES	Besluit Emissie Eisen Stookinstallaties
BGDM	Besluit Gebruik Dierlijke Meststoffen
BOM	Bouwblok op Maat
Bref	Best reference
BRCL	Bodemrisico toets
CO_2	Kooldioxide
EHS	Ecologische Hoofdstructuur
GL	Groen Label
IPPC	Integrated Pollution, Prevention and Control
LNV	Landbouw Natuur en Voedselkwaliteit
LOG	Landbouwontwikkelingsgebied
LW	Luchtwasser
MER	Milieu Effect Rapportage
MINAS	Mineralenaangiftesysteem
MMA	Meest Milieuvriendelijke Alternatief
MNP	Milieu- en Natuurplanbureau
N	Stikstof
NB	Natuurbescherming
NH_3	Ammoniak
OU	Odeur Units
pH	Zuurgraad
Rgv	Regeling geurhinder en veehouderij
RAV	Regeling Ammoniak en Veehouderij
RHS	Ruimtelijke Hoofdstructuur
SPF	Specific Pathogeen Free
VKA	Voorkeursalternatief
VROM	Volkshuisvesting Ruimtelijke Ordening en Milieu
WAV	Wet Ammoniak en Veehouderij
Wgv	Wet geurhinder veehouderijen
WM	Wet Milieubeheer

Bijlage 4. Emissiepunten bedrijf in huidige situatie

provincie
Gelderland

Horst van Winkoop

Emissiepunten bedrijf
aangevraagde situatie

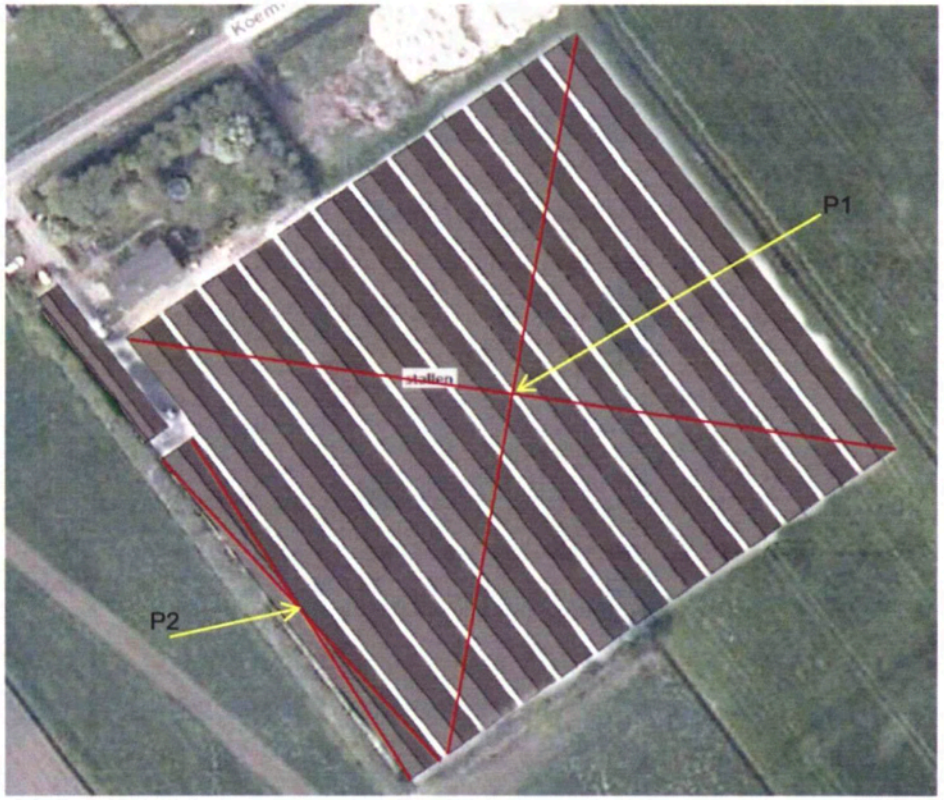

Punt	X	Y
1	190772	497069
2	190726	497019
gem.	190749	497044

0 10 20 30 m

Koemkolkweg 8 Oosterwolde

Bijlage 5. Natura 2000 gebied Veluwe

provincie
Gelderland

Horst van Winkoop

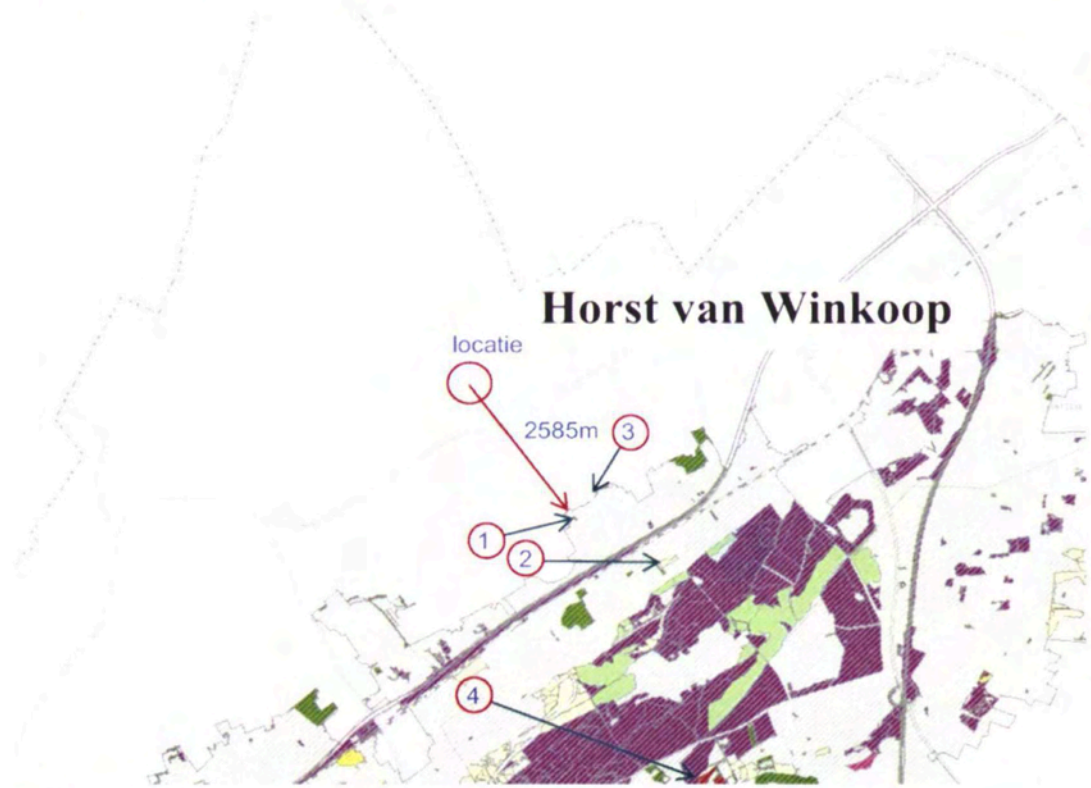

Legenda

Contour Ontwerp Natura 2000-gebieden
- Veluwe
- Overige Natura-2000 gebieden

habitattypen
- Beekbegeleidende bossen
- Beken met waterplanten
- (4) Beuken-eikenbossen
- Binnenlandse kraaiheiheiden
- Blauwgraslanden
- (1) Droge heiden
- Heideveen
- Heischrale graslanden
- Jeneverbesstruwelen
- (3) Oude eikenbossen
- Pioniervegetaties met snavelbiezen
- (2) Stuifzandheiden
- Vochtige heiden
- Zandverstuivingen
- Zure vennen
- Zwak gebufferde vennen

Punt	X	Y
1	192428	494834
2	193819	494069
3	192813	495283
4	194692	490620
5	192299	494949

0 0.5 1 1.5 km (punt 5 is rand gebied)

Koemkolkweg 8 Oosterwolde

Bijlage 6. Natura 2000 gebied Uiterwaarden IJssel

provincie
Gelderland

Horst van Winkoop

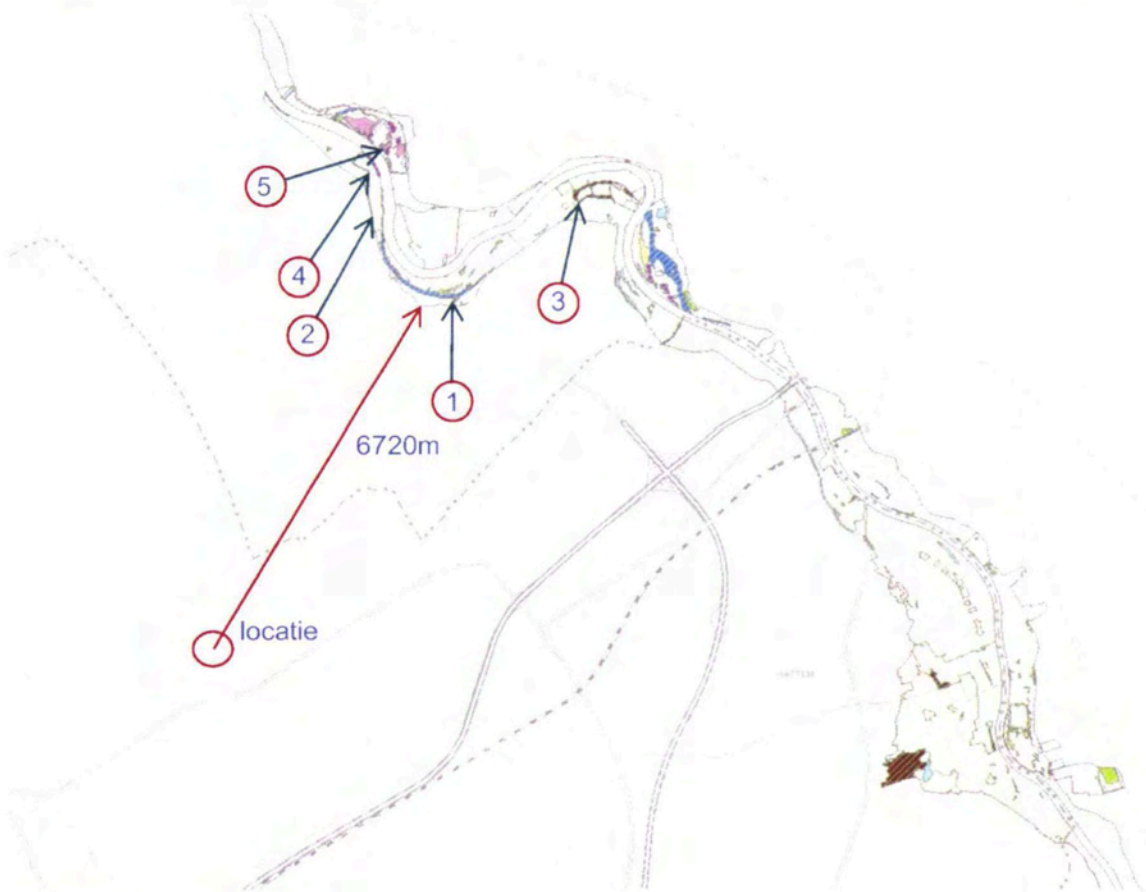

Koemkolkweg 8 Oosterwolde

Legenda

Contour Ontwerp Natura 2000-gebieden
- Rijntakken
- Overige Natura-2000 gebieden

habitattypen
- Boszomen
- (3) Droge hardhoutooibossen
- Meren met waterplanten
- Moerasruigten
- Pioniervegetatie slikoevers
- Rivieren met waterplanten
- (5) Soortenrijke beemden: Glanshaver- en vossenstaarthooilanden
- (2) Soortenrijke beemden: Glanshaverhooilanden
- Stroomdalgraslanden
- Stroomdalgraslanden - in ruime zin
- (1) Vochtige alluviale bossen: Essen-iepenbossen
- (4) Vochtige alluviale bossen: Zachthoutooibossen

Punt	X	Y
1	194784	502883
2	193614	503728
3	196794	504492
4	193408	504992
5	193660	505389
6	194271	502789

(punt 6 is rand gebied)

0 0.5 1 1.5 km

Bijlage 7. "Kaart Wet Ammoniak en Veehouderij"

Bijlage 8. Aagrostacks berekening vergunde situatie.

Naam van de berekening: aanvraag
Gemaakt op: 8-05-2012 11:33:11
Zwaartepunt X: 190,700 Y: 497,000
Cluster naam: VOF van der Horst – van Winkoop.
Berekende ruwheid: 0,19 m

Emissie Punten:

Volgnr.	BronID	X-coord.	Y-coord.	Hoogte	Gem.geb. hoogte	Diam.	Uittr. snelheid	Emissie
1	Alle sheds	190 749	497 044	1,5	1,5	0,5	1,00	2 250

Gevoelige locaties:

Volgnummer	Naam	X coordinaat	Y coordinaat	Depositie
1	Veluwe Punt 1	192 428	494 834	1,71
2	Veluwe Punt 2	193 819	494 069	0,87
3	Veluwe Punt 3	192 813	495 283	1,50
4	Veluwe Punt 4	194 692	490 620	0,31
5	Veluwe Punt 5 (rand)	192 299	494 949	1,53
6	Uiterwaarden IJssel Punt 1	194 784	502 883	0,76
7	Uiterwaarden IJssel Punt 2	193 614	503 728	0,66
8	Uiterwaarden IJssel Punt 3	196 794	504 492	0,52
9	Uiterwaarden IJssel Punt 4	193 408	504 992	0,58
10	Uiterwaarden IJssel Punt 5	193 660	505 389	0,54
11	Uiterwaarden IJssel Punt 6 (rand)	194 271	502 789	0,78

Details van Emissie Punt: Alle sheds (295)

Volgnr.	Code	Type	Aantal	Emissie	Totaal
1	H 1.2	fokteef nerts	9000	0.25	2250

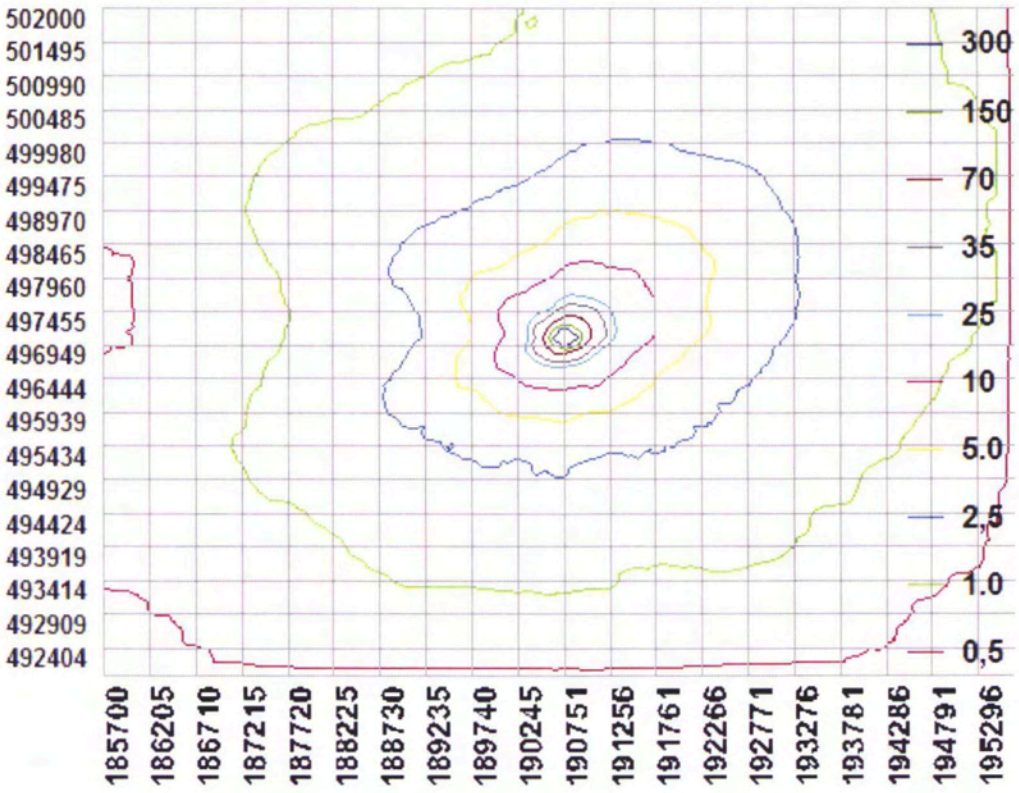

Bijlage 9. Natuurbeschermingsvergunning

provincie
GELDERLAND

Bezoekadres
Huis der Provincie
Markt 11
6811 CG Arnhem

Postadres
Postbus 9090
6800 GX Arnhem

telefoonnummer (026) 359 91 11
telefaxnummer (026) 359 94 80
e-mailadres post@gelderland.nl
internetsite www.gelderland.nl

VOF Van der Horst - van Winkoop
Koemkolkweg 8
8097 PG OOSTERWOLDE

Gescand

datum
29 oktober 2012

zaaknummer
2012-008290

onderwerp
Natuurbeschermingswet 1998 - definitief besluit

Geachte heer/mevrouw,

Hierbij ontvangt u de beschikking op uw aanvraag om vergunning ingevolge de Natuurbeschermingswet.

Voor verdere informatie verwijzen wij u naar de bijgevoegde kennisgeving.

Wij verzoeken u bij correspondentie over de vergunningprocedure het bovengenoemde zaaknummer te vermelden

Hoogachtend,
namens Gedeputeerde Staten van Gelderland,

mr. H. Boerdam
teammanager Vergunningverlening Water Ontgrondingen
en Natuur

bijlagen:
- beschikking
- kennisgeving

inlichtingen bij Provincieloket

e-mailadres post@gelderland.nl

telefoonnummer (026) 359 99 99

BNG 's-Gravenhage, rekeningnummer 28.50.10.824
Rabobank, rekeningnummer 14.39.37.529
ING, rekeningnummer 869762
btw-nummer NL001825100.B03

IBAN-nummer NL74BNGH0285010824
SWIFT/BIC: BNGHNL2G

provincie
GELDERLAND

Kopie + bijlagen aan:
- Ministerie van EL&I, Directie Regionale zaken, Vestiging Oost, Postbus 554, 7400 AN Deventer
- Gemeente Oldebroek, Postbus 2, 8096 ZG Oldebroek
- Gelderse Natuur en Milieufederatie, Jansbuitensingel 14, 6811 AB Arnhem
- Exitus Bedrijfsontwikkeling BV t.a.v. H.J.Hof, Postbus 22, 8100 AA Raalte
- HH/BWON, dhr. G. Pannekoek
- DIS-Post VV/KCC/NAT

Koemkolkweg 8 te Oosterwolde

Vergunningverlening Natuurbeschermingswet 1998
Gedeputeerde Staten van Gelderland delen mee dat zij besloten hebben een vergunning ingevolge de Natuurbeschermingswet 1998 te verlenen aan V.O.F. van der Horst - van Winkoop voor uitbreiding van de inrichting met sheds voor het houden van nertsen. Het bedrijf is gelegen aan Koemkolkweg 8 te Oosterwolde.

Tegen het voornemen zijn geen zienswijzen ingebracht. Het besluit is ten opzichte van het ontwerpbesluit niet gewijzigd.

Mogelijkheid van inzien
Het besluit en de bijbehorende stukken liggen van 1 november 2012 tot 13 december 2012 ter inzage bij de receptiebalie in het Huis der Provincie, Markt 11 te Arnhem tijdens de gebruikelijke openingsuren.

Rechtsmiddelen
Belanghebbenden kunnen beroep instellen tegen het besluit vóór 13 december 2012. Meer informatie hierover is vermeld aan het slot van het besluit zelf.

Wilt u meer weten?
Bel het Provincieloket, telefoonnummer (026) 359 99 99.

Arnhem, 29 oktober 2012 - zaaknummer 2012-008290
Gedeputeerde Staten van Gelderland

provincie
GELDERLAND

BESCHIKKING D.D. 29 OKTOBER 2012 - ZAAKNUMMER 2012-008290 VAN GEDEPUTEERDE STATEN VAN GELDERLAND

Natuurbeschermingswet 1998
Drempelwaarden op grond van beleidsregels stikstof Gelderland

Betreft een nertsenhouderij aan de Koemkolkweg 8 te Oosterwolde.

Aanvraag en procesverloop

Op 9 mei 2012 heeft VOF Van der Horst – Van Winkoop, Koemkolkweg 8 te Oosterwolde, hierna te noemen aanvrager, een aanvraag ingediend om een vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998, hierna de Nbw 1998.

Voor verschillende habitattypen in het Natura 2000-gebied Uiterwaarden IJssel zijn wij niet bevoegd, maar zijn Gedeputeerde Staten van Overijssel bevoegd waarin het gebied tevens is gelegen.

De aanvraag voorziet in het uitbreiden van de inrichting met sheds voor het houden van nertsen. De inrichting is gelegen op ongeveer 2.600 meter van het Natura 2000-gebied Veluwe en op ongeveer 6.700 meter van het Natura 2000-gebied Uiterwaarden IJssel.

Voor de beoordeling van de aanvraag zijn de volgende stukken gebruikt:
- Aanvraagformulier Nbw 1998 agrarische bedrijven inclusief bijlagen, d.d. 8 mei 2012.
- AAgro-Stacksberekening aangevraagde situatie.

Het ontwerpbesluit heeft in de periode van 2 augustus 2012 tot 13 september 2012 ter inzage gelegen. Het ontwerpbesluit is tevens toegezonden aan het college van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Oldebroek en aan de Gelderse Natuur en Milieufederatie waarbij zij in de gelegenheid zijn gesteld een zienswijze naar voren te brengen. Wij hebben geen zienswijzen ontvangen.

Op deze vergunningaanvraag is afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing verklaard.

Besluit

Gedeputeerde Staten van Gelderland,
gelet op de artikelen 10a, 16, 19d, 19e Nbw 1998 en artikel 3.1 lid 1 sub l en artikel 4 lid 1a van de Beleidsregels Stikstof en Natura 2000 Gelderland

HEBBEN BESLOTEN

de aanvrager een vergunning conform de beschrijving in de aanvraag te **verlenen**.

Beoordeling van de aanvraag

Op 15 oktober 2011 zijn de beleidsregels Stikstof en Natura 2000 Gelderland in werking getreden die op deze procedure van toepassing zijn. Artikel 3.1 lid 1 en artikel 4 lid 1a van de beleidsregels bepalen, voor zover van belang voor deze procedure, dat een vergunning kan worden verleend indien de geldende drempelwaarden niet worden overschreden. Voor de gebieden Uiterwaarden IJssel, Gelderse Poort, Uiterwaarden Neder-Rijn, Uiterwaarden Waal en Loevestein is de drempelwaarde 1% van de kritische depositiewaarde van de stikstofgevoelige habitattypen. Voor de andere gebieden is de drempelwaarde 0,5% van de kritische depositiewaarde van de stikstofgevoelige habitattypen.

In tabel 1 is de gewenste veebezetting van het bedrijf weergegeven. De berekeningen van de stikstofdepositie zijn opgenomen in de bijlage.

Tabel 1 Aangevraagde veebezetting

Diersoort	Rav-code / BWL	Aantal
Nertsen	H 1.2	9.000

Uit het vergelijken van bijlage 1 (AAgro-Stacksberekening) met bijlage 2 (drempelwaarden) blijkt dat de totale stikstofdepositie van de gewenste veebezetting niet tot gevolg heeft dat de drempelwaarden worden overschreden. De aanvraag valt daarmee binnen het beleidskader. Een dergelijke toename achten wij vanwege de dalende achtergronddepositie en de afroming van 70% op de in te trekken milieuvergunningen c.q. meldingen, welke in de salderingsbank worden opgenomen, marginaal. Een significant negatief effect op de instandhoudingsdoelstellingen achten wij in deze situatie op voorhand uitgesloten.

De mogelijk schadelijke effecten op de instandhoudingsdoelstellingen worden in deze procedure uitsluitend veroorzaakt door stikstofdepositie.

Aangezien voor dit bedrijf niet eerder een vergunning of een verklaring van geen bedenkingen op grond van de Nbw 1998 is verleend, is verlening van de vergunning mogelijk voor zover vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied, alsmede regionale en lokale belangen zich hier niet tegen verzetten. Niet is gebleken dat deze belangen vergunningverlening in de weg staan.

Conclusie

Op grond van het vorenstaande hebben wij de zekerheid verkregen dat het project geen significant negatieve effecten heeft. Nu tevens de belangen zoals vermeld in artikel 19 e sub c Nbw 1998 niet aan de orde zijn, kan de vergunning worden verleend.

Namens Gedeputeerde Staten van Gelderland,

mr. H. Boerdam
teammanager Vergunningverlening Water Ontgrondingen
en Natuur

provincie
GELDERLAND

Beroep
Belanghebbenden kunnen binnen zes weken na de dag waarop het besluit ter inzage is gelegd hiertegen beroep instellen bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (Postbus 20019, 2500 EA 's-Gravenhage).

Zij die partij zijn in de hoofdzaak kunnen bij de voorzitter van de Afdeling bestuursrechtspraak een verzoek indienen om een voorlopige voorziening te treffen.

Voor het behandelen van het beroepschrift en voor het behandelen van een verzoek om een voorlopige voorziening wordt griffierecht geheven. Over de hoogte en de wijze van betaling van het griffierecht kunt u informatie verkrijgen bij de Raad van State, telefoonnummer (070) 426 44 26.

Bijlagen:
- Berekening aangevraagde situatie
- Kritische depositiewaardes en grenswaardes habitattypes

BIJLAGE 1: Berekening aangevraagde situatie

Naam van de berekening: aangevraagde situatie Koemkolkweg
Gemaakt op: 5-06-2012 11:51:33
Zwaartepunt X: 190,700 Y: 497,000
Cluster naam: VOF Van der Horst van Winkoop, Koemkolkweg 8 Oosterwolde
Berekende ruwheid: 0,19 m

Emissie Punten:

Volgnr.	BronID	X-coord.	Y-coord.	Hoogte	Gem.geb hoogte	Diam.	Uittr. snelheid	Emissie
1	stal	190 749	497 044	1,5	1,5	0,5	0,40	2 250

Gevoelige locaties:

Volgnummer	Naam	X coordinaat	Y coordinaat	Depositie
1	V H9190	194 329	496 255	1,13
2	V H9190	192 420	493 491	1,06
3	V H2310	190 944	493 032	0,93
4	V H4030	193 680	493 536	0,69
5	V H2330	188 909	490 925	0,42
6	V H5130	188 039	491 005	0,43
7	V H6230	191 736	490 777	0,40
8	V H9120	189 323	493 285	0,91
9	UIJ H3260B	194 230	503 012	0,74
10	UIJ H91EOA	194 796	502 868	0,76
11	UIJ H6510A	193 623	503 725	0,66
12	UIJ H6510B	193 872	505 294	0,52
13	UIJ H91FO	196 808	504 486	0,51
14	UIJ H3260B	198 164	502 160	0,49
15	UIJ H91EOA	200 939	499 689	0,30
16	UIJ H3150	200 948	499 417	0,31
17	UIJ H3270	201 815	498 135	0,28

Details van Emissie Punt: stal (119)

Volgnr.	Code	Type	Aantal	Emissie	Totaal
1	H 1.2	fokteef nertsen	9000	0.25	2250

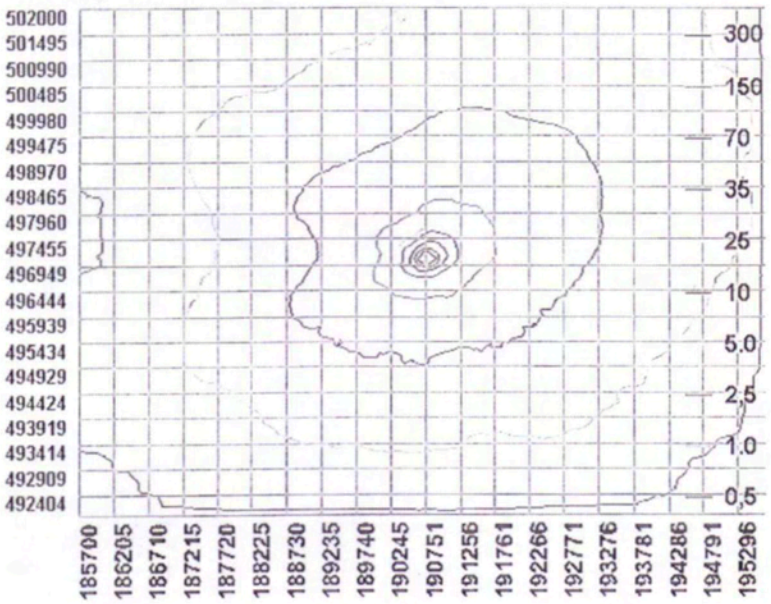
502000
501495
500990
500485
499980
499475
498970
498465
497960
497455
496949
496444
495939
495434
494929
494424
493919
493414
492909
492404
185700
186205
186710
187215
187720
188225
188730
189235
189740
190245
190751
191256
191761
192266
192771
193276
193781
194286
194791
195296
300
150
70
35
25
10
5.0
2.5
1.0
0.5

BIJLAGE 2: Kritische depositiewaardes en grenswaardes habitattypes

Code	Naam	mol/ha/jr	0,5% waarde	1,0% waarde
H2310	Stuifzandheiden met struikhei	1100	5,5	11,0
H2320	Binnenlandse kraaiheibegroeiingen	1100	5,5	11,0
H2330	Zandverstuivingen	740	3,7	7,4
H3130	Zwakgebufferde vennen	410	2,1	4,1
H3140	Kranswierwateren	>2400	n.v.t.	n.v.t.
H3150	Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden	2100	10,5	21,0
H3160	Zure vennen	410	2,1	4,1
H3260A	Beken met waterplanten	>2400	n.v.t.	n.v.t.
H3260B	Rivieren met waterplanten	>2400	n.v.t.	n.v.t.
H3270	Slikkige rivieroevers	>2400	n.v.t.	n.v.t.
H4010A	Vochtige heiden op zandgronden	1300	6,5	13,0
H4010B	Vochtige heiden, Moerasheide	1300	6,5	13,0
H4030	Droge heiden	1100	5,5	11,0
H5130	Jeneverbesstruwelen	2180	10,9	21,8
H6120	Stroomdalgraslanden	1250	6,3	12,5
H6230	Heischrale graslanden	830	4,2	8,3
H6410	Blauwgraslanden	1100	5,5	11,0
H6430A	Ruigten en zomen, nat zoet, laagdyn.	>2400	n.v.t.	n.v.t
H6430B	Ruigten en zomen, nat en dynamisch	>2400	n.v.t.	n.v.t.
H6430C	Ruigten en zomen, droog	1870	9,4	18,7
H6510A	Glanshaverhooilanden	1400	7,0	14,0
H6510B	Vossenstaartgrasland	1540	7,7	15,4
H7110	Actief hoogveen	400	2,0	4,0
H7120	Herstellende hoogvenen	400	2,0	4,0
H7140A	Trilvenen	1200	6,0	12,0
H7140B	Veenmosrietland	700	3,5	7,0
H7150	Pioniervegetaties met snavelbiezen	1600	8,0	16,0
H7210	Galigaanmoerassen	1100	5,5	11,0
H7230	Kalkmoerassen/ Alkalisch laagveen	1100	5,5	11,0
H9120	Beuken-eikenbossen met hulst	1400	7,0	14,0
H9160A	Eiken-haagbeukenbossen	1400	7,0	14,0
H9190	Oude eikenbossen	1100	5,5	11,0
H91D0	Hoogveenbossen	1800	9,0	18,0
H91E0A	Rivierbegeleidende zachthoutooibossen	2410	12,1	24,1
H91E0B	Rivierbegeleidende essen-iepenbossen	2000	10,0	20,0
H91E0C	Beekbegeleidende alluviale bossen	1860	9,3	18,6
H91F0	Droge hardhoutooibossen	2080	10,4	20,8

Bijlage 10. erfinrichtingsplan

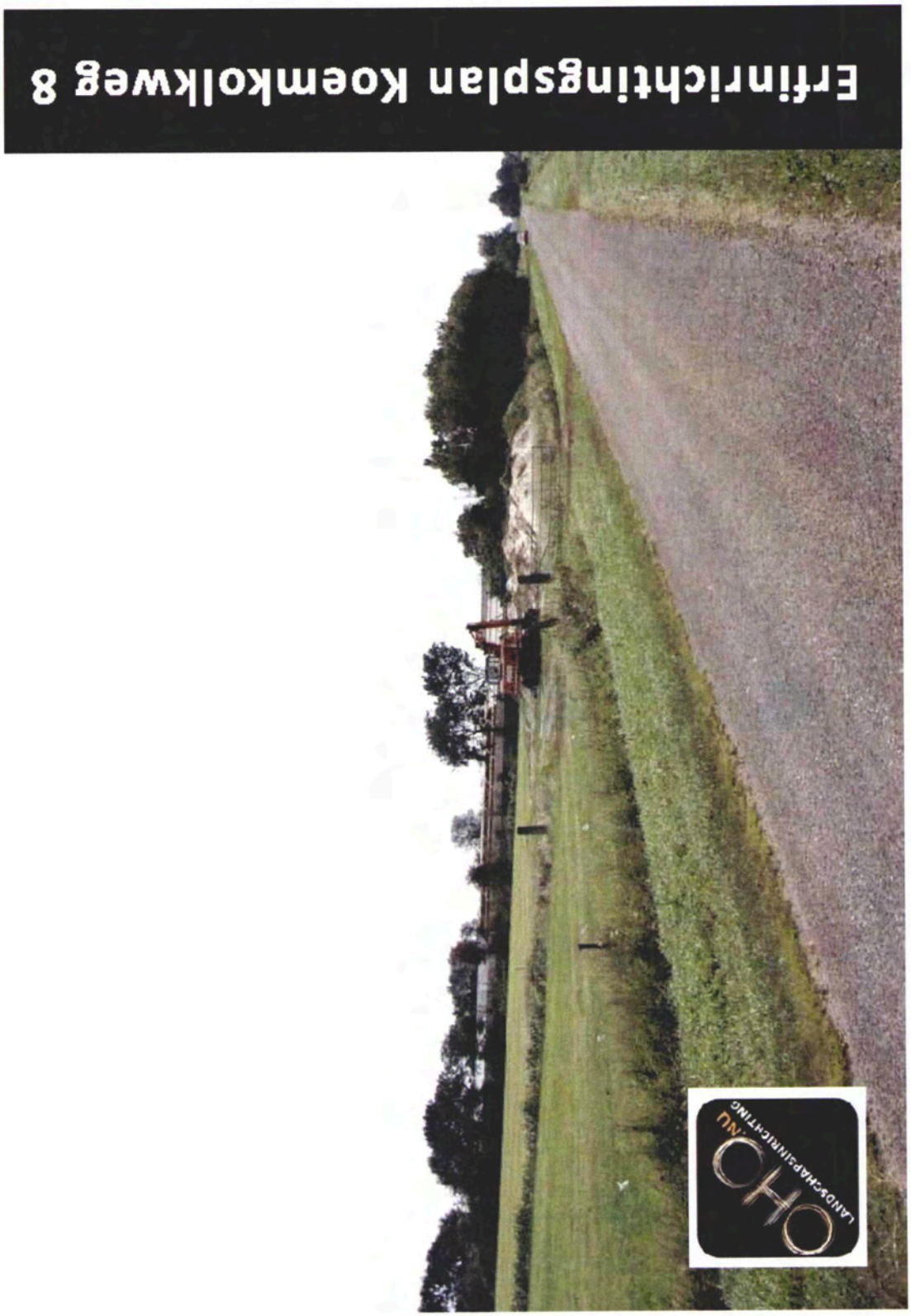

2

[redacted]

Inhoudsopgave

Inleiding	4
Situatie plangebied	5
Luchtfoto plangebied	6
Omgeving plangebied	7
Het landschap	8
Historische kaarten	9
Streekplan Gelderland 2005	10
LOP Oldenbroek	12
Huidige kwaliteiten	14
Dragers van het landschap	16
Het plangebied	17
Concept erfinrichtingsplan	18
Het erfinrichtingsplan	19
Toelichting en detailering	20
Sfeerbeelden van ritme	21

Inleiding

Voor u ligt het erfinrichtingsplan in het kader van een bouwblokvergroting van een nertsenhouderij aan de Koernkolkweg te Oosterwolde. De initiatiefnemer heeft op deze plek een nertsenhouderij maar is door wetzijnetsen verplicht om het hokoppervlakte te vergroten. Daarvoor zullen nieuwe stallen gebouwd moeten worden die niet binnen het huidige bouwblok passen. Bij de ontwikkeling van deze uitbreiding moeten de landschappelijke kwaliteiten en potenties van de locatie onderzocht worden.

Het plangebied ligt in het zogenaamde 'polderlandschap'. Dit type landschap kent een kenmerkende opbouw van erven en gebouwen. Deze staan omschreven in het Streekplan Gelderland 2005 en het LOP Oldenbroek. Om te komen tot een landschappelijk inpassingsplan zijn historie, beleid en plangebied nader bestudeerd. Uit deze inventarisatie en analyse zijn de uitgangspunten voor het ontwikkelingsplan ontstaan. Vervolgens is een beplantingsplan toegevoegd dat nodig is om het geheel in te planten.

25 juli 2011

ing. H.J.E Oldehinkel

Situatie plangebieden

5

Luchtfoto plangebied

luchtfoto situatie 2008

Omgeving plangebied

7

Het landschap

Tijdens de voorlaatste ijstijd, het Saalien, is een stuwwal ontstaan. De heidevelden in Oldebroek liggen op de noord-westrand van de stuwwal. Na het smelten van het ijs ontstonden nieuwe tracés voor rivieren en beken. Aan de rand van de stuwwal, waar nu de bossen zijn, heeft zich een smeltwaterterras gevormd. De bodem is redelijk homogeen en doorlatend waardoor het water snel kan wegzakken. Tijdens de laatste ijstijd ontstonden onder invloed van de wind dekzanden. De dekzanden komen voor in het gebied tussen de Bovenstraatweg en de Veenweg. Daarnaast komt dekzand voor in de vorm van een smalle rug aan de oostkant van Mulligen. In de afgelopen tien eeuwen ontstonden de stuifzanden. Deze komen vooral voor op het smeltwaterterras. Door bosaanplant zijn de stuifzanden voor het grootste deel bedwongen. Het waterpeil van de zee steeg als gevolg van het warmer wordende klimaat na de laatste ijstijd. Het zoete en brakke water vormden inhammen en meren die van de zee waren afgesloten. In het stilstaande water trad veenvorming op. Dit proces speelde zich af ter plaatse van de huidige polders. Door overstromingen is er later klei afgezet op het veen.

Ten noorden van de Koemkolkweg loopt nog een oude beek. Met de inpoldering is deze veelal gekanaliseerd om het gebied te ontwateren. Op de bodemkaart is te zien dat het plangebied van oorsprong in een beekdal met beekeerdgronden ligt.
In de beekdalen werden de gronden door bemesting en grondbewerking geschikt gemaakt als grasland. Daardoor ontstond een dunne organische eerdlaag bovenop een natte bodem. Kenmerkend voor de beekeerdgronden is het voorkomen van roest vlak onder het maaiveld. Dit is een gevolg van de aanwezigheid van ijzer dat met kwel vanuit de hogere dekzandruggen is aangevoerd. Deze beekeerdgronden concentreren zich rondom Oldebroek, in een lint van zuidwest naar noordoost.

Beekeerdgronden zijn vooral geschikt voor weidebouw door hun ligging langs of bij beekdalen. Plaatselijk zijn deze gronden minder geschikt voor functies als akkerbouw, recreatie of (woning)bouw in verband met hogere waterstanden. Veelal is het grondwaterpeil verlaagd door waterafvoer waardoor de bovengenoemde beperking niet meer geldt.

Het noordelijk deel van de Randmeerkust is een waddengebied geweest met strandwallen, veenvorming en zeeklei. Regelmatig werd het gebied overstroomd. Op een gegeven moment is men begonnen met het bedijken. De oudste zeeweringen zijn de Winterdijk en de Woldweg. De Zomerdijk werd aangelegd in 1369. Toch bleven de overstromingen plaatsvinden, tot de aanleg van de Afsluitdijk. Veel boerderijen zijn dan ook op huisterpen gebouwd en waren geconcentreerd langs de wegen die aangelegd werden op de hogere delen. De verkaveling is overwegend in de vorm van slagen. Er komen ook blokvormen voor. De begroeiing bestaat met name uit bomen die als erfbeplanting functioneren. Langs de perceelranden van de akkers zijn hier en daar lepen, populieren of wilgen geplant.

De gemeente kent drie poldergebieden; polder Oosterwolde, polder Oldebroek en polder Hattem. De boerderij aan de Koemkolkweg 8 is na de aanleg van de afsluitdijk gebouwd. De boerderij ligt niet bepaald hoog in het landschap en kent de kenmerkende agrarische uitstraling: sober functioneel en ingetogen.

.

Historische kaart

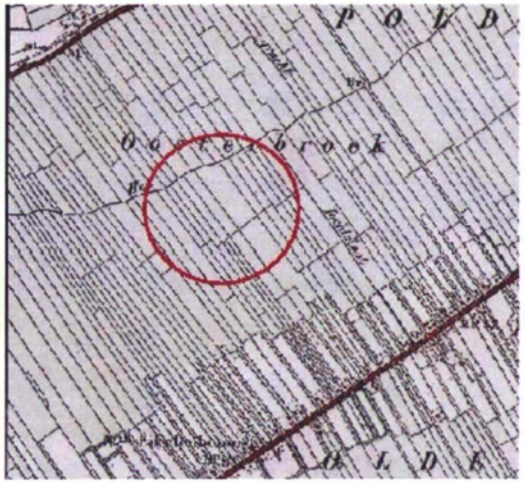

historische kaart rond 1918

historische kaart rond 1956

historische kaart rond 1991

Streekplan Gelderland 2005

Ruimtelijke kenmerken

De ruimtelijke structuur van de regio wordt gekenschetst door de deelgebieden van het Veluwemassief, de flanken langs het Veluwemassief met oude cultuurlandschappen, de Randmeerkust met de open lage gronden en de IJsselvallei.

Landschappen vol contrast

De landschappen van de Noord-Veluwe vertonen onderling grote en sterke contrasten, variërend van het aaneengesloten bosgebied van het Veluwemassief gevuld met cultuurhistorie, de half-besloten en kleinschalige landschappen van zowel de smalle west- als de brede oostflank en het open en ruime landschap van de Randmeerkust en de IJsselvallei. Het noordelijke deel van de Veluwe vormt een regio rijk aan micro- en macro reliëf. De overgang van de stuwwal naar het rivierdal van de IJssel en de Randmeren wordt hoog gewaardeerd en aangeduid als een gouden gradiënt die op veel plaatsen nog compleet te beleven is. Met name de flanken van het Veluwemassief kennen voor wat betreft ruimtegebruik een sterke verweving tussen natuur, landbouw, recreatie en bebouwing en van oudsher bestaat er een interessante interactie tussen waterkracht (sprengen) en landbouw, industrie (papier en wasserijen), steden en dorpen. Op deze flanken neigen de ruimtelijke ontwikkelingen naar verrommeling.
De IJsselvallei en meer nog de Randmeerkust vormen met hun karakteristieke en behoudens waardige openheid het sterkste contrast met het 'dichte' Veluwemassief. Tevens zijn het gebieden die een caleidoscoop van polders, verkavelingen, watersystemen, houtwallen, huisterpen en bewoningslinten laten zien.

In de regio speelt het Veluwemassief als 'blauwe motor' een belangrijke rol in het regionaal watersysteem van inzijging en kwel, van beken en sprengen, stromend naar randmeren en IJssel. Het kwelwater wordt naar de randmeren afgevoerd via het uitgebreide stelsel van sloten en beken. In de IJsselvallei vindt de afwatering naar het noorden plaats via de gegraven Grift.
De samenwerkende gemeenten in de regio Noord Veluwe hanteren in hun regionale structuurvisie voor de Noord-Veluwe ("Regionale structuurvisie Noord-Veluwe", januari 2004) de volgende hoofddoelstelling: "zorg dragen voor leefbare gemeenschappen in een hoogwaardige omgeving, waarbij natuur en landschap én leefbaarheid vanuit wederzijds respect met elkaar in evenwicht zijn".

Bron: Steekplan Gelderland 2005.

22	*Oosterwolde – Oldebroek* • Gradiënt van Veluwe naar Randmeer: van besloten boslandschap via kleinschalig met houtwallen naar zeer open weidegebied ten noorden van Oosterwolde • Abrupte overgang van stuifzand en stuifzandbebossing naar veen- en broekontginningen • Karakteristieke veenontginningen ten noorden en zuiden van de Zuiderzeestraatweg met strokenverkaveling. In het zuidelijk deel hiervan houtwallen en opvallende lanen (met lichte lintbebouwing) • Zeer open weidegebied ten noorden van Oosterwolde met karakteristieke slagenverkaveling en weidebouw; dicht slotenpatroon, weinig wegen, weinig bebouwing, wel boerderijen op pollen • Smalle dekzandrug bij Oostendorp en Oosterwolde kent onregelmatige en kleinschalige blokverkaveling met grasland en bouwland, in contrast met omliggen veenontginnings- en kleigebied • Relicten van wildwallen (middeleeuws) bij bosrand en waardevolle open essen • Vier markante landgoederen in de gradiënt • Rust, ruimte, donkerte in de polder Oosterwolde

kern uitgangspunten uit het Streekplan Gelderland

Streekplan Gelderland 2005

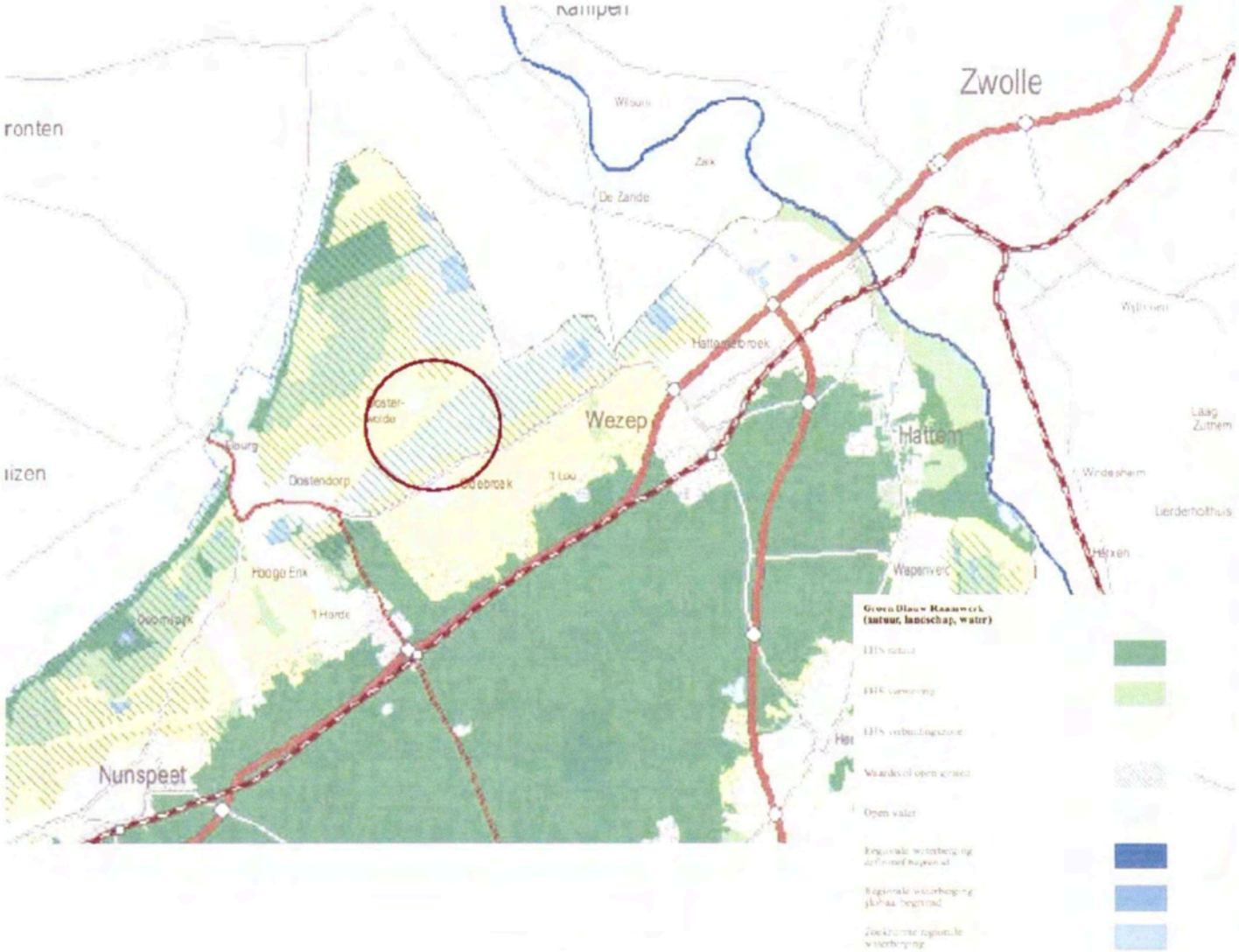

11

LOP Oldenbroek

Oldebroek heeft een landschap met een bijzonder gradiëntverloop waardoor het hoge ecologische waarden heeft. Vanuit het inzijggebied dat zich op de hooggelegen Veluwe bevindt, wordt via de diepere ondergrond water naar het Randmeer gestuwd. Dit zorgt voor kwel in de polders. Dit biedt mogelijkheden voor bijzondere leefmilieus voor planten die afhankelijk zijn van kalkrijk water. Grote delen van de polders en van het Veluws natuurgebied zijn daarnaast belangrijk voor vogels omdat in die gebieden op grote schaal gebroed, gerust of gefoerageerd wordt.

Betekenis voor ontwikkelingen

De bedreigingen voor de polder Oldebroek zijn de laatste jaren steeds verder toegenomen. Door de aanleg van de Koemolkweg (met de nieuwe boerderijen) en het nieuwe bedrijventerrein bij Elburg is de polder steeds verder onder druk komen te staan. Uiteraard heeft dit ook zijn uitwerking gehad op de vogelsoorten in het gebied, met name voor de weidevogelsoorten. Behoud van de huidige openheid en waarden is dus van groot belang voor de toekomst. Bij de aanleg van een fietspad door de polder of een kanoroute moet rekening worden gehouden dat de rustgebieden zo min mogelijk worden verstoord

De algemene karakteristieken van de gemeente Oldebroek zijn:

- Rechtlijnige ordening Slagenverkaveling;
- Verschillende bebouwingsensembles
- Enkele beeldbepalende landgoederen;
- Rechtlijnige ordening;
- Een vrij strakke rechtlijnige ordening ligt ten grondslag aan het ruimtelijk patroon. Hoofdlijnen volgen oude veedriften, dijken en ontginningswegen. Alleen vlak tegen het Veluwe massief komen plekken voor met een grilliger patroon;
- Slagenverkaveling.

De slagenverkaveling bestaat uit smalle langgerekte kavels parallel aan elkaar gelegen. De slagen liggen in Oldebroek en Hattemerbroek loodrecht op de dekzandrug. In de noordwestelijke polders liggen de slagen een kwartslag gedraaid.

Het poldergebied omvat de grote open en lage vlaktes met drooggelegde veenontginningen, maar ook de tussen de polders liggende dekzandrug van Oosterwolde. Landbouw met voornamelijk melkveehouderij is de maker en de drager van dit landschap. De "korte termijn groei" hiervan wordt beperkt door natuurontwikkeling en waterbeheer met verhoging van de grondwaterstand. Op lange termijn gezien, is een duurzame landbouw alleen mogelijk in harmonie met de natuur en de verhoogde grondwaterstand, omdat anders de bodem verzakt en verdrogingsverschijnselen optreden.
Landschappelijk gezien is de polder Oosterwolde sinds zijn droogleggging weinig veranderd. De kern Noordeinde ligt bijna binnen dezelfde contouren als op de kaart uit 1850. Dit is een in Nederland vrijwel uniek gegeven. De weidse openheid van hooi- en weideland wordt in noordwestelijke richting aan de horizon door de Dronterbossen afgebakend. Naar het noordoosten toe in de richting van Kampen verliest het zicht zich bijna in het eindeloze. Langs de Groote Woldweg bevinden zich alleen hogere landschapselementen in de omgeving van het natuurgebied Bolsmerk en rond de eendenkooi.

Oosterwolde ligt op een dekzandrug ruim 2 meter hoger dan de polderweilanden eromheen. Relatief gezien is een hoogteverschil van 2 meter niet veel. Maar vanuit de lage "platte" polder gezien is de lichte

glooiing in het landschap goed waarneembaar. Vanuit een vrij dicht bebouwde kern wordt het bebouwingspatroon naar de polder toenemend losser. Tuinen, erfbeplanting en landschappelijke elementen (elzensingels als kavelbegrenzingen, solitaire bomen, met houtwallen omgeven visvijvertjes etc.) zorgen voor een harmonische overgang naar het open landschap.

Polder Oldebroek ligt als een lange open strook tussen Oosterwolde en Oldebroek. Vanuit het midden (Mheneweg, de Oosterseweg en ook de Zuiderzeestraatweg) heeft de beschouwer prachtige zichtlijnen door het gebied. De kernen Oosterwolde en Oldebroek kunnen van ver gezien worden met een nog gave afbakening van erf(grens) beplantingen. Maar de polder staat ook onder bebouwingsdruk. Zo schuift bebouwing vanuit het bebouwingslint langs de Zuiderzeestraatweg de polder in. Sommige cultuurhistorisch waardevolle elementen (korenmolen De Hoop) zijn al niet meer herkenbaar. Maar ook midden in de polder zelf staat bebouwing. Langs de Koemolkweg zijn, in het recente verleden door gebrek aan andere plaatsen, nieuwe boerderijen gesticht.

Behoud van de open polders

Het behouden van de open polders is belangrijk voor de kwaliteit van het landschap. Een door de landbouw geschapen landschap moet door economisch draagkrachtige landbouwbedrijven in stand worden gehouden. In dit gebied spelen belangentegenstellingen tussen landbouw en natuur. De effecten van bemesting op de natuur moeten worden geminimaliseerd. Ook de noodzakelijke verhoging van het grondwaterpeil stuit op veel tegenstand. Met een onveranderd peilbeheer zullen de gronden verzakken en verdrogen. Daarmee zou het voortbestaan van de landbouw in de toekomst onzeker kunnen worden. Goede afspraken tussen overheid, boeren en waterschap zijn nodig om de waterpeilen gebiedsgewijs en in stappen aan te passen voor een duurzaam landschap. Veel boeren in de polder zorgen al voor natuurontwikkeling op eigen land door ecologisch verantwoorde landbouw, bloemrijk slootoever- en bermbeheer of het later maaien van de hooilanden (bodembroeders).

Huidige kwaliteiten

landschapstructuurkaart

14

Huidige kwaliteiten

Landschap

De locatie aan de Koemkolkweg is momenteel zo'n 1 hectare groot. Met de uitbreiding zal het bouwblok zo'n 2,5 hectare zijn. Het perceel wordt ontsloten door een oprit die over een brede wijk gaat. De inrit komt uit op de Koemkolkweg. Het plangebied wordt aan de rondom afgeschermd door een groensingel. Aan de noord- en oostzijde bevindt zich een open weidegebied met zicht op de lintbebouwing aan de Zuiderzeeweg. Kenmerkend voor het gebied is de lang opstrekkende strokenverkaveling van zuid (Veluwe) naar noord (van oorsprong Zuiderzee) Ook het hier bedoelde perceel heeft deze langgerekte vorm. Het openlandschap tussen de lintbebouwingen kan als belangrijkste kwaliteit gezien worden.

Samenvatting huidige kwaliteiten landschap

- **Duidelijke structuur van zuid naar noord**
- Open polderlandschap
- **Het gebied vormt een kleinschalig open gebied (zwermlandschap) tussen de Zuiderzeeweg en de Zwarte weg met een langgerekte, kenmerkende** verkaveling
- **Het plangebied ligt in een verwevingsgebied. Er is ruimte voor landbouw ontwikkeling. De aanwezige**
- **bedrijven zijn recent gebouwd.**
- **Het perceel wordt begrensd door ontwateringsloten met schouw**

De westzijde van het bedrijf wordt afgeschermt door een singel

Aan de oostzijde, momenteel grasland, komt de uitbreiding van het bedrijf

Dragers van het landschap

verkaveling haaks van de Veluwe

ruimte massa

16

Het plangebied

Zoals op pagina 7 is te zien breidt het bedrijf naar het oosten toe uit. Momenteel vormt dit grasland een vrij open gebied.

Door de aangescherpte welzijnseisen zal het hokoppervlakte voor de nertsenhouderij vergroot moeten. Om de totale bedrijfsomvang te behouden zullen er nieuwe stallen bijgebouwd moeten worden. Hierdoor kan de nertsenhouderij op een volwaardige manier blijven produceren binnen de strenge welzijnseisen. Qua erfinrichting heeft het bedrijf een aantal wensen. De sloot ten westen van het perceel moet behouden blijven. Hier wordt het overtollige water op afgevoerd. Op deze sloot is schouw van toepassing. De sloot aan de zal moeten verdwijnen. Als compensatie komt er een sloot langs de zuidzijde van het bedrijf. de waterhuishouding wordt hierdoor niet verstoord.

Het bedrijf is rondom aangeplant met streekeigen beplanting. Deze zal aan de oost- en noordzijde behouden blijven. Het is de wens van de initiatiefnemer om ook in de nieuwe situatie de stallen zo veel mogelijk af te schermen met groen.

Voorafgaand aan het maken van dit landschapsplan zijn uitgangspunten opgesteld waaraan het ontwerp moet voldoen. Deze gaan vooral in op het versterken van de ruimtelijke kwaliteiten en het behoud van de bestaande kwaliteiten van het gebied.

Relatie landschap:

- Belangrijke slagenstructuur van noord naar zuid versterken;
- De structuur van het landschap versterken met houtsingels;
- Huidige entree behouden;
- De openheid van +het landschap is een belangrijke kwaliteit;
- Het erf moet onderdeel zijn van het huidige ontginningspatroon.

Erf:

- Het erf moet één ensemble vormen en zich als een eenheid aan de bestaande structuren in het landschap hechten;
- De nieuw te bouwen stallen moet architectonisch aansluiten bij de bestaande bebouwing;
- De stallen zijn beperkt qua hoogte en zullen daardoor nagenoeg niet opvallen in het landschap;
- Het erf kent een typische opbouw van wonen 'voor' werken 'achter';
- Langs de sloot ten zuiden van het plangebied moet een schouwpad blijven
- Het erf zal een eenduidige structuur kennen, de bewoners moeten vanuit de woning zicht op het omringende landschap houden
- Waar mogelijk moeten bestaande beplantingen behouden blijven
- Het toepassen van streekeigen landschappelijke beplanting is noodzakelijk;
- Parkeren en draaien moeten mogelijk zijn voor personenauto's en vrachtverkeer op het erf

Bebouwing:

- Middels de juiste vormgeving en passend materiaalgebruik kan de grootschaligheid van de stallen worden beperkt
- Deels zicht op het bedrijf is waardevol en passend;
- Het geheel moet een logische indeling van werken, wonen en bewegen krijgen;
- Rondom de nertsenhouderij moet een dichte afscheiding van min. 1 (meter) komen om te voorkomen dat nertsen kunnen ontsnappen. De afscheiding moet een gedekte en passende kleurstelling hebben.

Concept erfinrichtingsplan

De belangrijkste ruimtelijke aspecten in het gebied vormen de smalle verkaveling van zuid naar noord. Deze structuur samen met de openheid zijn zo kenmerkend voor het landschap dat dit de basis is voor de landschappelijke inpassing van het bedrijf.

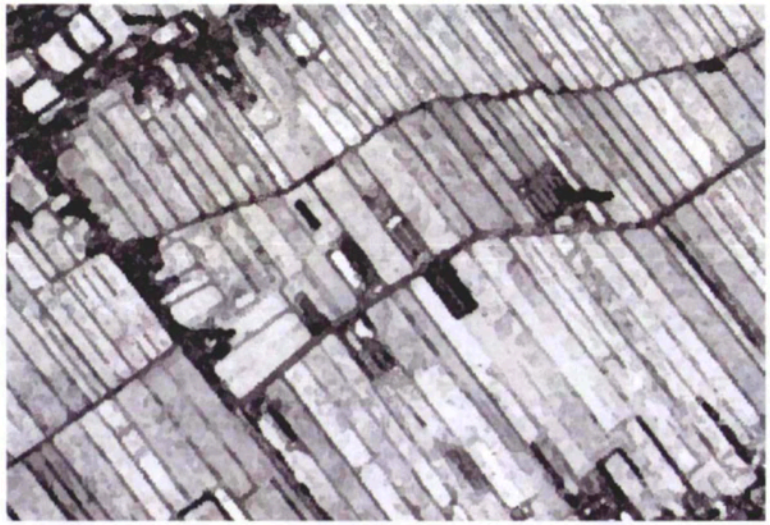

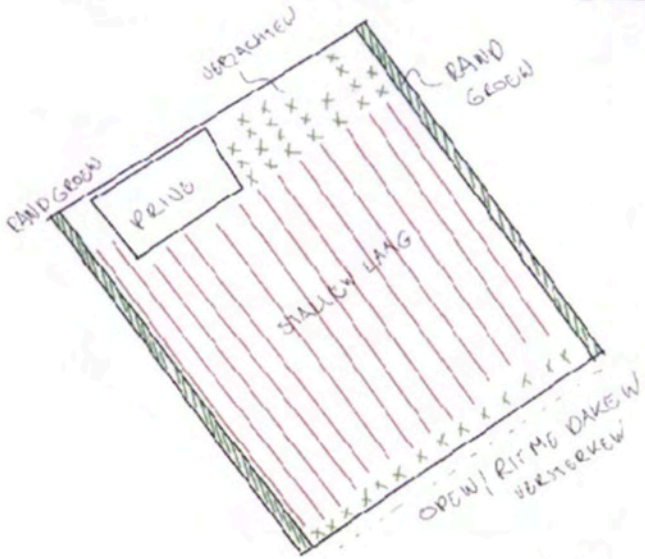

De bedrijven langs de Koenkolkweg liggen in lijn met de verkaveling in het landschap. Deze lijnen zijn kenmerkend voor het polderlandschap. Door de randen aan te planten met een houtsingel wordt de structuur in het landschap versterkt. De bomen worden in rijen aangeplant met het ritme van de stallen. Hierdoor wordt het bedrijf niet verstopt. De bomen geven eveneens een ritme.

Het erfinrichtingsplan

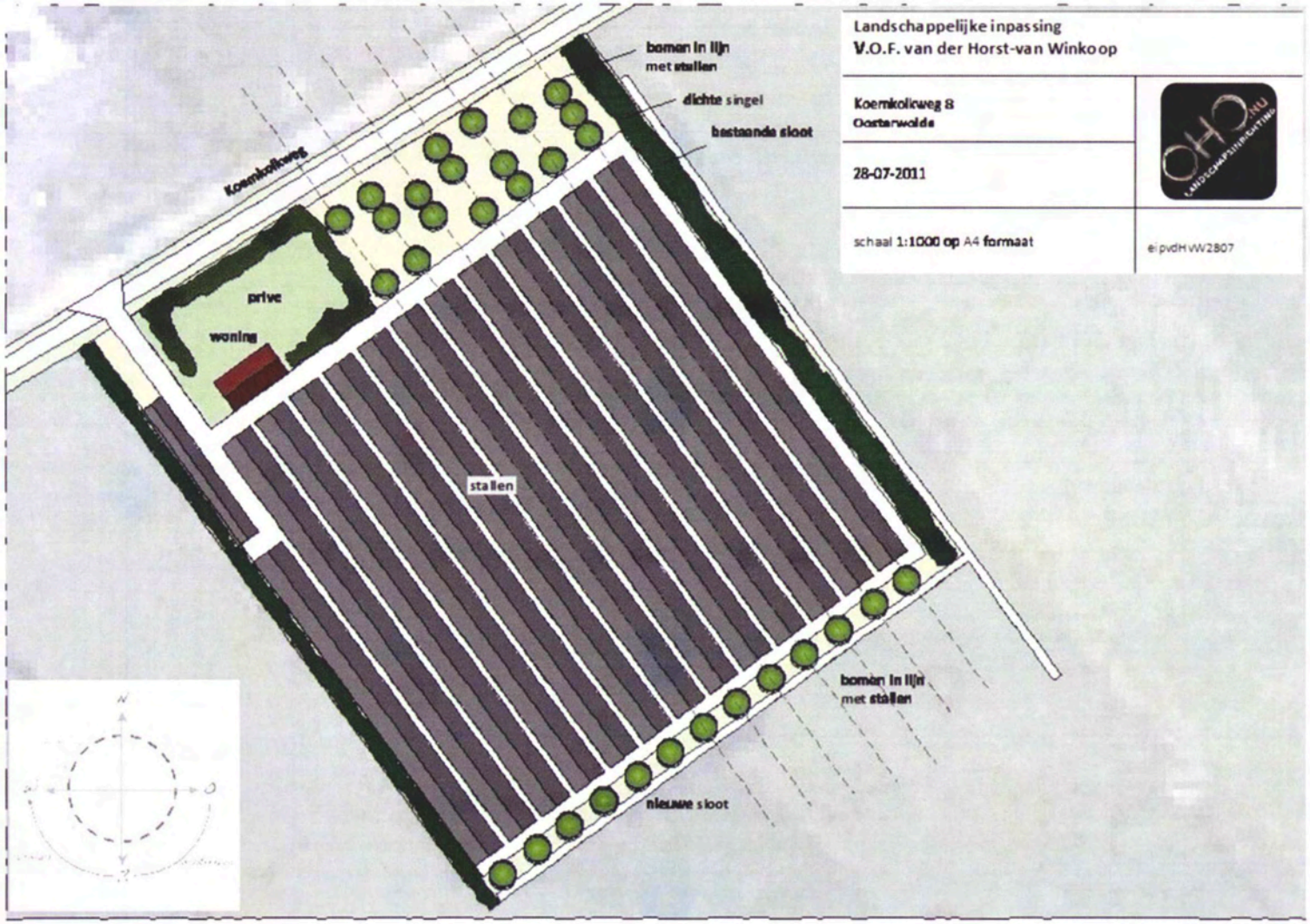

Toelichting en detailering

De analysekaarten op pagina 18 geven de basis van het ontwerp weer. De duidelijke structuur in het gebied moet versterkt worden. De openheid van het gebied is een te behouden kwaliteit. Wel moeten de stallen en het erf afgeschermd worden met groen om een landschappelijke impuls te geven.

Momenteel staan er al enkele stallen op het erf. De uitbreiding ligt ten oosten van het bestaande bedrijf. Langs de Koemkolkweg staan meerdere grote intensieve bedrijven. Hiervoor is gekozen omdat er elders niet voldoende ruimte is om te ontwikkelen. Deze bedrijven liggen naakt in het landschap wat een onwenselijk beeld is. Gekozen is om het bedrijf aan de west en de oost zijde af te planten met een singel. Aan de westzijde is deze aanwezig. Aan de oostzijde zal deze gerooid worden en opnieuw ingeplant worden aan de rand van het bouwblok. Gekozen is om de achterzijde van het bedrijf semitransparant te houden en de bomen op 8 meter uit elkaar te planten. Hierdoor wordt het ritme en de structuur van de verkaveling versterkt. Vanuit de lintbebouwing zal het bedrijf een groene uitstraling hebben en gaat het goed op in de slagenverkaveling.

Rondom het bedrijf komt een dichte afscheiding van 1 meter hoog. Dit om eventueel ontsnapte dieren tegen te houden. Momenteel is deze afscheiding van golfplaten gemaakt. Deze zal worden verwijderd en vervangen door een dichte plaat met een gedekte kleurstelling (groen, of antraciet)

Aan de noordzijde van het erf worden fruit of nutsbomen geplant. Deze geven het bedrijf in het voorjaar een extra decoratieve uitstraling. De fruitbomen worden eveneens in een ritme geplant. Het is eenvoudig om vanaf de Koemkolkweg onder de bomen door te kijken en een indruk te krijgen van de stallen en het bedrijf als geheel.

Momenteel loopt er langs de west en oostzijde een sloot die uitkomt op de brede sloot langs de Koemkolkweg. Op de sloten is de schouw van toepassing.

Initiatiefnemer is van plan om de sloot aan de oostzijde te dempen omdat hierop de nieuw te bouwen stallen komen. Om de waterhuishouding op peil te houden wordt er een nieuwe sloot gegraven aan de zuidzijde van het bedrijf. Hier wordt ook het hemelwater van de stallen geloosd.

Rondom de woning staat momenteel een dichte singel. Deze zal behouden blijven. Deze ruimte is privé en buiten het plan gehouden.

De singels worden aangeplant met streekeigen beplanting welke van oorsprong voorkomen in het gebied. Dit zijn bijvoorbeeld zomereiken, berken, eenstelige meidoorn, liguster, vlier, Gelderse roos. De fruitbomen kunnen naar smaak uitgezocht worden. Wel moet er voor een hoogstam gekozen worden om zicht op het bedrijf onder de kronen te behouden. De bomenrij ten zuiden van het bedrijf zal uit één soort bestaan. Als voorkeur zomereik of es, omdat deze bomen moole kronen vormen.

met het plan wordt het ritme van de polder versterkt

Sfeerbeelden van ritme

21

Uitgevoerd door:

ontwerpburoherbertoldehinkel
Radewijkerweg 9
7791 RJ
Radewijk
0523-216728/06-24883828
info@ontwerpburo-herbertoldehinkel.nl
www.ontwerpburo-herbertoldehinkel.nl

Bijlage 11. ISL3A berekening huidige situatie

Gegenereerd met ISL3a Versie 2010-1 , Rekenhart Release 22 juni 2010 (c) N.V. Kema

Gebiedsgegevens

Naam van deze berekening: bestpl Berekend op: 20/10/2011 13:50:46

Project: VOF vd Horst van Winkoop

RD X coordinaat: 190.277 Lengte X: 1000 Aantal Gridpunten X: 21

RD Y coordinaat: 496.313 Breedte Y: 1000 Aantal Gridpunten Y: 21

Berekende ruwheid: 0,18 Eigen ruwheid ☐ Eigen ruwheid: 0,00

Type Berekening: PM10 Rekenjaar: 2011

Soort Berekening: Contour Toets afstand: n.v.t. Onderlinge afstand: n.v.t.

Uitvoer directory: C:\Users\Henk Hof\Documents\ISL3A\vd Horst

Te beschermen object Naam:	RD X Coord. [m]	RD Y Coord. [m]	Concentratie [microgram/m3]	Overschrijding [dagen]
Koemkolkweg 5	190.382	496.949	22,21	10.4
Koemkolkweg 11	191.079	497.252	23,21	12.0
bebouwde kom	191.026	496.349	22.29	10.5

Brongegevens

Naam : intern transport Type: OB

RD X Coord.: 190.756 RD Y Coord.: 497.069 Emissie: 0,00021

lengte van oppervlaktebron: 130,00

breedte van oppervlaktebron: 100,00

orientatie van oppervlaktebron: 50,00

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
Uren:	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☐	☐	☐	☐	☐

	Ma	Di	Woe	Do	Vrij	Za	Zo
Dagen:	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒

	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
Maanden:	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒

Percentage random: 0

Naam : Alle sheds Type: AB

RD X Coord.: 190.756 RD Y Coord.: 497.069 Emissie: 0,00228

hoogte van emissiepunt: 1,50

verticale uittreesnelheid: 0,40

diameter van emissiepunt: 0,50

temperatuur van emisstroom: 285,00

hoogte van gebouw: 1,5

X-coord. zwaartepunt van gebouw: 190.756

Y-coord. zwaartepunt van gebouw: 497.069

lengte van gebouw: 130,00

breedte van gebouw: 100,00

orientatie van gebouw: 120,00

Date: 20-10-2011 Time: 14:59:45 Page 1

Date: 20-10-2011 Time: 14:59:45 Page 2

Bijlage 12. Quickscan flora en fauna

Quickscan Flora- en faunawet
Koemkolkweg, Oosterwolde

Concept

Opdrachtgever:

VOF Van der Horst - Van Winkoop
De heer W. van der Horst
Koemkolkweg 8
8097 PG OOSTERWOLDE GLD

Opdrachtnemer:

Eelerwoude
Mossendamsdwarsweg 3
7472 DB GOOR
Postbus 53, 7470 AB GOOR
T (0547) 26 35 15
F (0547) 26 37 77
E info@eelerwoude.nl
I www.eelerwoude.nl

Project nr. 5324

Opgesteld door	*Gecontroleerd*	*Datum*
Vincent de Lenne	Roelof Jan Koops	27-7-2011

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING **2**

2. GEBIEDSKARAKTERISTIEK **3**

2.1 Huidige situatie 3
2.2 Ruimtelijke ontwikkelingen 3

3. NATUURWETGEVING **4**

3.1 Flora en faunawet beschermd flora en fauna 4
3.2 Natura 2000-gebieden, natuurbeschermingswet 1998 4
3.3 Ecologische Hoofdstructuur beschermde gebieden 5

4. METHODE **6**

4.1 Bureauonderzoek 6
Terreinbezoek 6

5. BESCHERMDE SOORTEN **7**

5.1 Flora 7
5.2 Zoogdieren 7
5.2.1 Vleermuizen 7
5.2.2 Grondgebonden zoogdieren 8
5.3 Vogels 8
5.4 Amfibieën, reptielen en vissen 9
5.5 Ongewervelden 9

6. CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN **10**

6.1 Beschermde natuurwaarden 10
6.2 Beschermde soorten aanwezig 10
6.3 Algemene beschermde soorten 10
6.4 Denk om broedvogels 10
6.5 Plannen kunnen doorgang vinden mits 10

LITERATUURLIJST

BIJLAGEN

Bijlage 1: De Flora- en faunawet

1. INLEIDING

De initiatiefnemer is voornemens zijn huidige bouwblok aan de Koemkolkweg 8 te Oosterwolde (zie figuur 1a en 1b) uit te breiden. De huidige invulling van de projectlocatie is weiland.

In verband met deze voorgenomen ontwikkelingen in het plangebied is een toetsing van de plannen noodzakelijk aan de natuurwetgeving. Naar aanleiding van een flora- en faunaonderzoek moet duidelijk worden welke effecten de voorgenomen ontwikkelingen hebben op de aanwezige natuurwaarden en de eventueel noodzakelijke vervolgstappen.

Het onderzoek heeft bestaan uit een visuele inspectie van het plangebied en het raadplegen van vrij beschikbare verspreidingsgegevens van beschermde dier- en plantensoorten.

Figuur 1a Projectlocatie

Figuur 1b Projectlocatie en ruimere omgeving

2. GEBIEDSKARAKTERISTIEK

2.1 Huidige situatie

In de huidige situatie bestaat het plangebied uit een intensief gebruikte raaigrasweide die gedomineerd wordt door Engels raaigras. Deze raaigrasweide wordt omsloten door diverse watervoerende sloten. Daarnaast staat aan de oostgrens van het weiland een houtwal.
Het omliggende gebied is open poldergebied met weinig tot geen beplanting. Onderstaande foto's geven een impressie van het projectgebied en de directe omgeving.

Afbeelding 1 projectlocatie

Afbeelding 2 directe omgeving

2.2 Ruimtelijke ontwikkelingen

De voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling omvat het uitbreiden van het bouwblok. De initiatiefnemer moet volgens nieuwe regelgeving meer ruimte bieden aan zijn nertsen waardoor hij genoodzaakt is uit te breiden. Het aantal dieren wordt niet uitgebreid.
De aanwezige houtwal ten westen van het plangebied wordt deels verwijdert. Ook wordt de sloot ten westen van het plangebied voor een deel gedicht.

3. NATUURWETGEVING

De natuurwet- en regelgeving kent twee sporen, namelijk een gebiedsgericht (Natuurbeschermingswet 1998) en een soortgericht spoor (Flora- en faunawet). Met de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998 zijn de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn in de nationale wetgeving geïmplementeerd.

3.1 Flora en faunawet beschermd flora en fauna

De Flora- en faunawet richt zich op de bescherming van soorten. De Flora- en faunawet gaat uit van het 'nee, tenzij'-principe. Bepaalde handelingen, waaronder ruimtelijke ingrepen, waarbij beschermde soorten in het geding zijn, zijn slechts bij uitzondering en onder voorwaarden mogelijk. Centraal hierbij staat de zorgplicht. De zorgplicht houdt in dat iedereen 'voldoende zorg' in acht moet nemen voor alle in het wild voorkomende planten en dieren en hun leefomgeving.

Onder bepaalde voorwaarden is een algemene vrijstelling van de ontheffingsplicht van de Flora- en faunawet van toepassing. Welke voorwaarden verbonden zijn aan de vrijstelling hangt af van de dier- of plantensoorten die voorkomen in het plangebied. Hiertoe worden verschillende beschermingsregimes onderscheiden.

- Soorten van tabel 1 – algemene soorten – lichtste beschermingsregime
- Soorten van tabel 2 – overige soorten – middelste beschermingsregime
- Soorten van tabel 3 – genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in bijlage 1 van de AMvB – zwaarste beschermingsregime

Vogels nemen in de Flora- en faunawet een bijzondere positie in. Vogels worden tijdens het broedseizoen beschermd door de Flora- en faunawet. Voor het aantasten van broedende vogels geldt een zware toets vergelijkbaar met tabel 3-soorten. Daarnaast zijn voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van een aantal vogelsoorten jaarrond beschermd (mits niet definitief verlaten). Het betreft nesten van boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, huismus, havik, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespendief en zwarte wouw.

Voor tabel 1-soorten geldt voor ruimtelijke ontwikkeling een vrijstelling van de ontheffingsplicht en daarom is geen ontheffing nodig. Deze soorten zijn bij dit onderzoek buiten beschouwing gelaten. Zie bijlage 1 voor een\ uitgebreide beschrijving en toelichting op de Flora- en faunawet.

De Flora- en faunawet is overal en altijd van toepassing bij ontwikkelingen. In hoofdstuk 5 wordt verder ingegaan op de aanwezigheid van beschermde soorten.

3.2 Natura 2000-gebieden, natuurbeschermingswet 1998

Natura 2000 is een samenhangend netwerk van natuurgebieden in Europa. Natura 2000 bestaat uit gebieden die zijn aangewezen in het kader van de Europese Vogelrichtlijn (79/409/EEG) en gebieden die zijn aangemeld op grond van de Europese Habitatrichtlijn (92/43/EEG). Deze gebieden worden in Nederland op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 beschermd.

Er is geen sprake van beschermde natuurgebieden in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 ter plaatse of in de directe omgeving het plangebied. Op ongeveer 3 km afstand ligt het Natura 2000-gebied de Veluwe. Door de grote afstand en de kleinschaligheid van de ontwikkeling worden geen negatieve effecten verwacht op dit Natura 2000-gebied. Ook vindt geen toename van het aantal dieren en daarmee meer depositie van meststoffen plaatst. Verdere toetsing aan de Natuurbeschermingswet 1998 is hier niet aan de orde.

3.3 Ecologische Hoofdstructuur beschermde gebieden

De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is de kern van het Nederlandse natuurbeleid. De EHS is in provinciale structuurvisies uitgewerkt. In of in de directe nabijheid van de EHS geldt het 'nee, tenzij'- principe. In principe zijn er geen ontwikkelingen toegestaan als zij de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied aantasten.

Het plangebied ligt op een afstand van ongeveer 3 km van de EHS. Met de voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling (uitbreiden bouwblok) worden geen negatieve effecten verwacht of aantasting van de wezenlijke waarden en kenmerken van de EHS. Een nadere toetsing aan de EHS wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

4. METHODE

De aanwezige natuurwaarden zijn in beeld gebracht op basis van een verkenning van bestaande inventarisatiegegevens en een verkennend veldbezoek.

4.1 Bureauonderzoek

De volgende bronnen zijn in het kader van dit onderzoek gebruikt:

- Landelijke en provinciale verspreidingsinformatie met betrekking tot planten, dagvlinders, amfibieën, reptielen, vogels en zoogdieren, met name uit verspreidingsatlassen. De landelijke verspreidingsinformatie uit atlassen, die deels gedateerd is, moet blijken of nabij de locaties in het verleden strikt beschermde soorten zijn aangetroffen. Exacte locaties of datering van de waarnemingen zijn daarbij veelal niet bekend. Deze gegevens hebben vaak betrekking op atlasblokken (5x5 kilometer). De soortgegevens hebben daarom veelal betrekking op de regio en niet specifiek op het plangebied.

De website www.waarneming.nl en www.telmee.nl zijn ook geraadpleegd. Een groot aantal amateurs kunnen op deze websites hun natuurwaarnemingen kwijt. De site wordt gecontroleerd door een validatiecommissie. Soortwaarnemingen via deze bron zijn redelijk betrouwbaar, maar kunnen moeilijk geverifieerd worden. Wel kan het een beeld geven van mogelijke soorten in de regio. Waarnemingen zijn, in tegenstelling tot atlassen, vaak tot op de exacte locatie te herleiden.

Terreinbezoek

Het eenmalige veldbezoek op 13 juli 2011 was verkennend van aard, waarbij aan de hand van de aanwezige terreintypen het voorkomen van beschermde planten- en diersoorten is bepaald. Het veldbezoek is door Dhr. Van de Lenne, ecologisch adviseur van Eelerwoude, uitgevoerd bij zwaar bewolkt weer en temperaturen van 13°C.

5. BESCHERMDE SOORTEN

5.1 Flora

Voorkomen en functie
Er zijn tijdens het veldbezoek geen beschermde plantensoorten aangetroffen. Een groot deel van de vegetatie die voorkomt in het plangebied bestaat uit algemene soorten zoals Engels raaigras, witbol, brandnetel en andere kruiden die gebonden zijn aan verstoorde of verrijkte milieus.

Effecten en ontheffing
Beschermde soorten worden op basis van de aangetroffen biotopen niet verwacht, aangezien geschikte groeiplaatsen voor beschermde soorten ontbreken.

Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is voor beschermde flora niet noodzakelijk.

5.2 Zoogdieren

5.2.1 Vleermuizen

Voorkomen en functie
In het plangebied is tijdens het veldbezoek beoordeeld of de locatie geschikt is voor vleermuizen. Op basis van de actuele verspreiding van vleermuizen en de situatie in het plangebied kunnen de volgende algemene soorten binnen het plangebied verwacht worden: Gewone dwergvleermuis en laatvlieger. Gewone grootoorvleermuis wordt hier niet verwacht aangezien deze gebonden is aan kleinschalige landschapsstructuren. Deze ontbreken hier grotendeels.

Bij het onderzoek wordt onderscheid gemaakt in: verblijfplaats, vliegroute en foerageergebied.

Verblijfplaats
In het plangebied is geen bebouwing aanwezig. Verblijfplaatsen voor gebouwbewonende vleermuizen zoals gewone dwergvleermuis en laatvlieger zijn niet aanwezig. Boombewonende vleermuizen, zoals rosse vleermuis en baardvleermuis gebruiken holten en spleten in bomen om in te verblijven. Enkele bomen zijn oud en groot genoeg om holten en spleten te hebben. Er zijn echter geen zichtbare holten en/of spleten aangetroffen. Vanwege het open karakter worden deze soorten ook niet verwacht in het plangebied en directe omgeving.

Vliegroute en/of foerageergebied
Het is niet waarschijnlijk dat de bomen in en rondom het plangebied onderdeel uitmaken van een belangrijke vliegroute. De boomstructuur op het erf sluit niet aan op andere landschappelijke beplanting.

In de luwte van de bomen kunnen laatvlieger en gewone dwergvleermuis foerageren. Echter, gezien de beperkte omvang van de planlocatie en de ongeschiktheid zal het hier niet gaan om grote aantallen.

Effecten en ontheffing

Verblijfplaatsen
Alle vleermuizen en hun verblijfplaatsen zijn in de Flora- en faunawet beschermd. Het verjagen, vangen en doden van individuen van beschermde soorten, alsmede het verstoren of vernielen van vaste verblijfplaatsen (inclusief de functionele leefomgeving) is verboden vanuit de Flora- en faunawet. De functionaliteit van de verblijfplaats(en) en de functionele leefomgeving van de aanwezige soort(en) dient te allen tijde gegarandeerd te blijven.

De voorgenomen ontwikkelingen hebben geen negatieve effect op verblijfplaatsen van vleermuizen. Verblijfplaatsen voor gebouwbewonenende soorten zijn niet aanwezig.

Vliegroute en foerageergebied
Het plangebied maakt waarschijnlijk geen onderdeel uit van een belangrijke vliegroute voor vleermuizen. Daarnaast blijft een groot gedeelte van de aanwezige groenstructuren intact en worden deze in de toekomst versterkt. Er is geen sprake van een aantasting van vliegroutes.

Het is mogelijk dat het plangebied onderdeel uitmaakt van het foerageergebied van gewone dwergvleermuizen en mogelijk laatvlieger. Het aanwezige foerageergebied blijft echter grotendeels intact. Er zijn dan ook geen negatieve effecten te verwachten op het foerageergebied.

Wel dient in de nieuwe situatie rekening gehouden te worden met eventuele verlichting. Verlichting kan in sommige gevallen een negatief effecten hebben op nachtactieve soorten waaronder vleermuizen. In de nieuwe situatie wordt daarom ook geadviseerd rekening te houden met deze nachtactieve dieren om verlichting tot een minimum te beperken.

Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is voor vleermuizen niet noodzakelijk.

5.2.2 Grondgebonden zoogdieren

Tabel 1-soorten
In het plangebied kunnen onder andere de volgende algemene zoogdieren voorkomen; konijn, haas, egel, hermelijn, mol, wezel en (spits)muizen. Allen staan op tabel 1 van de Flora- en faunawet.

Tabel 2 en 3-soorten
Tijdens het veldbezoek zijn in het plangebied geen sporen (uitwerpselen, krabsporen) en verblijfplaatsen aangetroffen van strikt beschermde soorten zoals eekhoorn en steenmarter. De das komt binnen enkele kilometers afstand van het projectgebied voor. Hier ligt een dassenburcht. (bron: www.zoogdiervereniging.nl). Het is echter zeer onwaarschijnlijk dat de das binnen het plangebied foerageert, aangezien er sprake is van weinig dekking en de das over het algemeen op maximaal 500 meter tot 1 kilometer van zijn burcht foerageert.

Effecten en ontheffing

Tabel 1-soorten
De ingreep zal naar verwachting leiden tot een beperkt verlies van leefgebied van de genoemde zoogdieren van tabel 1 van de Flora- en faunawet. Dit heeft geen negatieve invloed op de gunstige staat van instandhouding van de lokale populatie. Voor deze soorten geldt een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen. Wel geldt de algemene zorgplicht ten aanzien van deze soorten.

Tabel 2 en 3-soorten
Het plangebied is als verblijfplaats ongeschikt voor strikt beschermde landgebonden zoogdieren. Incidenteel kan het plangebied onderdeel uitmaken van het foerageergebied van strikt beschermde soorten zoals steenmarter. Negatieve effecten op strikt beschermde landgebonden zoogdieren worden uitgesloten.

5.3 Vogels

Voorkomen en functie
Algemene broedvogels en categorie 5
De aangetroffen vogels in en direct rondom het plangebied vallen onder de algemene broedvogels. Onder andere de volgende vogelsoorten maken gebruik van de locatie, kievit, koolmees, spreeuw, holenduif, houtduif, zwarte kraai en kauw. Er zijn geen nesten in het plangebied aangetroffen. Het is waarschijnlijk dat kievit en mogelijk andere weidevogels als grutto, tureluur en scholekster in het plangebied broeden.

Categorie 1-4
Sporen van soorten waarvan de vaste rust en verblijfplaats jaarrond beschermd zijn zoals huismus, kerk- of steenuil zijn niet aangetroffen en worden ook niet verwacht in het projectgebied.

Effecten en ontheffing

Categorie 5
In de sinds augustus 2009 geldende 'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten' zijn in categorie 5 van deze lijst een aantal vogelsoorten opgenomen die ook in het plangebied voor (kunnen) komen. Het gaat om een groep van broedvogelsoorten die vaak terugkeert naar de plaats waar ze hebben gebroed, maar die over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats door bijvoorbeeld ruimtelijke ontwikkelingen verloren is gegaan, uit te wijken naar andere locaties in de omgeving. In deze situatie gaat het om ondermeer om koolmees. Het gaat dan voor deze soorten om een beperkt aantal broedparen van (vrij) algemeen voorkomende soorten. In het plangebied verdwijnt geen potentiële broedlocatie van bovengenoemde soort tevens verdwijnt geen optimaal leefgebied.

Categorie 1-4
Soorten waarvan de vaste rust- en verblijfplaats jaarrond beschermd zijn worden niet verwacht in het projectgebied.

Het uitvoeren van nader onderzoek (omgevingscheck) of het opstellen van een compensatie- mitigatieplan is hier niet aan de orde.

5.4 Amfibieën, reptielen en vissen

Amfibieën
Een aantal soorten, zoals bruine kikker, bastaardkikker, gewone pad en kleine watersalamander, kunnen het plangebied gebruiken als landbiotoop en voortplantingsbiotoop. In het plangebied zelf zijn een aantal sloten aanwezig. Een strikt beschermde amfibieënsoort die op basis van verspreidingsgebied kan voorkomen binnen de projectlocatie is de rugstreeppad.

Reptielen en vissen
Op basis van de meest recente verspreidinggegevens kan ringslang binnen het plangebied voorkomen. Daarnaast kan in sloten rond het plangebied de beschermde kleine modderkruiper voorkomen.

Effecten en ontheffing
De ingreep kan leiden tot een (tijdelijke) verstoring van leefgebied van de genoemde amfibieën van tabel 1 van de Flora- en faunawet. Van negatieve effecten op populatieniveau zal geen sprake zijn. Genoemde soorten zijn licht beschermd en vrijgesteld van de ontheffingsplicht bij ruimtelijke ingrepen. Wel dient rekening gehouden te worden met de algemene zorgplicht.

Rugstreeppad
Rugstreeppad kan op basis van verspreidinggegevens voorkomen in het plangebied. De soort is echter gebonden aan zandige terreinen met een betrekkelijk hoge dynamiek, zoals de duinen, de uiterwaarden van de grote rivieren, opgespoten terreinen, heidevelden en akkers. Aangezien dit biotoop niet aanwezig is in het projectgebied wordt de aanwezigheid van rugstreeppad uitgesloten.

Ringslang
Gezien het huidige verspreidingsgebied kan ringslang voorkomen in het projectgebied. Geschikt voortplantingsbiotoop (compost, bladhopen en mestvaten) zijn echter niet aanwezig. Geadviseerd wordt de sloot te dempen kort nadat de kanten gemaaid zijn, door het gebrek aan dekking is het dan zeer onwaarschijnlijk dat er ringslangen aanwezig zijn.

Kleine modderkruiper
In de te dempen sloot rond het plangebied kan de beschermde kleine modderkruiper voorkomen. Er dienen een aantal mitigerende maatregelen genomen te worden om negatieve effecten te voorkomen.

- Het te dempen deel dient afgezet te worden.
- De aanwezige kleine modderkruipers (en overige vissen) worden weggevangen (met een steeknet) en dienen direct overgezet te worden naar nabij gelegen sloten.

5.5 Ongewervelden

Voorkomen en functie
De overige in de Flora- en faunawet opgenomen soorten zijn dusdanig zeldzaam en grotendeels gebonden aan specifieke biotopen zoals heide, hoogveen en laagveen dat het zeer onwaarschijnlijk is dat het plangebied voor deze soorten een functie vervult.

Effecten en ontheffing
Het aanvragen van een ontheffing of het uitvoeren van nader onderzoek is niet van toepassing.

6. CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

6.1 Beschermde natuurwaarden

Op basis van deze quickscan worden geen effecten op beschermde natuurgebieden (Natura 2000-gebied en/of Ecologische Hoofdstructuur) verwacht. Door de grote afstand en de aard van het voornemen worden geen negatieve effecten verwacht op het nabij gelegen Natura 2000-gebied Uiterwaarden IJssel of aantasting van de wezenlijke waarden en kenmerken van de EHS. Een toetsing in het kader van deze natuurwetgeving en -beleid is derhalve niet noodzakelijk geacht.

6.2 Beschermde soorten aanwezig

Geconcludeerd wordt dat het plangebied wel een geschikt leefgebied vormt voor een aantal beschermde diersoorten in het kader van de Flora- en faunawet. Het gaat om algemene en licht beschermde soorten, zoals zoogdieren en amfibieën, maar ook strikt beschermde soorten zoals vogels vleermuizen, reptielen en amfibieën. In tabel 1 is een samenvatting gegeven van de resultaten van (mogelijk) aanwezige beschermde flora en fauna in het plangebied, de effecten op deze soorten en de te nemen stappen.

6.3 Algemene beschermde soorten

Met de voorgenomen ruimtelijke ingrepen gaat voor tabel 1-soorten weliswaar leefgebied verloren, maar van negatieve effecten op populaties is geen sprake. Wel kunnen op individueel niveau (tijdelijk) negatieve effecten optreden, bijvoorbeeld door verlies van leefgebied. Deze licht beschermde soorten behoren tot de categorie 'niet ontheffingsplichtig bij ruimtelijke ingrepen'. Wel geldt ook voor deze soorten de algemene zorgplicht. Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is voor deze soorten niet aan de orde.

6.4 Denk om broedvogels

Voor alle beschermde, inheemse (ook de algemeen voorkomende) vogelsoorten geldt vanuit de Flora- en faunawet een verbod op handelingen die nesten of eieren beschadigen of verstoren. Ook handelingen die een vaste rust- of verblijfplaats van beschermde vogels verstoren zijn niet toegestaan. In de praktijk betekent dit dat verstorende werkzaamheden alleen buiten het broedseizoen[1] uitgevoerd mogen worden.

6.5 Plannen kunnen doorgang vinden mits.....

Bij de uitvoering rekening gehouden worden met de aanwezigheid van kleine modderkruiper en ringslang. Dit betekent:

- Sloot dempen nadat de kanten van de sloot gemaaid zijn.
- Kort voor aanvang van de werkzaamheden de kleine modderkruipers wegvangen en overzetten naar een sloot in de buurt.

Wanneer aan deze voorwaarden voldaan wordt, wordt niet verwacht dat negatieve effecten zullen optreden door de voorgenomen ontwikkelingen op aanwezige beschermde gebieden en (te verwachten) beschermde soorten. Hiermee kunnen de plannen doorgang vinden in het kader van de Flora- en faunawet.

Indien bovengenoemde maatregelen niet worden uitgevoerd dient alsnog ontheffing aangevraagd te worden.

---

[1] *In het kader van de Flora- en faunawet wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval verstoord wordt, ongeacht de datum. Globaal gaat het echter om de periode van 15 maart tot 15 juli.*

Tabel 1. Resultaten (mogelijk) aanwezige beschermde flora en fauna in het plangebied.

Tabel	Soortgroep	Gebruik gebied	Effect ruimtelijke ontwikkelingen	Ontheffing	Vervolg Nader onderzoek / mitigerende en/of compenserende maatregelen
1	**Algemene grondgebonden zoogdieren**	Verblijfplaats/ foerageergebied	Doden, tijdelijk verstoring, op termijn weer geschikt leefgebied	Nee	Zorgplicht
1	**Algemene amfibieen**	Verblijfplaats/ foerageergebied	Doden, tijdelijk verstoring, op termijn weer geschikt leefgebied	Nee	Zorgplicht
3	**Ringslang**	Mogelijk foerageergebied	Doden, tijdelijke verstoring	Nee, mits	Mitigeren Sloot pas dempen nadat de slootkant gemaaid is.
2	**Kleine modderkruiper**	Verblijfplaats/ foerageergebied	Doden, tijdelijke verstoring	Nee, mits	Mitigeren/ Kort voor aanvang van de werkzaamheden de aanwezige kleine modderkrupers vangen en verplaatsen naar omliggende sloten.
3	**Vleermuizen**	foerageergebied	Op termijn weer geschikt leefgebied, mits rekening wordt gehouden met verlichting.	Nee	Zorgplicht, beperken verlichting en bij toepassen verlichting gebruik maken van stroolicht beperkende armaturen
V	**Vogels**	Broedlocatie	Kleine aantasting leefgebied, tijdelijk verstoring.	Nee, mits	Werkzaamheden buiten broedseizoen uitvoeren, zorgplicht
V5	**Vogels - categorie 5 (koolmees)**	Broedlocatie	tijdelijk verstoring en verdwijning nestgelegenheid, op termijn weer geschikt leefgebied	Nee, mits	Werkzaamheden buiten broedseizoen uitvoeren, zorgplicht

LITERATUURLIJST

Bode, A.D., Dijkstra, A.J., Hoekstra, B; Hoeve, R., Zollinger, R., Bureau Natuurbalans/Limes Divergens, 1999. *De zoogdieren van Overijssel. Voorkomen, verspreiding en ecologie van de in het wild levende zoogdieren.* Waanders Uitgevers, Zwolle.

Broekhuizen, S., D. Klees, G. Muskens, 2010. *De steenmarter.* KNNV Uitgeverij, Zeist.

Broekhuizen, S., Hoekstra, B., Laar, V. van, Smeenk, C, & J.B.M. Thissen, 1992. *Atlas van de Nederlandse zoogdieren.* KNNV / Contactgroep Zoogdiereninventarisatie, Utrecht / Arnhem.

Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (RAVON) (Redactie), 2009. *De amfibieën en reptielen van Nederland. Nederlandse fauna 9.* Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey –Nederland, Leiden.

Hoekstra, B. et al., 2010. *Werkatlas Zoogdieren van Overijssel.* Zoogdiervereniging, Nijmegen.

Koninklijke Vermande, 1999-2007, *Planten en dieren, Flora- en faunawet, band 1, 2, 3 en 4,* SDU Uitgeverij, Den Haag.

Limpens, H. K, Mosterd & W. Bongers, 1997. *Atlas van de Nederlandse vleermuizen, onderzoek naar verspreiding en ecologie.* KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 2004, *501 Algemene Maatregel van Bestuur in verband met wijziging van artikel 75 van de Flora- en faunawet en enkele andere wijzigingen,* Staatsblad van het Koninknjk der Nederlanden.

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging & Gegevensautoriteit Natuur 2010, 5 maart 2010. *Vleermuisprotocol 2010.*

www.waarneming.nl
www.telmee.nl
www. zoogdiervereniging.nl
wwww.ravon.nl

BIJLAGE 1: FLORA EN FAUNAWET

Inleiding

Per 1 april 2002 is de Flora- en faunawet in werking getreden. In deze wet, gepubliceerd op 14 juli 1998 in het Staatsblad 402, is de soortbescherming geregeld van in Nederland inheemse in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. De wet sluit aan op de Europese natuurregelgeving (Natura 2000). De wet is in plaats gekomen voor de Jachtwet, de Vogelwet 1936, de soortenparagraaf uit de Natuurbeschermingswet, de Wet bedreigde uitheemse dier- en plantensoorten en de soortbeschermingscomponent uit de Europese Habitatrichtlijn en de Europese Vogelrichtlijn. Deze Europese soortenbescherming heeft met de Flora- en faunawet dus een Nederlandse vertaling gekregen.

Zorgplicht

De Flora- en faunawet gaat over de bescherming van ongeveer 500 planten- en diersoorten, van de 36.000 soorten die in Nederland voorkomen. Het uitgangspunt van de wet is dat geen schade mag worden gedaan, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het 'nee, tenzij-principe'). Centraal staat hierbij de zorgplicht, wat inhoudt dat iedereen 'voldoende zorg' in acht moet nemen voor alle in het wild voorkomende dieren en planten en hun leefomgeving. De wet erkent hierbij de intrinsieke waarde van de in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. Alle soorten hebben een eigen rol in het ecosysteem en dragen bij aan de biodiversiteit. Dat betekent dat voor de wet alle dieren en planten van onvervangbare waarde zijn en dat daar dus zorgvuldig mee omgegaan moet worden. Het gevolg is onder andere, dat iedereen die redelijkerwijs weet of kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor beschermde dier- of plantensoorten worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten, dan wel naar redelijkheid alle maatregelen te nemen om die gevolgen te voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

Beschermde soorten

Via de Flora- en faunawet worden de volgende planten- en diersoorten beschermd:
- ruim 100 inheemse plantensoorten die van nature in Nederland in het wild voorkomen;
- alle soorten vogels die van nature op het grondgebied van de lidstaten van de EU in het wild voorkomen;
- alle zoogdieren die van nature in Nederland in het wild voorkomen, met uitzondering van bruine rat, zwarte rat en huismuis;
- alle amfibieën en reptielen die van nature in Nederland in het wild voorkomen;
- vissen, en schaal- en schelpdieren voorzover ze niet onder de Visserijwet vallen;
- bepaalde soorten insecten (bijvoorbeeld vlinders, libellen en mieren);

Als beschermde inheemse soort kunnen door middel van algemene maatregel van bestuur worden aangewezen. Het gaat om soorten die van nature in Nederland voorkomen en: die in hun voortbestaan bedreigd of gevaar lopen in hun voortbestaan bedreigd worden; mogelijk in hun voortbestaan bedreigd worden door overmatige benutting en die uit Nederland zijn verdwenen, maar waarvan de kans op terugkeer reëel is.

Verbodsbepalingen

Om de instandhouding van de wettelijk beschermde soorten te waarborgen, moeten negatieve effecten op die instandhouding voorkomen worden. Welke negatieve effecten dat precies zijn, kan niet in een lijst opgesomd worden. Dat is afhankelijk van soort, locatie en aard van de ingreep. Om die bescherming toch enigszins concreet te maken, zijn een aantal voor planten en dieren schadelijke handelingen als verbodsbepalingen in de Flora- en faunawet opgenomen. De belangrijkste artikelen zijn:
- Artikel 8: het is verboden beschermde planten te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei wijze van hun groeiplaats te verwijderen.
- Artikel 9: het is verboden beschermde dieren te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
- Artikel 10: het is verboden beschermde dieren opzettelijk te verontrusten.
- Artikel 11: het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde dieren te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.
- Artikel 12: het is verboden eieren van beschermde dieren te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Ontheffing

Bij werkzaamheden waarbij een schadelijk effect optreedt voor beschermde soorten, is een ontheffing of vrijstelling nodig op de in de wet gestelde verbodsbepalingen (artikel 8 tot en met 18). In artikel 75 van de Flora- en faunawet wordt de mogelijkheid geboden om ontheffing aan te vragen op de verbodsbepalingen. De bevoegdheid om een ontheffing te verlenen in het kader van artikel 75 van de Flora- en faunawet ligt bij de Staatssecretaris van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie. Een aanvraag tot ontheffing kan worden ingediend bij Dienst Regelingen van het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie .
Bij de ontheffingverlening gelden, afhankelijk van de status van de soort, verschillende voorwaarden waaraan voldoen moet worden. Onderscheid wordt gemaakt in een lichte toets en een uitgebreide toets.
De **lichte toets** geldt voor algemene soorten en overige soorten (categorie 1 en 2; zie vrijstelling). De lichte toets houdt in dat de werkzaamheden het voortbestaan van de soort niet in gevaar mogen brengen (doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding).
De **uitgebreide toets** geldt voor soorten die in bijlage IV van de Habitatrichtlijn zijn opgenomen, voor soorten van bijlage 1 AMvB artikel 75 en voor beschermde vogelsoorten (categorie 3; zie vrijstelling). De uitgebreide toets houdt in dat:

- de werkzaamheden het voortbestaan van de soort niet in gevaar mogen brengen (doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding) en
- er geen alternatief is voor de activiteiten en
- er sprake is van groot maatschappelijk belang (zoals volksgezondheid, openbare veiligheid et cetera) en
- de werkzaamheden zodanig worden uitgevoerd dat er sprake is van zorgvuldig handelen.

Vrijstelling

In het '*Besluit houdende wijziging van een aantal algemene maatregelen van bestuur in verband met wijziging van artikel 75 van de Flora- en faunawet en enkele andere wijzigingen*', ook wel AMvB artikel 75 genoemd, zijn (onder andere) een aantal wijzigingen rondom ontheffingen en vrijstellingen beschreven. In het kort houdt de wijziging in dat niet altijd meer een ontheffing noodzakelijk is. De vrijstellingsregeling bevat vrijstellingen voor activiteiten die vallen onder:

- bestendig beheer en onderhoud (ook in landbouw en bosbouw),
- bestendig gebruik en
- ruimtelijke ontwikkeling en inrichting.

Welke voorwaarden verbonden zijn aan de vrijstelling hangt af van de dier- of plantensoorten die voorkomen. Hierbij is onderscheid gemaakt in drie categorieën, waarin soorten zijn ingedeeld op basis van zeldzaamheid en kwetsbaarheid.
Tabel 1 – Algemene soorten
Voor deze soorten geldt de lichtste vorm van bescherming. Als de werkzaamheden of activiteiten vallen onder de hierboven beschreven activiteiten, dan geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen van Artikel 8 tot en met 12 van de Flora- en faunawet. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. De aanvraag wordt beoordeeld volgens de lichte toets. Uiteraard geldt wel de algemene zorgplicht.
Tabel 2 – Overige soorten
Deze soorten genieten een zwaardere bescherming. Er geldt alleen een vrijstelling als sprake is van werkzaamheden of activiteiten zoals hierboven beschreven én indien gehandeld wordt volgens een, door de Staatssecretaris van EL&I, goedgekeurde gedragscode. Indien niet gewerkt wordt volgens een gedragscode, kan het aanvragen van een ontheffing noodzakelijk zijn. De aanvraag wordt beoordeeld volgens de lichte toets.
Tabel 3 – Soorten, genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in bijlage 1 AMvB artikel 75
Deze soorten genieten de zwaarste bescherming. Ook al is sprake van werkzaamheden zoals hierboven beschreven, dan hangt het van de precieze aard van de werkzaamheden af of een vrijstelling met gedragscode geldt, of een ontheffing noodzakelijk is. Voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting geldt altijd dat voor deze soorten een ontheffing moet worden aangevraagd. De aanvraag wordt beoordeeld volgens de uitgebreide toets.
Vogels
Vogelsoorten zijn niet opgenomen in de hierboven genoemde categorieën. Voor verstoring van vogels en vogelnesten wordt geen ontheffing verleend voor ruimtelijke inrichting of ontwikkeling en niet voor dwingende redenen van openbaar belang. Voor vogels geldt dat u alleen ontheffing kunt krijgen op grond van een wettelijk belang uit de Vogelrichtlijn. Dat zijn: bescherming van flora en fauna, veiligheid van het luchtverkeer, volksgezondheid of openbare veiligheid. Buiten het broedseizoen mogen de nestplaatsen, zonder ontheffing, worden verstoord. Daarbij geldt geen standaardperiode voor het broedseizoen. Van belang is of een broedgeval verstoord wordt, ongeacht de datum. De meeste vogels broeden tussen medio maart en medio juli. Van een (beperkt) aantal vogels is de nestplaats jaarrond beschermd. Op de volgende categorieën gelden de verbodsbepalingen van artikel 11 van de Flora- en faunawet het gehele seizoen:

1 Nesten die binnen en buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats.

2 Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop.
3 Nesten van vogels die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing.
4 Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen.

Nesten die niet het hele jaar door zijn beschermd in de 'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten' worden de volgende soorten aangegeven als categorie 5. Deze zijn buiten het broedseizoen niet beschermd. Categorie 5-soorten zijn wel jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

5 Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

Mitigatie

Negatieve effecten en daarmee een ontheffingsaanvraag kunnen worden voorkomen door vooraf gaand aan het project mitigerende (= verzachtende) maatregelen op te stellen en uit te voeren. Het gaat dan om het behoud van de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats van de soort.

Bijlage 13. Archeologisch bureau onderzoek

ARCHEOLOGISCH BUREAUONDERZOEK

KOEMKOLKWEG 8

TE OOSTERWOLDE

GEMEENTE OLDEBROEK

Eco/nsultancy.nl

- Bodem
- Waterbodem
- Water
- Archeologie
- Ecologie
- Milieu

Archeologie

Archeologisch bureauonderzoek

Koemkolkweg 8 te Oosterwolde in de gemeente Oldebroek

Opdrachtgever	VOF Van der Horst - Van Winkoop Koemkolkweg 8 8097 PG Oosterwolde
Project	OLD.EXI.ARC
Rapportnummer	11075786
Status	Conceptrapportage
Datum	20 juli 2011
Vestiging	Doetinchem
Auteur(s)	Ir. E.M. ten Broeke
Paraaf	ETb
Autorisatie	Drs. M. Stiekema (Senior Prospector)
Paraaf	MS

© Econsultancy bv, Doetinchem
Foto's en tekeningen: Econsultancy bv, tenzij anders vermeld

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of op welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgevers. Econsultancy bv aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

ISSN: 2210-8777 (Analoog rapport)
ISSN: 2210-8785 (Digitaal rapport E-depot)

Administratieve gegevens plangebied		
Projectcode en nummer	11075786 OLD.EXI.ARC	
Toponiem	Koemkolkweg 8	
Opdrachtgever	VOF Van der Horst - Van Winkoop	
Gemeente	Oldebroek	
Plaats	Oosterwolde	
Provincie	Gelderland	
Kadastrale gegevens	Gemeente Oldebroek, sectie AF, nummer 119 (ged.)	
Omvang plangebied	± 1 ha.	
Kaartblad	27 B (1:25.000)	
coördinaten centrum plangebied	X: 190.785 / Y: 497.100	
Bevoegde overheid	Gemeente Oldebroek Postbus 2 8096 ZG Oldebroek Tel. 0525-638200 Email: gemeente@oldebroek.nl	
Deskundige namens de bevoegde overheid		
ARCHIS2 Onderzoeksmeldingsnummer (OM-nr.) Vondstmeldingsnummer Onderzoeksnummer	Bureauonderzoek 47.504 n.v.t.	
Archeoregio NOsA	Utrechts-Gelders zandgebied	
Beheer en plaats documentatie	Econsultancy, Doetinchem / Provinciaal Archeologisch Depot Gelderland	
Uitvoerders	Econsultancy, Ir. E.M. ten Broeke	

Kwaliteitszorg
Econsultancy beschikt over een eigen opgravingsvergunning, afgegeven door de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE). De opgravingsvergunning geeft opdrachtgevers de zekerheid dat het uitvoerend bureau werkt conform de eisen die de RCE stelt op het gebied van competenties en integriteit van medewerkers en het toepassen van vigerende normen en onderzoeksprotocollen.

Betrouwbaarheid
Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd, conform de toepasselijke en van kracht zijnde regelgeving. Een booronderzoek wordt in het algemeen uitgevoerd door het steekproefsgewijs onderzoeken van de bodem, waardoor het, op basis van de resultaten van een booronderzoek, onmogelijk is garanties af te geven ten aanzien van de aan- of afwezigheid van archeologische waarden. In dit kader dient ook opgemerkt te worden dat geraadpleegde bronnen niet altijd zonder fouten en volledig zijn. Daar Econsultancy voor het verkrijgen van historische informatie afhankelijk is van deze bronnen, kan Econsultancy niet instaan voor de juistheid en volledigheid van deze informatie.

SAMENVATTING

Econsultancy heeft in opdracht van VOF Van der Horst - Van Winkoop een archeologisch bureauonderzoek uitgevoerd voor het plangebied gelegen aan de Koemkolkweg 8 te Oosterwolde in de gemeente Oldebroek (zie figuren 1 en 2). De initiatiefnemer is voornemens ter plaatse van het plangebied een uitbreiding van het direct ten westen gelegen bouwblok te realiseren. Het archeologisch onderzoek is noodzakelijk om te bepalen of er een gerede kans is dat archeologische waarden wel of niet aanwezig (kunnen) zijn in de ondergrond, die door de voorgenomen bodemingrepen kunnen worden aangetast/verloren kunnen gaan. Daarom is het binnen het kader van de Wet op de Archeologische MonumentenZorg uit 2007 (WAMZ), voortvloeiend uit het Verdrag van Malta uit 1992, verplicht voorafgaand archeologisch onderzoek uit te voeren (zie bijlage 3).

Doel van het bureauonderzoek is het verwerven van informatie, aan de hand van bestaande bronnen, over bekende en verwachte archeologische waarden, om daarmee een gespecificeerde archeologische verwachting voor het plangebied op te stellen.

Gespecificeerde archeologische verwachting
Uit de landschappelijke ligging blijkt dat het plangebied niet gunstig heeft gelegen voor bewoning. Het plangebied heeft namelijk een depressieachtige ligging in een dekzandvlakte, en heeft een historische grondwatertrap van I tot II, wat betekend dat het plangebied in het verleden te kampen had met periodiek hoge grondwaterstanden. Deze hoge grondwaterstand maakte resulteerde teven in de vorming van veen. Dit veen is in de nieuwe tijd ontgonnen, waarbij ook het archeologische loopniveau voor de IJzertijd, Romeinse tijd en de Middeleeuwen verwijderd zal zijn. Om het gebied geschikt te maken voor agrarisch gebruik werden de restanten veen, die niet geschikt waren voor de turfwinning (bolster), vaak opgemengd met het onderliggende dekzand. De verwachte gooreerdgronden binnen het plangebied kan hier tevens op duiden.

Vanuit de verzamelde historische en archeologische gegevens zijn er vooralsnog geen indicaties zijn van menselijke bewoning zowel binnen als in de directe omgeving van het plangebied (binnen de dekzandvlakte). Deze zijn juist te vinden op de hoger gelegen dekzandruggen, verder weg gelegen in noordwestelijke en zuidoostelijke richting.

Op basis van bovenstaande uitgangspunten wordt de kans op het aantreffen van archeologische resten (zeer) laag geacht. Daarnaast zullen eventueel toch aanwezige resten, waarschijnlijk in een verstoorde context (niet meer *in situ*) voorkomen en/of door het verwijderen van het veen niet meer aanwezig zijn.

Selectieadvies
Op grond van de resultaten van het bureauonderzoek adviseert Econsultancy om in het plangebied geen aanvullend archeologisch onderzoek uit te voeren. Wat betreft de archeologie is er geen belemmering om het terrein vrij te geven voor de voorgenomen herontwikkeling. Het is echter nooit volledig uit te sluiten dat binnen het onderzochte gebied toch nog archeologische resten voorkomen. Hierdoor blijft de archeologische meldingsplicht echter bestaan. Mochten tijdens de graafwerkzaamheden toch archeologische resten worden aangetroffen, dan dient dit onverwijld aan het bevoegd gezag, de gemeente Oldebroek, te worden gemeld.

Bovenstaand advies vormt een selectieadvies. De resultaten van dit onderzoek zullen eerst moeten worden beoordeeld door het bevoegd gezag (de gemeente Oldebroek), die vervolgens een selectiebesluit neemt.

11075786 OLD.EXLA/RC

INHOUDSOPGAVE

1 INLEIDING 1

2 DOELSTELLING EN ONDERZOEKSVRAGEN 1

3 BUREAUONDERZOEK 1

3.1 Methoden 1
3.2 Afbakening van het plangebied 2
3.3 Huidige situatie 2
3.4 Toekomstige situatie 3
3.5 Beschrijving van het historische gebruik 3
3.6 Aardwetenschappelijke gegevens 5
3.7 Archeologische waarden 9
3.8 Relatie aardwetenschappelijke informatie met archeologische waarden 11
3.9 Gespecificeerd archeologisch verwachtingsmodel 11

4 CONCLUSIE EN SELECTIEADVIES 13

4.1 Conclusie 13
4.2 Selectieadvies 13

LITERATUUR 14

BRONNEN 14

11075786 OLD.EXI.ARC

LIJST VAN AFBEELDINGEN

Figuur 1. Situering van het plangebied binnen Nederland
Figuur 2. Detailkaart van het plangebied
Figuur 3. Situering van het plangebied binnen de kadastrale kaart uit 1831 (Minuutplan)
Figuur 4. Situering van het plangebied binnen de topografische militaire kaart uit 1872 (Bonneblad)
Figuur 5. Situering van het plangebied binnen de topografische militaire kaart uit 1933 (Bonneblad)
Figuur 6. Situering van het plangebied binnen de topografische kaart uit 1991
Figuur 7. Situering van het plangebied binnen de Geomorfologische kaart van Nederland
Figuur 8. Situering van het plangebied binnen het Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN)
Figuur 9. Situering van het plangebied binnen de Bodemkaart van Nederland
Figuur 10. Archeologische Gegevenskaart van het onderzoeksgebied
Figuur 11. Situering van het plangebied binnen de CultuurHistorische Waardenkaart (CHW) van de provincie Gelderland

LIJST VAN TABELLEN

Tabel I. Geraadpleegd historisch kaartmateriaal
Tabel II. Aardwetenschappelijke gegevens plangebied
Tabel III. Grondwatertrappenindeling
Tabel IV. Grondwatergegevens centrale en zuidoostelijke deel plangebied
Tabel V. Grondwatergegevens noordwestelijke deel plangebied
Tabel VI. Overzicht onderzoeksmeldingen
Tabel VII. Overzicht ARCHIS-waarnemingen
Tabel VIII. Gespecificeerde archeologische verwachting

BIJLAGEN

Bijlage 1 Overzicht geologische en archeologische tijdvakken
Bijlage 2 Bewoningsgeschiedenis van Nederland
Bijlage 3 AMZ-cyclus

11075788 OLD.EXLARC

1 INLEIDING

Econsultancy heeft in opdracht van VOF Van der Horst - Van Winkoop een archeologisch bureauonderzoek uitgevoerd voor het plangebied gelegen aan de Koemkolkweg 8 te Oosterwolde in de gemeente Oldebroek (zie figuren 1 en 2). De initiatiefnemer is voornemens ter plaatse van het plangebied een uitbreiding van het direct ten westen gelegen bouwblok te realiseren. Het archeologisch onderzoek is noodzakelijk om te bepalen of er een gerede kans is dat archeologische waarden wel of niet aanwezig (kunnen) zijn in de ondergrond, die door de voorgenomen bodemingrepen kunnen worden aangetast/verloren kunnen gaan. Daarom is het binnen het kader van de Wet op de Archeologische MonumentenZorg uit 2007 (WAMZ), voortvloeiend uit het Verdrag van Malta uit 1992, verplicht voorafgaand archeologisch onderzoek uit te voeren (zie bijlage 3).

Het archeologisch onderzoek bestaat uit een bureauonderzoek (hoofdstuk 3). Uitgaande van de in het bureauonderzoek opgestelde gespecificeerde archeologische verwachting wordt een advies gegeven of vervolgstappen nodig zijn en zo ja, in welke vorm (hoofdstuk 4). Dit advies dient te worden getoetst door het bevoegd gezag, de gemeente Oldebroek, waarna een besluit zal worden genomen of het plangebied kan worden vrijgegeven of dat vervolgstappen nodig zijn.

2 DOELSTELLING EN ONDERZOEKSVRAGEN

Het bureauonderzoek heeft tot doel om een gespecificeerde archeologische verwachting van het plangebied op te stellen. De archeologische verwachting is gebaseerd op bronnen over bekende of verwachte archeologische waarden in en om het plangebied.

Voor het bureauonderzoek zijn de volgende onderzoeksvragen opgesteld:

- Wat is er bekend over bodemverstorende ingrepen binnen het plangebied uit het verleden? Is er bijvoorbeeld informatie bekend over vroegere ontgrondingen, bodemsaneringen, egalisaties, diepploegen of landinrichting?
- Ligt het plangebied binnen een landschappelijke eenheid die vanuit archeologisch oogpunt een specifieke aandachtslocatie kan betreffen (zoals een relatief hoge dekzandkop of -rug, nabij een veengebied of een beekdal)?
- Wat is de gespecificeerde archeologische verwachting van het plangebied?

3 BUREAUONDERZOEK

3.1 Methoden

Het archeologisch onderzoek is uitgevoerd conform de eisen en normen zoals aangegeven in de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA, versie 3.2, maart 2010), die is vastgesteld door het Centraal College van Deskundigen (CCvD) Archeologie en is ondergebracht bij het SIKB te Gouda.

Voor de uitvoering van het bureauonderzoek gelden de specificaties LS01, LS02, LS03, LS04 en LS05. De resultaten van dit onderzoek worden in dit rapport weergegeven conform specificatie LS06.[1]

[1] Beschikbaar via www.sikb.nl

Binnen dit onderzoek zijn de volgende werkzaamheden verricht:

- afbakening van het plangebied en vaststellen van de consequenties van het mogelijk toekomstige gebruik (LS01);
- beschrijving van de huidige en toekomstige situatie (LS02);
- beschrijving van de historische situatie en mogelijke verstoringen (LS03);
- beschrijving van bekende archeologische en historische waarden en aardwetenschappelijke gegevens (LS04);
- opstellen van een gespecificeerde verwachting (LS05).

Bij het uitvoeren van deze werkzaamheden zijn de volgende bronnen geraadpleegd:

- het Archeologische Informatie Systeem (ARCHIS);
- de Archeologische Monumenten Kaart (AMK);
- de Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden (IKAW);
- geologische kaarten, geomorfologische kaarten en bodemkaarten;
- de centrale toegangspoort tot Data en Informatie van de Nederlandse Ondergrond (DINOLoket);
- de Wateratlas van de provincie Gelderland;
- literatuur en historisch kaartmateriaal;
- de Kennisinfrastructuur Cultuurhistorie (KICH);
- bouwhistorische gegevens;
- de recente topografische kaart (schaal 1:25.000);
- recente luchtfoto's;
- het Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN);
- de CultuurHistorische Waardenkaart (CHW) van de provincie Gelderland;
- plaatselijke (amateur-)archeoloog c.q. heemkundevereniging;
- het NUMismatisch InformatieSysteem (NUMIS).

3.2 Afbakening van het plangebied

Er dient een onderscheid gemaakt te worden tussen het onderzoeksgebied en het plangebied. Het plangebied is het gebied waarbinnen feitelijk de bodemverstorende ingreep gaat plaatsvinden. Het onderzoeksgebied is het gebied waarover informatie is verzameld om een goed beeld te krijgen van de archeologische waarden binnen het plangebied. Dit gebied is groter dan het plangebied. In het huidige onderzoek betreft het onderzoeksgebied het gebied binnen een straal van circa 1 km rondom het plangebied.

Het plangebied heeft oppervlakte van ± 1 ha en ligt aan de Koemkolkweg 8, circa 2 km ten zuidwesten van Oosterwolde in de gemeente Oldebroek (zie figuren 1 en 2). Volgens het Algemeen Hoogtebestand Nederland (AHN) ligt het maaiveld op een hoogte van circa 1,2 m +NAP. Het plangebied gebied is kadastraal bekend gemeente Oldebroek, sectie AF, nummer 119 (ged.).

Het plangebied wordt grotendeels omgeven door graslanden. Langs de noordwestzijde loopt de Koemkolkweg. Ten zuidwesten ligt het huidige boerenerf gelegen aan de Koemkolkweg 8.

3.3 Huidige situatie

Voor het bureauonderzoek is het van belang de huidige situatie te onderzoeken. Landgebruik en bebouwing kunnen van invloed zijn op de archeologische verwachting.

Het plangebied is momenteel geheel in gebruik als grasland.

Bodemloket
Met het bodemloket wil de overheid inzicht geven in maatregelen die de afgelopen jaren getroffen zijn om de bodemkwaliteit in Nederland in kaart te brengen (bodemonderzoek) of te herstellen (bodemsanering). Ook laat het Bodemloket zien waar vroeger (bedrijfs-) activiteiten hebben plaatsgevonden die extra aandacht verdienen. Het raadplegen van het Bodemloket heeft voor het plangebied geen gegevens opgeleverd.[2]

3.4 Toekomstige situatie

Het toekomstige gebruik van het plangebied kan bepalend zijn voor het vervolgtraject (behoud *in-situ* of behoud *ex-situ* van archeologische waarden). De manier waarop het plangebied wordt ingericht kan tot gevolg hebben dat eventueel aanwezige archeologische waarden (deels of geheel) onverstoord (kunnen) blijven. Ook kan besloten worden de inrichting zo aan te passen dat archeologische waarden alsnog onverstoord kunnen blijven liggen.

De initiatiefnemer is voornemens ter plaatse van het plangebied een uitbreiding van het direct ten westen gelegen bouwblok te realiseren. Ter plaatse van de toekomstige bebouwing zal, bij de aanleg van een standaard fundering, de bodem tot een diepte van circa 1 m -mv worden afgegraven (bouwput).

3.5 Beschrijving van het historische gebruik

In het plangebied kunnen naast archeologische sporen ook sporen van menselijk gebruik voorkomen die nog in het landschap zichtbaar zijn. Het gaat hierbij om historische gebouwen en historische geografie. Veel van de bewaard gebleven historische geografie geeft door de herverkavelingen in de tweede helft van de 20e eeuw een incompleet beeld van het historisch landschap. Historische kaarten van vóór de herverkaveling zijn een goede aanvulling op het huidige incomplete beeld. Voor de historische ontwikkeling is naast het historisch kaartmateriaal ook relevante achtergrondliteratuur geraadpleegd.

Cultuurhistorie Oosterwolde
De dekzandrug waarop Oosterwolde is gelegen, is het vroegst bewoonde deel van dit gebied. De dekzandruggen werden als eerste in cultuur genomen. Waarschijnlijk hebben ze reeds in de Bronstijd (2000 tot 800 voor Chr.) bewoning gekend.

In de Karolingische Tijd, 8ste en 9de eeuw na Chr. en ook later, was de kuststrook al bewoond. Het veengebied werd in die tijd beschermd door een zandige strandwal. In de 12de eeuw is begonnen met de winning van het veen. De bewoners van de zandrug ter plekke van Oosterwolde hadden een kade aangelegd naar het punt waar nu Noordeinde ligt. Deze kade fungeerde als ontginningsbasis.

Oosterwolde wordt rond 1300 na Chr. voor het eerst genoemd. Waarschijnlijk is in de 14de eeuw de voormalige jkerk in Kerkdorp gesticht. Door ontginning ontstond inklinking van veen. Hierdoor nam wateroverlast vanuit zee toe. Ook was er landafslag. Over het veen werd een laag klei afgezet en vervolgens vormde zich een nieuwe kustlijn. De bewoners moesten zich terugtrekken op de hoogste delen van de polder, waar ze zich beschermden door de aanleg van de Winterdijk en het opwerpen van terpen.

Door blijvende wateroverlast heeft men in de 18de eeuw de oude woonplaatsen (terpen) ook moeten opgeven, waardoor de bewoning zich concentreerde in het huidige Oosterwolde. Veel oude boerderijen en speciaal de terpboerderijen vertonen de typisch Noordveluwse bouwwijze. De boerderijen zijn veelal beschut met oude loofbomen.

[2] www.bodemloket.nl

Historisch kaartmateriaal

De situatie van het plangebied is op verschillende historische kaarten als volgt:

Tabel I. Geraadpleegd historisch kaartmateriaal[3]

Bron	Periode	Kaartblad	Schaal	Omschrijving plangebied	Bijzonderheden/directe omgeving
Kadastrale kaart (Minuutplan)	1831	Gemeente Oldebroek, Sectie K, Blad 04	1:2.500	Onbebouwd en in agrarisch gebruik, op basis van de kadastrale perceelsindeling	Agrarisch gebruik. Lintbebouwing vooral op de hoger gelegen dekzandruggen ten noordwesten en zuidoosten (historische kernen van Oosterwolde en Oldebroek)
Militaire topografische kaart (Bonneblad)	1872	319	1:50.000	Weinig veranderingen	Weinig veranderingen
Militaire topografische kaart (Bonneblad)	1933	319	1:50.000	Weinig veranderingen	Weinig veranderingen
Topografische kaart	1991	27 B	1:25.000	Weinig veranderingen	Koemkolkweg langs noordwestzijde en huidige boernerf ten zuidwesten aanwezig.

Op basis van het beschikbare gedetailleerde historische kaartmateriaal is het plangebied van het begin van de 19de eeuw tot heden altijd onbebouwd en in agrarisch gebruik geweest (zie figuren 3 t/m 6).

Het plangebied ligt binnen de polder Oldebroek, waar voorheen veen lag. Nagenoeg al het veen is afgegraven ten behoeve van de turfwinning. Ontginning tot landbouwgrond vond plaats na voldoende ontwatering en na de inpoldering van de zeekleigebieden. De dekzandruggen functioneerden als ontginningsbasis, waardoor hierop ook de kenmerkende lintbebouwing ontstond (zie figuur 4). De ontginning vond plaats in de vorm van een karakteristieke slagenverkaveling, bestaande uit smalle, langgerekte en parallel aan elkaar gelegen kavels loodrecht op de lengterichting van de dekzandruggen.

In de tweede helft van de jaren '80 van de 20ste eeuw is de Koemkolkweg aangelegd en ontstond het huidige boerenerf gelegen aan de Koemkolkweg (zie figuur 6).

KICH[4]

Het KennisInfrastructuur CultuurHistorie (KICH) heeft alle bekende archeologische en bouwkundige monumenten en historisch-geografische informatie samengebracht in een digitale kaart. Via deze kaart zijn cultuurhistorische waarden per gebied te bekijken. Het raadplegen van KICH heeft voor het plangebied geen aanvullende informatie opgeleverd met betrekking tot archeologie.

Bouwhistorische gegevens

Aangezien het plangebied vanaf het begin van de 19de eeuw tot heden niet bebouwd is geweest, wordt het raadplegen van het archief Bouw- en Woningtoezicht bij de gemeente Oldebroek niet zinvol geacht.

[3] www.watwaswaar.nl
[4] www.kich.nl

3.6 Aardwetenschappelijke gegevens

Het landschap heeft altijd een belangrijke rol gespeeld in het nederzettingspatroon van de mens. Bij onderzoek naar archeologische sporen in een bepaald gebied is het van groot belang te weten hoe het landschap er in het verleden heeft uitgezien. Men kan meer te weten komen over dit landschap door de geologische opbouw, de bodem en de hydrologie van een gebied te bestuderen.

De volgende aardwetenschappelijke gegevens zijn bekend van het plangebied:

Tabel II. Aardwetenschappelijke gegevens plangebied

Type gegevens	Gegevensomschrijving
Geologie[5]	Dekzand op sneeuwsmeltwaterafzettingen van de Formatie van Boxtel. Voorheen bedekt geweest met veen van de Formatie van Nieuwkoop.
Geomorfologie[6]	Binnen een vlakte van ten dele verspoelde dekzanden, vervlakt door veen en/of overstromingsmateriaal (2M14).
Bodemkunde[7]	Centrale en zuidwestelijke deel plangebied gooreerdgronden, bestaande uit leemarm en zwak lemig fijn zand (pZn21). Noordwestelijke deel moerige eerdgronden, met een moerige bovengrond op zand (vWz).

Geologie[8]

Het plangebied ligt op de overgang van het Midden-Nederlandse zandgebied naar het Zuiderzeegebied.

Voor de voorlaatste ijstijd, het Saalien (ca. 250.000 - 130.000 jaar geleden), heeft de rivier de Rijn fijn tot grof, zwak tot sterk grindhoudend zand (Formatie van Urk) afgezet in zijn stroomgebied. Tijdens het Saalien, lag een groot gedeelte van Nederland onder een vanuit Scandinavië naar het zuiden opgeschoven ijskap. De rand van het ijs bestond uit een aantal gletsjertongen. Aan weerszijden van deze ijsmassa's werden stuwwallen opgeduwd. Daardoor is ook de stuwwal van de Oostelijke Veluwe ontstaan die zich verder ten zuiden bevindt. Grote delen van de Formaties van Urk, Waalre en Peize zijn tijdens de glaciatie van het Saalien in de stuwwallen opgenomen.

Aan het eind van de ijstijd kwamen door het smelten van de ijstongen grote hoeveelheden water vrij. Een deel van de stuwwal en de smeltwaterafzettingen erodeerde daardoor in de laatste fasen van het Saalien. De diepe tongbekkens veranderden in ijsmeren, waarin tijdens het Laat-Saalien lacustroglaciale sedimenten (Formatie van Drente, Laagpakket van Uitdam) zijn afgezet. In zulke ijsmeren worden meestal eerst nog afzettingen uit smeltwaterstromen afgezet, de fluvioglaciale (ijssmeltwater)afzettingen. Zodra de aanvoer daarvan afneemt komt alleen nog fijn sediment als klei en silt tot afzetting in de vorm van varves (seizoensgelaagdheid). In een tussenliggende zone, tussen het afsmeltende landijs en de stuwwal, werd vooral het grove zand en grind afgezet. Hierdoor ontstond een smeltwaterterras, een zogenaamd kame-terras. Deze lijken qua structuur en sedimentopbouw veel op de puinwaaiers (sandrs), die aan de buitenzijde van de stuwwal zijn ontstaan, en behoren tot het Laagpakket van Schaarsbergen van de Formatie van Drente.

[5] De Mulder *et al.*, 2003
[6] Alterra, 2003
[7] Stichting voor Bodemkartering, 1971
[8] De Mulder *et al.*, 2003 / Berendsen, 2008

Tijdens de laatste ijstijd, het Weichselien (10.000 tot 115.000 jaar geleden), bereikte het landijs Nederland niet. Wel was er toen gedurende langere periodes sprake van een zeer koud en droog klimaat. Het landschap in Nederland bestond uit een poolwoestijn, waarin vrijwel geen vegetatie aanwezig was. Er vond erosie plaats van een deel van de stuwwal. Op de hellingen van de stuwwallen van Oostelijke Veluwe hebben geconcentreerde afstromingen van sneeuwsmeltwater geleidt tot insnijding in de permafrost. Hierdoor ontstonden sneeuwsmeltwaterdalen. Aan het einde van deze dalen zijn de meegevoerde sedimenten tot afzetting gekomen als sneeuwsmeltwaterafzettingen, ofwel een daluitspoelingswaaier. Deze afzettingen behoren tot de Formatie van Boxtel.

Tevens werd over een groot deel van Nederland een pakket dekzand afgezet. De dekzanden zijn onderverdeeld in het Oude en Jonge Dekzand. Het Oude Dekzand is afgezet tijdens het Midden-Weichselien (ook wel aangeduid als het Pleniglaciaal). Het is veelal horizontaal gelaagd, en er komen lemige banden in voor. Het Jonge Dekzand is afgezet tijdens het Laat-Weichselien (Laat-Glaciaal) in de vorm van langgerekte, vaak ZW-NO georiënteerde ruggen. Gelaagdheid is in het Jonge Dekzand meestal niet aanwezig. Ook komen er geen leemlagen in voor. Het water van de in het voorjaar smeltende sneeuwmassa's erodeerde een deel van de dekzandruggen, waarna afzetting plaatsvond in de lagere delen van het landschap als vlaktes van verspoelde dekzanden. Het dekzand wordt ook wel het Laagpakket van Wierden genoemd, welke tevens behoort tot de Formatie van Boxtel (voorheen de Formatie van Twente).

Het Holoceen begon ongeveer 10.000 jaar geleden en duurt nog steeds voort. Door de temperatuurstijging aan het eind van de Weichselien smolten de ijskappen op het noordelijk halfrond waardoor de zeespiegel sterk steeg en er een vegetatieontwikkeling van vooral warmteminnende boomsoorten plaatsvond. Ook zorgde de gedurende het Holoceen stijgende grondwater tot veenvorming. Op sommige plaatsen is de veenvorming al begonnen in het Laat-Glaciaal, toen de sedimentatie van dekzand de beekdalen afsnoerde en er meren ontstonden. In het stilstaande water van deze meren werd vaak een meerbodemafzetting gevormd, bestaande uit zware, humeuze klei. Hierop ontwikkelde zich moerasveen, dat naar boven toe overgaat in veenmosveen. Vooral vanuit de gebieden met een slechte afwatering kon het veenmosveen zich lateraal uitbreiden tot zelf over de dekzandruggen heen (hoogveen). Daardoor werden kleine reliëfverschillen in het dekzandoppervlak gemaskeerd. Ter plaatse en in de omgeving van het plangebied heeft (hoog)veenvorming vermoedelijk pas in het Begin-Subatlanticum (ongeveer 600 voor Chr.) plaatsgevonden en zal een vrij dunne laag hebben betroffen. Het hoogveen behoort tot de Formatie van Nieuwkoop, Laagpakket van Griendtsveen. Vrij snel daarna brak de zee weer door het kustgebied en ontstonden er grote verbindingen en leidde de omvangrijke veenafslag tot het ontstaan van de Zuiderzee die rond 1200 na Chr. haar maximale omvang bereikte. De Vlie stormvloeden in de Vroege-Middeleeuwen en de Allerheiligenvloed in 1170 na Chr. hebben grote hoeveelheden sediment afgezet, in de vorm van de Almere-Laag (sterk siltige tot zeer fijnzandige klei). Deze afzettingen worden binnen het plangebied echter niet verwacht.

Het merendeel van het veen is vooral vanaf het begin van de 20ste eeuw verwijderd (gestoken) ten behoeve van de turfwinning. De onbruikbare restanten (bolster) zijn vaak opgemengd met het onderliggende dekzand.

DINO[9]

Het Dinoloket is de centrale toegangspoort tot Data en Informatie van de Nederlandse Ondergrond (DINO). Het DINO-systeem is de centrale opslagplaats voor geowetenschappelijke gegevens over de diepe en ondiepe ondergrond van Nederland. Het archief omvat diepe en ondiepe boringen, grondwatergegevens, sonderingen, geo-elektrische metingen, resultaten van geologische, geochemische en geomechanische monsteranalyses, boorgatmetingen en seismische gegevens. De site wordt beheerd door TNO.

[9] www.dinoloket.nl

In het Dinoloket zijn een aantal nabijgelegen boringen bestudeerd.[10] Hieruit blijkt dat de bodem vanaf het maaiveld tot tot 4 m -mv geheel bestaat uit matig fijn zand, in de vorm van dekzandafzettingen. Veen wordt dus niet meer verwacht.

Geomorfologie
De Geomorfologische kaart geeft de mate van reliëf en de vormen die in het landschap te onderscheiden zijn weer.

Volgens de Geomorfologische kaart van Nederland (1:50.000) ligt het plangebied binnen een vlakte van ten dele verspoelde dekzanden, vervlakt door veen en/of overstromingsmateriaal (2M14, zie figuur 7). Het gebied direct ten noorden is gekarteerd als een veenontginningsvlakte, al dan niet bedekt met klei en/of zand (2M46).

Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN)[11]
Het Actueel Hoogtebestand Nederland vormt een belangrijke aanvullende informatiebron voor de landschapsanalyse. Dit met behulp van laseraltimetrie verkregen digitale bestand vormt een gedetailleerd beeld van het huidige reliëf in het plangebied. Het AHN laat duidelijk de hoger gelegen zandruggen ten noordwesten en zuidoosten van het plangebied. Het plangebied ligt in de er tussen in gelegen dekzandvlakte (zie figuur 8). In het meest laag gelegen gedeelte van de dekzandvlakte, ten noorden van het plangebied, zal voorheen het dikste veenpakket hebben gelegen

Bodemkunde
Volgens de Bodemkaart van Nederland (1:50.000) is het centrale en zuidoostelijke deel van het plangebied gekarteerd als een gooreerdgrond, bestaande uit leemarm en zwak lemig fijn zand (pZn21, zie figuur 9). Gooreerdgronden zijn hydrozandeerdgronden die geen roestverschijnselen in het bovenste deel van het bodemprofiel hebben (eerste 30 cm vanaf maaiveld). Ze hebben een donkere bovengrond dunner dan 50 cm, waaronder soms een zeer zwakke, diep doorgaande humuspodzol-B-horizont ligt en soms een sterk gebleekt, vrijwel ijzerloze ondergrond. De donkere bovengrond is vanwege de lage/vochtige ligging met periodiek hoge grondwaterstanden ontstaan (hoge productie en geremde afbraak van organische stof).

Daarnaast kan de aanwezigheid van een gooreerdgrond vaak een aanwijzing zijn dat de onbruikbare restanten veen (bolster) zijn opgemengd met het hieronder voorheen voorkomende podzolprofiel. Het podzolprofiel is gevormd in de tijd voordat veenvorming plaatsvond en er nog diepere grondwaterstanden voorkomen door de lagere ligging van de zeespiegel. Ten zuiden van het plangebied komen volgende de Bodemkaart van Nederland wel podzolgronden voor, waardoor deze terreindelen in het verleden (net) niet bedekt zijn geweest met (hoog)veen.

Het noordwestelijke deel van het plangebied is gekarteerd als een moerige eerdgrond, met een moerige/venige bovengrond op zand (vWz). Moerige gronden vormen de overgang tussen de veengronden en de minerale gronden. Moerige gronden hebben een minder dan 40 cm dikke, moerige/venige bovengronden of een 15 a 40 cm dikke, moerige tussenlaag die is afgedekt door een zand-, zavel- of kleidek die dunner is dan 40 cm.

Doordat na de ontginning van deze landbouwgronden de grondwaterstanden gereguleerd werden, zijn veen restanten veen volledig geoxideerd. Vandaag de dag zijn de voorheen gekarteerd veengronden veranderd in moerige gronden, terwijl de moerige grond zijn overgegaan in gooreerd- en beekeerdgronden.

[10] DINO boornummers B27B0395, B27B0396 en B27B0439
[11] www.ahn.nl

Grondwatertrap

Grondwatertrappen zijn een indicatie voor de diepte van de grondwaterstand en de seizoensfluctuatie daarvan. De grondwatertrappenindeling is gebaseerd op de gemiddeld hoogste (GHG) en de gemiddeld laagste grondwaterstand (GLG). Hiermee worden de winter- en zomergrondwaterstanden gekarakteriseerd in een jaar met een gemiddelde neerslag en verdamping. In stedelijk gebied zijn geen grondwatertrappen bepaald. Deze worden als 'witte vlekken' op de Bodemkaart van Nederland (1:50.000) weergegeven.

Tabel III geeft een overzicht van de klassengrenzen die worden aangehouden bij de indeling van de grondwatertrappen. De trappen worden vastgesteld op een schaal van I tot VII van respectievelijk extreem nat tot extreem droog. Bij sommige grondwatertrappen is een * weergegeven: het gaat hier om tussenliggende grondwatertrappen die een drogere variant vertegenwoordigen.

Tabel III. ***Grondwatertrappenindeling***[12]

Grondwatertrap	I	II*	III*	IV	V*	VI	VII*
GHG (cm -mv)	-	-	<40	>40	<40	40-80	>80
GLG (cm -mv)	<50	50-80	80-120	80-120	>120	>120	>120

*) Bij deze grondwatertrappen wordt een droger deel onderscheiden
*) Een met een * achter de code als onderverdeling aangegeven "zeer droog deel" heeft een GHG dieper dan 140 cm beneden maaiveld

Wateratlas provincie Gelderland

Door grootschalige ingrepen in het geohydrologisch systeem wijken de huidige grondwatertrappen in veel gebieden af van de grondwatertrappen die in het verleden voor kwamen. Om dit aan te geven is tevens een inschatting gemaakt van historische grondwatertrappen, welke een indicatie vormen voor de grondwatertrappen zoals die in het jaar 1950 voor kwamen. Deze historische grondwatertrappen zijn gekarteerd op schaal 1:100.000.

Voor het plangebied zijn de volgende gegevens bekend:

Tabel IV. ***Grondwatergegevens centrale en zuidoostelijke deel plangebied***

GHG	GLG	GVG	Grondwatertrap	Historische grondwatertrap
25	87	45	III	II

GHG: gemiddeld hoogste grondwaterstand in m -mv
GLG: gemiddeld laagste grondwaterstand in m -mv
GVG: gemiddelde voorjaarsgrondwaterstand in m -mv

Tabel V. ***Grondwatergegevens noordwestelijke deel plangebied***

GHG	GLG	GVG	Grondwatertrap	Historische grondwatertrap
25	87	45	III	I

GHG: gemiddeld hoogste grondwaterstand in m -mv
GLG: gemiddeld laagste grondwaterstand in m -mv
GVG: gemiddelde voorjaarsgrondwaterstand in m -mv

[12] Locher & Bakker, 1990

Een historische grondwatertrap van I of II geeft aan dat het plangebied een positie in het landschap innam waar men in het verleden te kampen had met periodiek hoge grondwaterstanden, in de winter bijna tot aan het maaiveld. Door ingrepen in de waterhuishouding tijdens de grootschalige ontginning van het gebied zal het plangebied pas geschikt zijn gemaakt voor agrarisch gebruik.

3.7 Archeologische waarden

Voor de uitkomst van het bureauonderzoek is het van belang de bekende archeologische waarden (al dan niet volledig onderzocht) te beschrijven. Een belangrijke informatiebron is het landelijke ARCHeologisch Informatie Systeem (ARCHIS), dat beheerd wordt door de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE). In dit systeem worden alle archeologische gegevens verzameld en via internet zijn deze door bevoegden te raadplegen.

De bekende archeologische waarden staan afgebeeld op figuur 10, een kaart met daarop, binnen een straal van 1 km rondom het plangebied, de indicatieve archeologische waarde en de in ARCHIS geregistreerde AMK-terreinen, waarnemingen, vondstmeldingen en onderzoeksmeldingen.

Indicatieve archeologische waarde
De IKAW (Indicatieve Kaart Archeologische Waarde) geeft voor heel Nederland de trefkans aan op het voorkomen van archeologische resten. Die trefkans is aangegeven in vier categorieën (per land- en waterbodem): een hoge, middelhoge, lage en zeer lage verwachting. Bebouwde gebieden, waarvan geen bodemkundige of geologische gegevens bekend zijn, zijn niet gekarteerd. De IKAW is voornamelijk gebaseerd op de relatie die er bestaat tussen de bodemkundige of geologische kwalificaties en de aanwezigheid van archeologische vindplaatsen. Een punt van aandacht daarbij is dat de IKAW grotendeels is gebaseerd op kaarten met een schaal van 1:50.000. De grenzen op de kaart zijn in werkelijkheid globale overgangen, abrupte overgangen zijn het gevolg van bodemkundige of geologische kwalificaties. Op lokaal schaalniveau is de kaart daarom minder betrouwbaar. Daarbij komt dat de IKAW voornamelijk gebaseerd is op de aanwezigheid van nederzettingen vanaf het Laat Paleolithicum tot en met Vroege Middeleeuwen en niet op bijvoorbeeld grafvelden of offerplaatsen. Voor de periode Late-Middeleeuwen en Nieuwe tijd is de IKAW minder betrouwbaar, vooral voor de gebieden die vanaf die perioden zijn ontgonnen. Een lage verwachting voor het aantreffen van archeologische waarden en resten wil daarom niet zeggen dat er geen archeologische waarden of resten aanwezig kunnen zijn. De kans daarop is echter wel kleiner.

Volgens de IKAW liggen het centrale en zuidoostelijke deel van het plangebied in een gebied met een middelhoge kans op het aantreffen van archeologische waarden. Het noordwestelijke deel ligt in een gebied met een lage kans op het aantreffen van archeologische waarden (zie figuur 10). De trefkans is gebaseerd op de kartering van de verschillende aanwezige bodems, zoals aangegeven op de Bodemkaart van Nederland (zie § 3.6)

Cultuurhistorische Waardenkaart Provincie Gelderland
In aanvulling op de IKAW hebben veel provincies een eigen verwachtingskaart vervaardigd, waarin veel lokale gebiedskennis is opgenomen. Deze kaarten hebben over het algemeen een hoger detailniveau dan de IKAW. De Cultuurhistorische Waardenkaart (CHW) van de provincie Gelderland geeft inzicht in de archeologische, historisch-stedenbouwkundige en de historisch-geografische waarden van de regio.

Volgens de CHW-kaart van de provincie Gelderland liggen het centrale en zuidoostelijke deel van het plangebied in een gebied met een lage kans op het aantreffen van archeologische waarden. Het noordwestelijke deel heeft een middelhoge kans op het aantreffen van archeologische waarden. Dit is precies tegenovergesteld van wat de IKAW aangeeft. De middelhoge trefkans wordt juist voor het noordwestelijke deel van het plangebied gegeven omdat ter plaatse nog een dunne laag (restant) veen wordt verwacht die eventueel aanwezige archeologische resten in de top van het onderliggende dekzand bedekken en daardoor beter geconserveerd zijn.

AMK-terreinen binnen het onderzoeksgebied

De Archeologische Monumentenkaart (AMK) bevat een overzicht van archeologische terreinen in Nederland, welke ook wel worden aangeduid als monumenten. De terreinen zijn beoordeeld op verschillende criteria (kwaliteit, zeldzaamheid, representativiteit, ensemblewaarde en belevingswaarde). Op grond daarvan zijn de terreinen ingedeeld in vier categorieën; terreinen met archeologische waarde, een hoge archeologische waarde, een zeer hoge archeologische waarde of een zeer hoge archeologische waarde met een beschermde status.

Binnen zowel het plangebied als het onderzoeksgebied liggen geen AMK-terreinen (zie figuur 10). Er dient echter wel opgemerkt te worden dat er op de ten noordwesten gelegen dekzandrug diversen AMK terreinen liggen, betreffende huisterpen.

In het verleden uitgevoerde archeologische onderzoeken binnen het onderzoeksgebied

Binnen het onderzoeksgebied zijn in de afgelopen jaren door verschillende archeologische bedrijven en instellingen in totaal 2 archeologische onderzoeken uitgevoerd. Het gaat daarbij om archeologische vooronderzoeken (bureau- en booronderzoek) (zie tabel VI en figuur 10).

Tabel VI. Overzicht onderzoeksmeldingen

Onderzoeksmeldingsnr.	Situering t.o.v. plangebied	Uitvoerder	Datum
34.852	870 ten noordwesten,toponiem Zwarteweg 41	RAAP	2009
Aard, resultaten van het onderzoek en literatuur (indien vermeld in ARCHIS)			
Betreffen een bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek. Uit de resultaten van het onderzoek blijkt dat de bodem verstoord is, waardoor vervolgonderzoek niet noodzakelijk is.			
Onderzoeksmeldingsnr.	**Situering t.o.v. plangebied**	**Uitvoerder**	**Datum**
45.955	790 meter ten zuidoosten, toponiem Zuiderzeestraatweg 255 en Oude Dijk 22	Vestigia BV	2011
Aard, resultaten van het onderzoek en literatuur (indien vermeld in ARCHIS)			
Betreffen een bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek. Uit de resultaten van het onderzoek blijkt dat de bodem verstoord is tot in de C-horizont, waardoor de kans op het aantreffen van intacte archeologische sporen in het onderzoeksgebied klein is. Geadviseerd is de locatie vrij te geven. Literatuur: Louwe, E. & Lutz, A., 2011: Woningbouw aan de Zuiderzeestraatweg 255 en Oude Dijk 22, gemeente Oldebroek; Ruimtelijk advies op basis van archeologisch bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek. Vestigia-rapport 869.			

Waarnemingen binnen het onderzoeksgebied

In ARCHIS staan alle bekende archeologische waarnemingen geregistreerd. Binnen het plangebied zijn geen waarnemingen geregistreerd. Binnen het onderzoeksgebied staan 3 waarnemingen geregistreerd (zie tabel VII en figuur 10).

Tabel VII. *Overzicht ARCHIS-waarnemingen*

Waarnemingnr.	Situering t.o.v. plangebied	Datering
42.141, 42.142 en 42.143	890 meter ten noordwesten	Late-Middeleeuwen en Nieuwe tijd
Aard van de melding		
Betreft meldingen van huisterpen.		

Vondstmeldingen binnen het onderzoeksgebied
In ARCHIS staan vondstmeldingen geregistreerd. Nadat deze zijn gecontroleerd worden het waarnemingen. Tot die tijd staan ze als vondstmeldingen geregistreerd. Binnen zowel het plangebied als het onderzoeksgebied staan geen vondstmeldingen geregistreerd (zie figuur 10).

NUMIS[13]
NUMIS, oftewel het NUMismatisch InformatieSysteem, is een database waarin beschrijvingen zijn te vinden van in Nederland gevonden munten, penningen en andere numismatische voorwerpen. In NUMIS zijn alle bij het Geldmuseum bekende schatvondsten beschreven. Van de losse vondsten is vooral materiaal van vóór het jaar 1600 na Christus opgenomen. Het raadplegen van NUMIS heeft voor het plangebied geen aanvullende informatie opgeleverd met betrekking tot archeologie.

3.8 Relatie aardwetenschappelijke informatie met archeologische waarden

Het plangebied heeft een depressie-achtige ligging tussen twee hogere dekzandruggen. De historische grondwatertrap I tot II, dit betekend dat grote delen van het jaar het grondwater aan het oppervlak stond. Op de locatie heeft waarschijnlijk ook nog veenvorming plaatsgevonden. Het plangebied zelf was dus geen geen geschikte bewoningslocatie. De voorkeur ging uit naar de hoger gelegen dekzandruggen en zal zich daarom ook daar hebben geconcentreerd.

3.9 Gespecificeerd archeologisch verwachtingsmodel

Op grond van het bureauonderzoek is de volgende gespecificeerde archeologische verwachting opgesteld:

Tabel VIII. *Gespecificeerde archeologische verwachting*

Archeologische periode	Gespecificeerde verwachting	Te verwachten resten en/of sporen	Relatieve diepte t.o.v. het maaiveld
(Laat-)Paleolithicum	Laag	Vuursteenstrooilingen en vuurstenen gebruiksvoorwerpen	In de top van de dekzandafzettingen
Mesolithicum	Laag	Vuursteenstrooilingen en vuurstenen gebruiksvoorwerpen	In de top van de dekzandafzettingen
Neolithicum	Laag	Akkerlaag en/of nederzettingssporen, grafveiden, rituele plaatsen: kleine fragmenten aardewerk, natuursteen en vuurstenen gebruiksvoorwerpen, houtskool en gebruiksvoorwerpen	In de top van de dekzandafzettingen
Bronstijd	Laag	Akkerlaag en/of nederzettingssporen, grafveiden, rituele plaatsen: kleine fragmenten aardewerk, natuursteen en vuurstenen gebruiksvoorwerpen, metaalresten, houtskool, botresten en gebruiksvoorwerpen	In de top van de dekzandafzettingen

[13] www.geldmuseum.nl/museum/content/zoeken-numis

Tabel VIII. Vervolg gespecificeerde archeologische verwachting

Archeologische periode	Gespecificeerde verwachting	Te verwachten resten en/of sporen	Relatieve diepte t.o.v. het maaiveld
IJzertijd	Laag	Akkerlaag en/of nederzettingssporen, grafvelden, rituele plaatsen: kleine fragmenten aardewerk, natuursteen, metaalresten, glasresten, houtskool, botresten en gebruiksvoorwerpen	In de top van de dekzandafzettingen en/of het ontgonnen veenpakket (bij het laatste dus in een verstoorde context)
Romeinse tijd	Laag	Akkerlaag en/of nederzettingssporen, grafvelden, rituele plaatsen: kleine fragmenten aardewerk, natuursteen, metaalresten, glasresten, houtskool, botresten en gebruiksvoorwerpen	In het ontgonnen veenpakket (verstoorde context)
Middeleeuwen	Laag	Bewoningssporen van een (boeren)erf: kleine fragmenten aardewerk, metaalresten, glasresten, houtskool, botresten, organische resten en gebruiksvoorwerpen	In het ontgonnen veenpakket (verstoorde context)
Nieuwe tijd	Laag	Bewoningssporen van een (boeren)erf: kleine fragmenten aardewerk, metaalresten, glasresten, houtskool, botresten, organische resten en gebruiksvoorwerpen	In de top van de dekzandafzettingen

Uit de landschappelijke ligging blijkt dat het plangebied niet gunstig heeft gelegen voor bewoning. Het plangebied heeft namelijk een depressieachtige ligging in een dekzandvlakte, en heeft een historische grondwatertrap van I tot II, wat betekend dat het plangebied in het verleden te kampen had met periodiek hoge grondwaterstanden. Deze hoge grondwaterstand maakte resulteerde teven in de vorming van veen. Dit veen is in de nieuwe tijd ontgonnen, waarbij ook het archeologische loopniveau voor de IJzertijd, Romeinse tijd en de Middeleeuwen verwijderd zal zijn. Om het gebied geschikt te maken voor agrarisch gebruik werden de restanten veen, die niet geschikt waren voor de turfwinning (bolster), vaak opgemengd met het onderliggende dekzand. De verwachte gooreerdgronden binnen het plangebied kan hier tevens op duiden.

Vanuit de verzamelde historische en archeologische gegevens zijn er vooralsnog geen indicaties zijn van menselijke bewoning zowel binnen als in de directe omgeving van het plangebied (binnen de dekzandvlakte). Deze zijn juist te vinden op de hoger gelegen dekzandruggen, verder weg gelegen in noordwestelijke en zuidoostelijke richting.

Op basis van bovenstaande uitgangspunten wordt de kans op het aantreffen van archeologische resten (zeer) laag geacht. Daarnaast zullen eventueel toch aanwezige resten, waarschijnlijk in een verstoorde context (niet meer *in situ*) voorkomen en/of door het verwijderen van het veen niet meer aanwezig zijn.

4 CONCLUSIE EN SELECTIEADVIES

4.1 Conclusie

Voor het bureauonderzoek is een drietal onderzoeksvragen opgesteld. Hieronder worden deze vragen beantwoord voor zover het bureauonderzoek de daarvoor benodigde gegevens heeft opgeleverd.

→ Wat is er bekend over bodemverstorende ingrepen binnen het plangebied uit het verleden? Is er bijvoorbeeld informatie bekend over vroegere ontgrondingen, bodemsaneringen, egalisaties, dieploegen of landinrichting?
Voorheen heeft er binnen het plangebied veen gelegen, welke ten behoeve van de turfwinning verwijderd (afgestoken) is. Daarnaast werden de restanten veen, die niet geschikt waren voor de turfwinning (bolster), vaak opgemengd met het onderliggende dekzand, om zo het gebied geschikt te maken voor agrarisch gebruik. De verwachte gooreerdgronden binnen het plangebied kan hier tevens op duiden. Mochten er archeologische resten hebben gelegen dan wordt verwacht dat deze niet meer aanwezig zijn of in een verstoorde context voorkomen.

→ Ligt het plangebied binnen een landschappelijke eenheid, welke vanuit archeologisch oogpunt een specifieke aandachtslocatie kan betreffen (zoals een relatief hoge dekzandkop of -rug, nabij een veengebied, een beekdal)?
Uit de landschappelijke ligging blijkt dat het plangebied niet gunstig heeft gelegen voor bewoning. Het plangebied heeft namelijk een depressieachtige ligging in een dekzandvlakte, en heeft een historische grondwatertrap van I tot II, wat betekend dat het plangebied in het verleden te kampen had met periodiek hoge grondwaterstanden. Deze hoge grondwaterstand maakte resulteerde teven in de vorming van veen. Dit veen is in de nieuwe tijd ontgonnen. De voorkeur voor bewoning ging juist uit naar de hoger gelegen dekzandruggen, verder weg gelegen in noordwestelijke en zuidoostelijke richting.

→ Wat is de gespecificeerde archeologische verwachting van het plangebied?
De kans op het aantreffen van archeologische resten wordt (zeer) laag geacht. Daarnaast zullen eventueel toch aanwezige resten, waarschijnlijk in een verstoorde context (niet meer in situ) voorkomen en/of door het verwijderen van het veen niet meer aanwezig zijn.

4.2 Selectieadvies

Op grond van de resultaten van het bureauonderzoek adviseert Econsultancy om in het plangebied geen aanvullend archeologisch onderzoek uit te voeren. Wat betreft de archeologie is er geen belemmering om het terrein vrij te geven voor de voorgenomen herontwikkeling. Het is echter nooit volledig uit te sluiten dat binnen het onderzochte gebied toch nog archeologische resten voorkomen. Hierdoor blijft de archeologische meldingsplicht echter bestaan. Mochten tijdens de graafwerkzaamheden toch archeologische resten worden aangetroffen, dan dient dit onverwijld aan het bevoegd gezag, de gemeente Oldebroek, te worden gemeld.

Bovenstaand advies vormt een selectieadvies. De resultaten van dit onderzoek zullen eerst moeten worden beoordeeld door het bevoegd gezag (de gemeente Oldebroek), die vervolgens een selectiebesluit neemt.

Econsultancy
Doetinchem, 20 juli 2011

LITERATUUR

Alterra, 2003: *Digitale Geomorfologische kaart van Nederland*, schaal 1:25.000

Berendsen, H.J.A., 2008: *Fysische Geografie van Nederland, deel 1: De vorming van het land. Inleiding in de geologie en de geomorfologie.* Van Gorcum, Assen.

Locher, W.P. & Bakker, H. de, 1990: *Bodemkunde van Nederland. Deel 1: Algemene bodemkunde.* Malmberg Den Bosch, 2e druk.

Mulder, E.F.J. de, Geluk, M.C., Ritsema, I.L., Westerhoff, W.E., Wong, T.E. 2003: *De ondergrond van Nederland.* Wolters-Noordhoff, Groningen.

Stichting voor Bodemkartering, 1971: *Bodemkaart van Nederland, schaal 1:50.000, blad 27 West/Heerde.*

BRONNEN

AHN; internetsite, juli 2011.
http://www.ahn.nl

Archeologisch informatiesysteem Archis2, Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE), Amersfoort, juli 2011.
http://archis2.archis.nl/archisii/html/index.html

Bodemloket, internetsite, juli 2011.
www.bodemloket.nl

CultuurHistorische Waardenkaart provincie Gelderland, internetsite, juli 2011
http://geodata2.prvgld.nl/appa/chw/

Dinoloket, internetsite, juli 2011.
http://www.dinoloket.nl/

SIKB; internetsite, juli 2011.
http://www.sikb.nl

Numis, internetsite, juli 2011.
http://www.geldmuseum.nl/museum/content/zoeken-numis

Wat Was Waar; internetsite, juli 2011.
http://www.watwaswaar.nl

Wateratlas provincie Gelderland: internetsite, juli 2011.
http://geodata2.prvgld.nl/apps/wateratlas_kaarten

Figuur 1. ***Situering van het plangebied binnen Nederland***

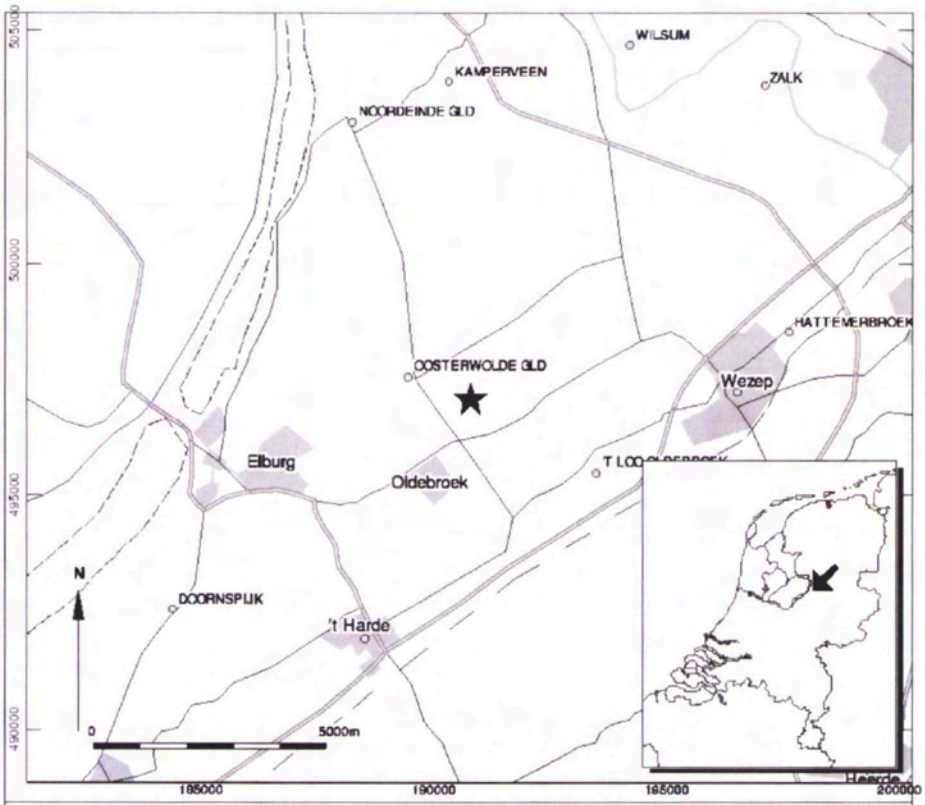

Oosterwolde (gemeente Oldebroek) - Koernkolkweg 8

Locatie van het plangebied binnen Nederland

bron: Geodan

Figuur 2. ***Detailkaart van het plangebied***

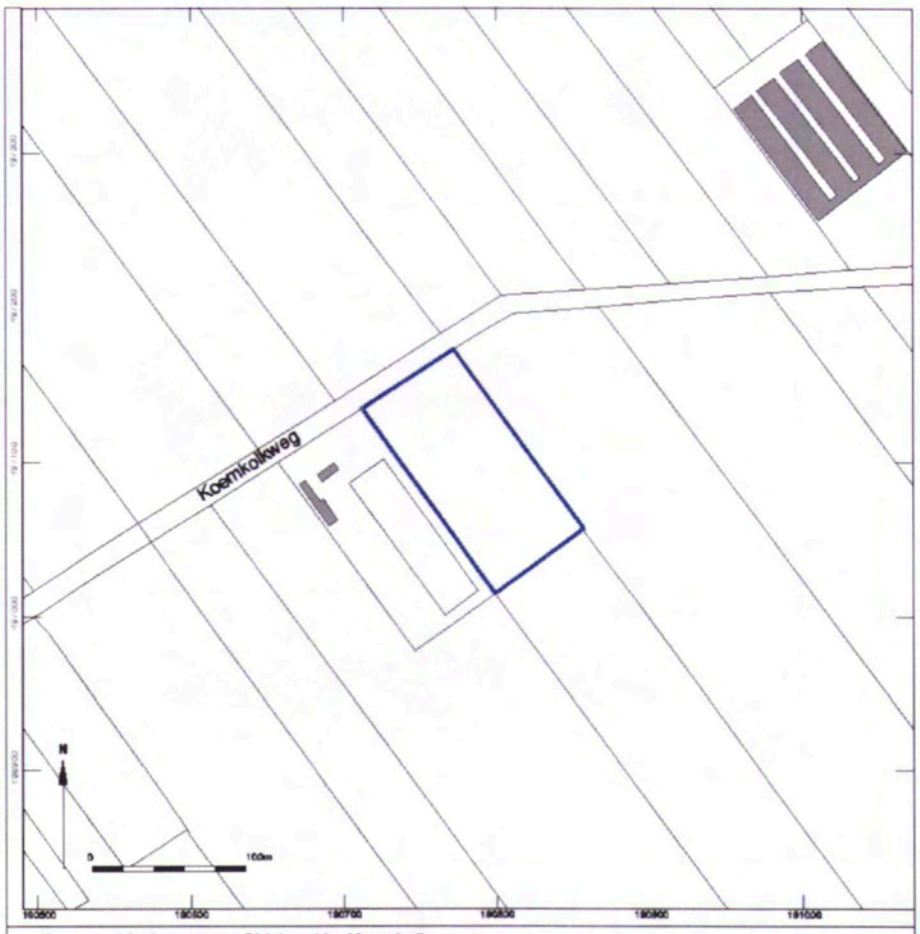

Oosterwolde (gemeente Oldebroek) - Koemkolkweg 8

Detailkaart van het plangebied

Legenda

Plangebied

Figuur 3. ***Situering van het plangebied binnen de kadastrale kaart uit 1831 (Minuutplan)***

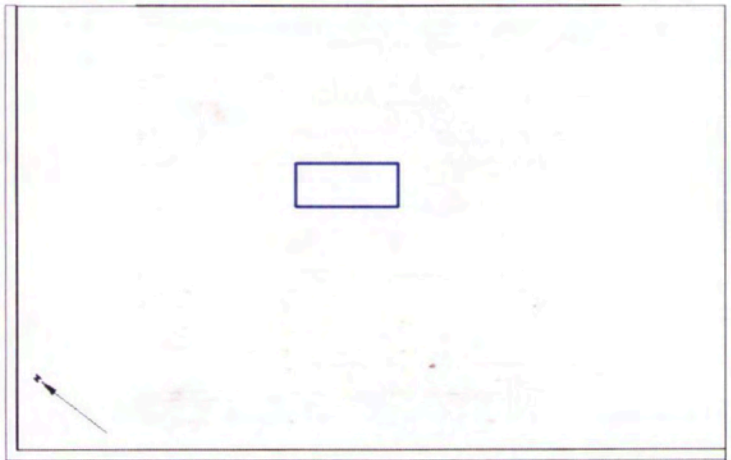

Oosterwolde (gemeente Oldebroek) - Koernkolkweg 8
Kadastrale kaart uit 1831 (Minuutplan)
Legenda
Plangebied

Figuur 4. ***Situering van het plangebied binnen de topografische militaire kaart uit 1872 (Bonneblad)***

Oosterwolde (gemeente Oldebroek) - Koernkolkweg 8
Topografische Militaire kaart uit 1872 (Bonneblad)
Legenda
Plangebied

Figuur 5. ***Situering van het plangebied binnen de topografische militaire kaart uit 1933 (Bonnebiad)***

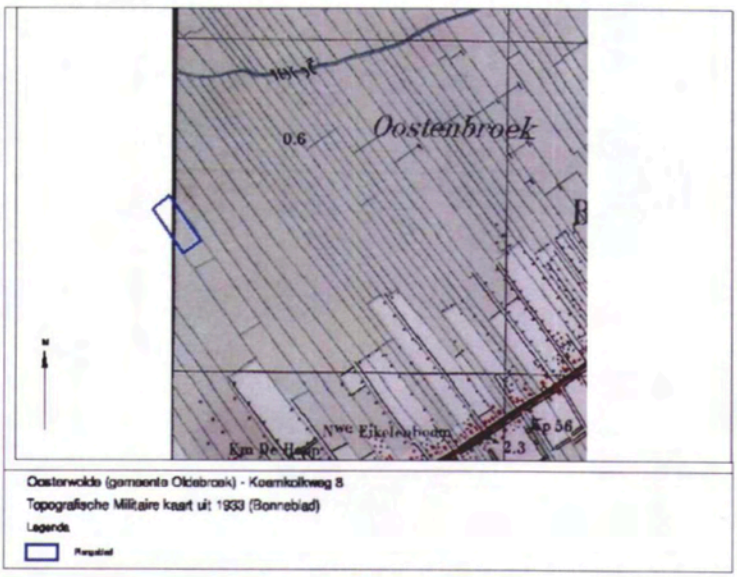

Figuur 6. ***Situering van het plangebied binnen de topografische kaart uit 1991***

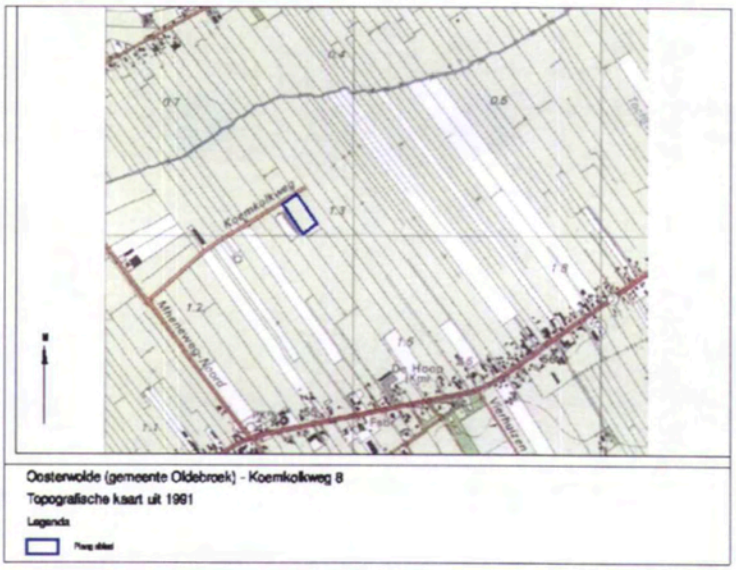

Figuur 7. ***Situering van het plangebied binnen de Geomorfologische kaart van Nederland***

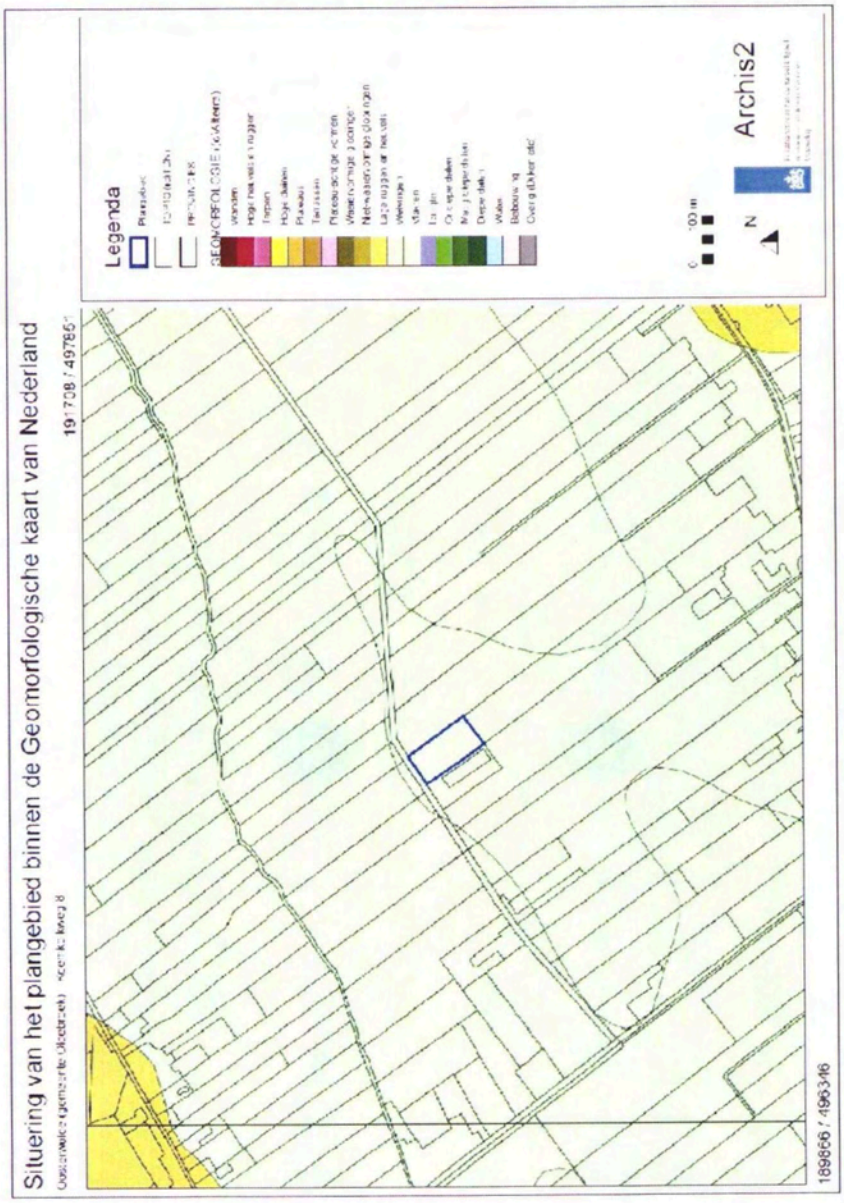

Figuur 8. ***Situering van het plangebied binnen het Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN)***

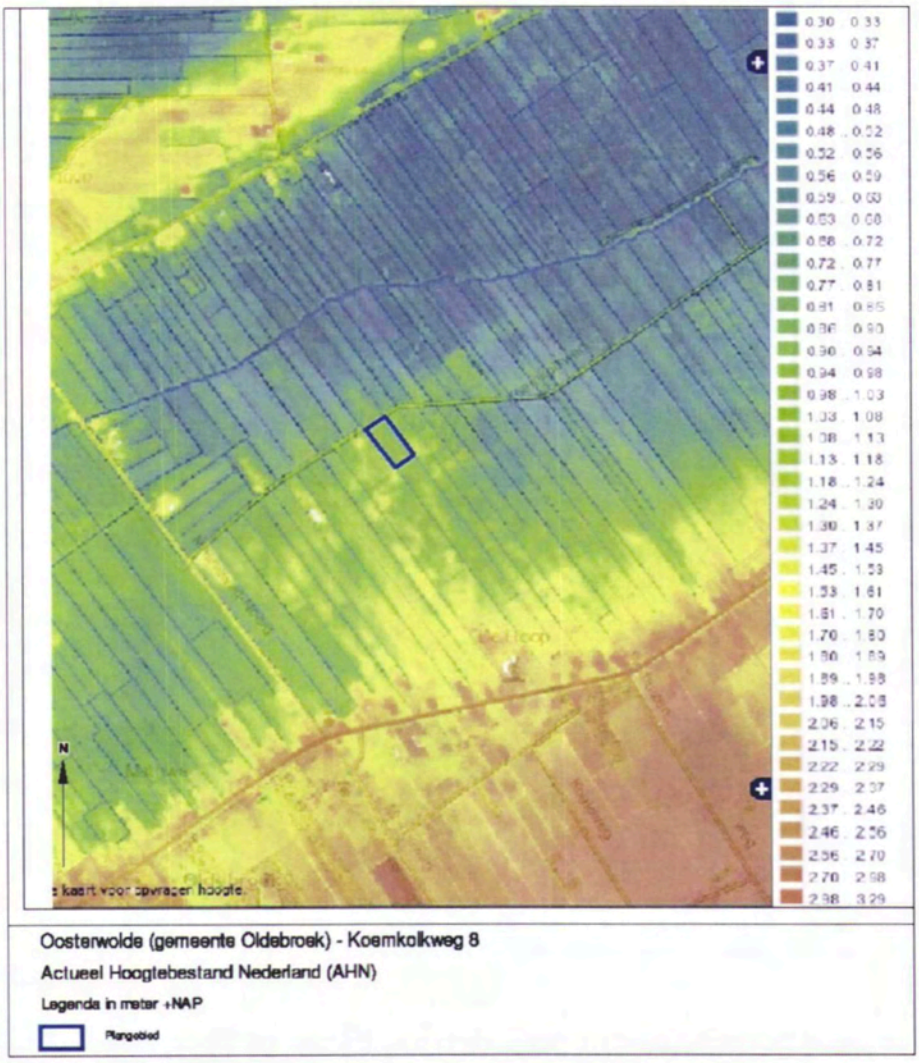

Oosterwolde (gemeente Oldebroek) - Koemkolkweg 8

Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN)

Legenda in meter +NAP

Plangebied

Figuur 9. ***Situering van het plangebied binnen de Bodemkaart van Nederland***

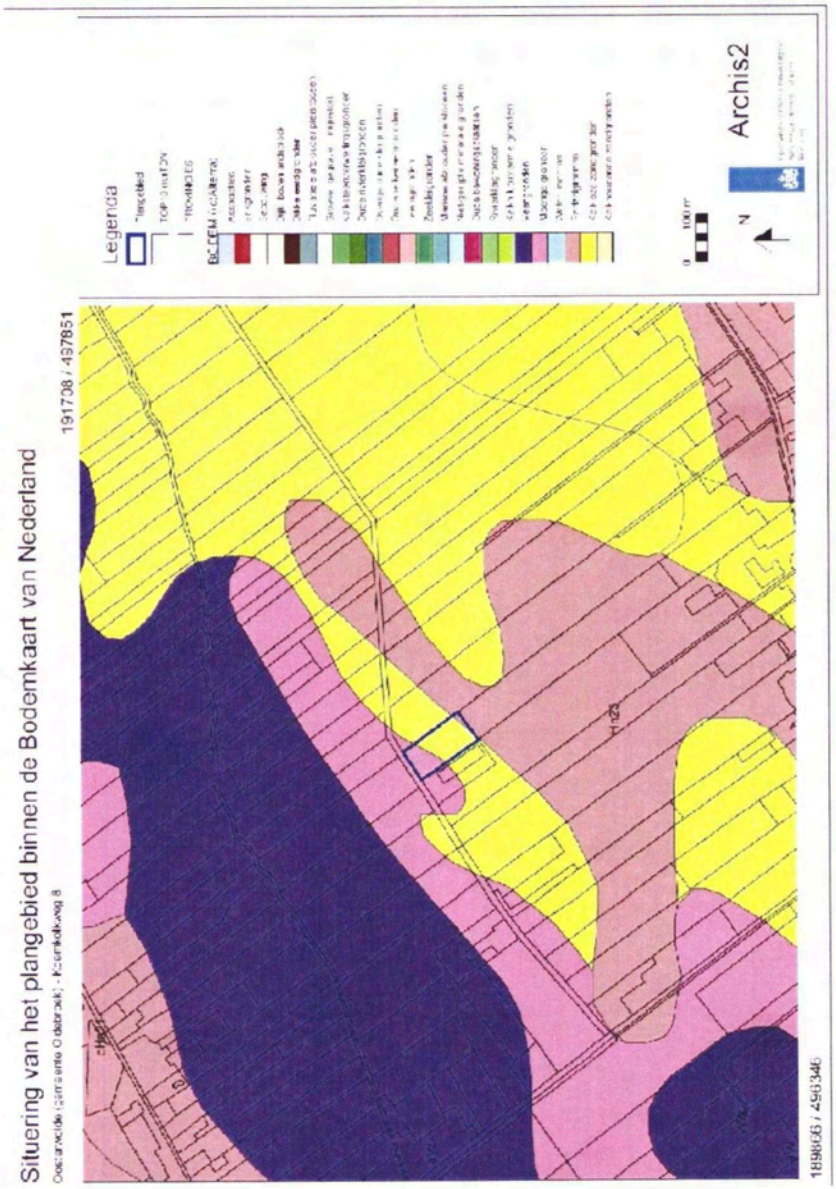

Figuur 10. ***Archeologische Gegevenskaart van het onderzoeksgebied***

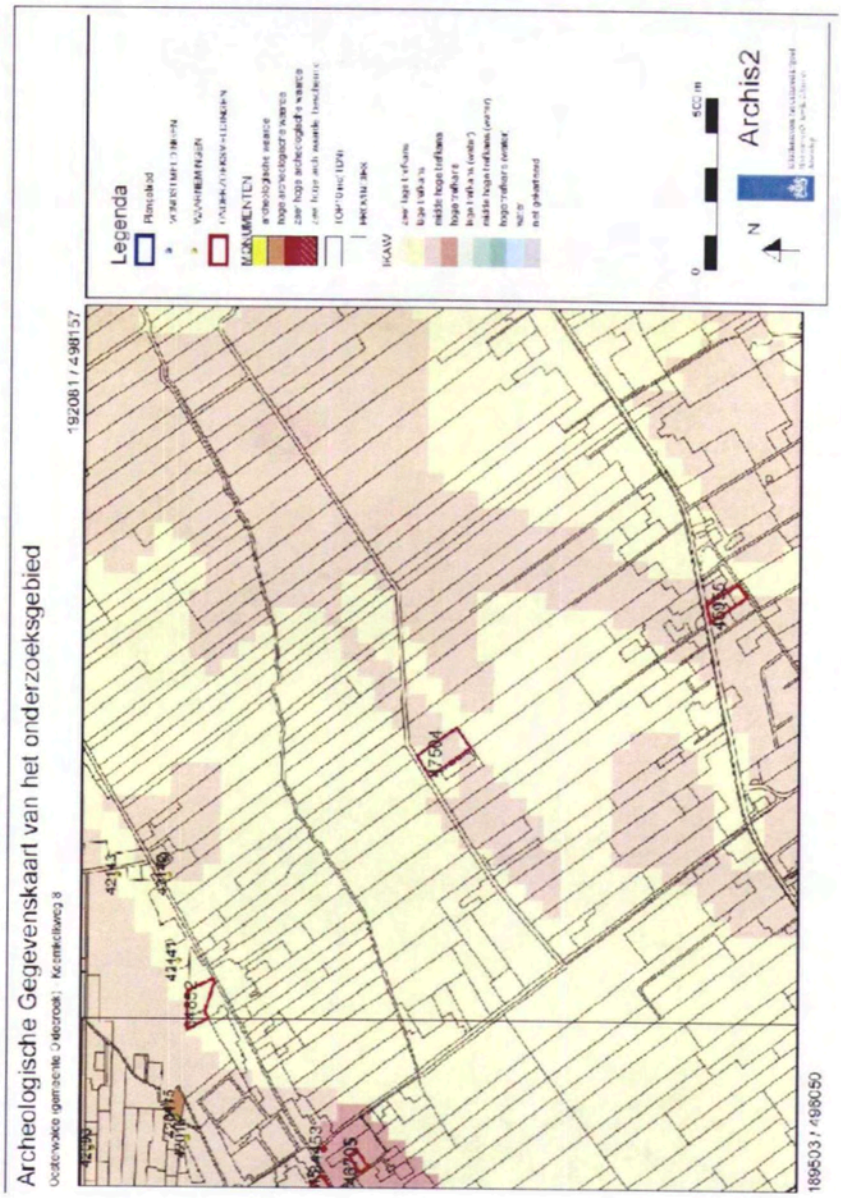

Figuur 11. ***Situering van het plangebied binnen de CultuurHistorische Waardenkaart (CHW) van de provincie Gelderland***

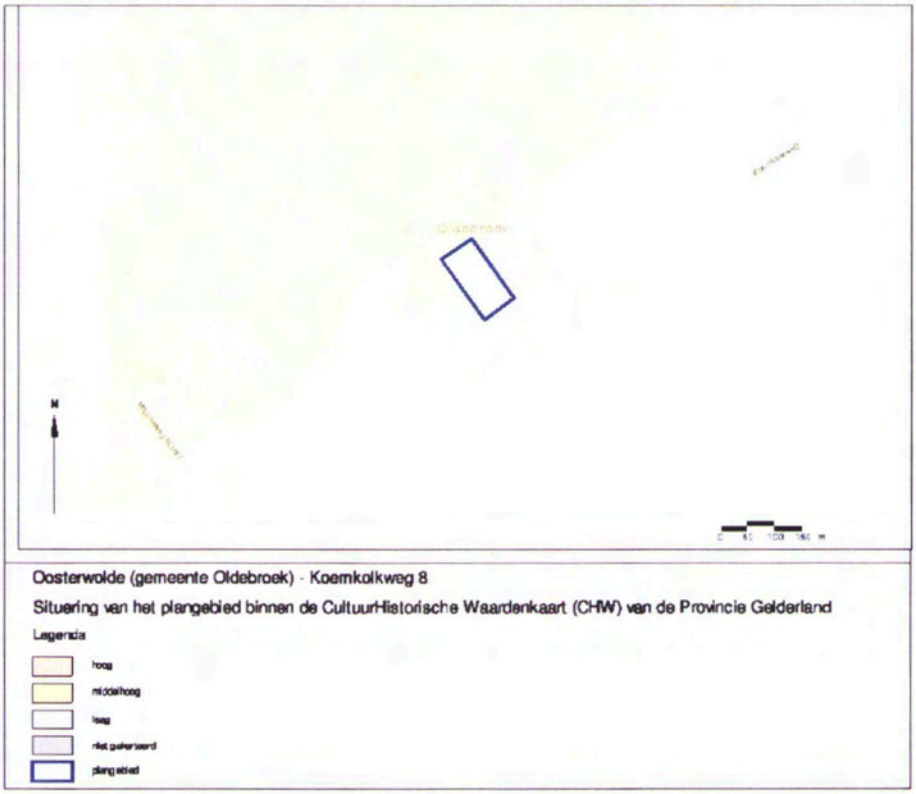

Bijlage 1 Overzicht geologische en archeologische tijdvakken

Ouderdom in jaren	Chronostratigrafie					MIS	Lithostratigrafie		
	Kwartair				Holoceen	1	Formaties: Naaldwijk (marien), Nieuwkoop (veen), Echteld (fluviatiel)		
11.756	Kwartair	Laat	Pleistoceen	Laat	Laat-Weichselien (Laat-Glaciaal)	Late Dryas (koud)	Formatie van Kreftenheye		Formatie van Boxtel
12.745						Allerød (warm)			
13.675						Vroege Dryas (koud)			
14.025						Bølling (warm)			
15.700					Midden-Weichselien (Pleniglaciaal)	Laat-Pleniglaciaal			
29.000						Midden-Pleniglaciaal			
50.000						Vroeg-Pleniglaciaal			
75.000					Vroeg-Weichselien (Vroeg-Glaciaal)	5a			Formatie van Beegden
						5b			
						5c			
						5d			
115.000					Eemien (warme periode)	5e		Eem Formatie	
130.000					Saalien (ijstijd)	6		Formatie van Drente	
370.000		Midden		Midden	Holsteinien (warme periode)		Formatie van Urk		
410.000					Elsterien (ijstijd)			Formatie van Peelo	
475.000					Cromerien (warme periode)				
850.000		Vroeg		Vroeg	Pre-Cromerien		Formatie van Sterksel		
2.600.000									

Cal. jaren v/n Chr.	^{14}C jaren	Chronostratigrafie			Pollen zones	Vegetatie	Archeologische perioden
1950	0	Holoceen	Laat	Subatlanticum koeler vochtiger	Vb2	Loofbos elk en hazelaar overheersen haagbeuk veel cultuurplanten rogge, boekweit, korenbloem	Nieuwe tijd
1500							Middeleeuwen
450					Vb1		Romeinse tijd
0 12					Va		IJzertijd
800							Bronstijd
815	2650		Midden	Subboreaal koeler droger	IVb	Loofbos elk en hazelaar overheersen beuk>1% invloed landbouw (granen)	
2000					IVa		
3766	5000			Atlanticum warm vochtig	III	Loofbos elk, els en hazelaar overheersen in zuiden speelt linde een grote rol	Neolithicum
4900							
6300							
7020	8000		Vroeg	Boreaal warmer	II	den overheerst hazelaar, elk, ieb, linde, es eerst berk en later den overheersend	Mesolithicum
8240	9000			Preboreaal warmer	I		
8800							
11.755	10.150	Laat-Pleistoceen	Weichselien (IJstijd)	Laat-Weichselien (Laat-Glaciaal) – Late Dryas	LW III	parklandschap	Laat-Paleolithicum
12.745	10.800			Allerod	LW II	dennen- en berkenbossen	
13.675	11.800			Vroege Dryas	LW I	open parklandschap	
14.026	12.000			Bølling		open vegetatie met kruiden en berkenbomen	
15.700	13.000			Midden-Weichselien (Pleniglaciaal)		perioden met een poolwoestijn en perioden met een toendra	
35.000							
75.000				Vroeg-Weichselien (Vroeg-Glaciaal)		perioden met bos en perioden met een subarctisch open landschap	Midden-Paleolithicum
115.000			Eemien (warme periode)			loofbos	
130.000		Midden-Pleistoceen	Saalien (ijstijd)				
300.000							Vroeg-Paleolithicum

Chronostratigrafie voor Noordwest-Europa volgens Zagwijn (1974), Vandenberghe (1985) en De Mulder et al. (2003). Lithostratigrafie volgens De Mulder et al. (2003). Marine isotoopstadium (MIS) volgens Bassinot et al. (1994). Klimatische data volgens Stuiver et al. (1995). Zuurstofisotoop calibratie (OxCal versie 3.9 Bronk Ramsey 2003), toegepast op het Laat-Weichselien en het Holoceen. Archeologische periode-indeling en -duiden volgens de Tijdsdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek (TOB). Vegetatie bewerkt volgens Berendsen (2000). Pollenzones volgens P. Vos & P. Kiden (2005).

Bijlage 2 Bewoningsgeschiedenis van Nederland

Als aanvullende informatie wordt hieronder een algemene ontwikkeling van de bewoningsgeschiedenis van Nederland weergegeven.

Paleolithicum (tot ca. 8800 voor Chr.)
De vroegste bewoningssporen in Nederland uit deze periode dateren uit de voorlaatste ijstijd, ca. 300.000-130.000 jaar geleden. Waarschijnlijk hebben in de koudste fasen van de ijstijden in Nederland geen mensen geleefd. Daarentegen was bewoning in de warmere perioden wel mogelijk. De mensen die hier toen leefden trokken als jagers/vissers/verzamelaars rond in kleine groepen en maakten gebruik van tijdelijke kampementen. Veranderingen in het klimaat zorgden voor een veranderende flora en fauna. Tijdens de koude perioden bestond het groot wild onder meer uit rendieren, mammoeten, paarden en steppewisenten. Vooral op paarden en rendieren werd in het Laat-Paleolithicum intensief jacht gemaakt. Tijdens de warmere perioden werd er onder andere op herten, wilde zwijnen en oerossen gejaagd.

Mesolithicum (ca. 8800-4900 voor Chr.)
Rond de overgang van het Pleistoceen naar het Holoceen (ca. 9000 voor Chr.) verbeterde het klimaat zich voor een langdurige periode. De gemiddelde temperatuur steeg, waardoor de variatie in flora en fauna (o.a. bosontwikkeling) toenam. De mens kreeg nu de mogelijkheid om meer gevarieerd te eten: vruchten en andere eetbare gewassen stonden nu vaker op het menu. Doordat de temperatuur steeg, trok het groot wild (met name rendieren) naar het noorden, dat plaats maakte voor meer territoriumgebonden klein wild, vogels en vissen. Door deze veranderende leefomstandigheden werd de jachttechniek aangepast. De vuursteen bewerkingstechniek hield met deze ontwikkeling gelijke tred. Er werden kleine spitse vuursteenspitsen vervaardigd die als pijl- en harpoenpunt werden gebruikt. Met de stijging van de temperatuur begon het landijs te smelten en de zeespiegel te stijgen. Het tot dan toe droge Noordzee-Bekken kwam onder water te staan. De groepen jagers/vissers/verzamelaars wisselden nog wel van locatie maar exploiteerden kleinere gebieden. In het voorjaar viste men in de rivieren, tijdens de zomer leefde men voornamelijk langs de kust, waar naast vis en schaaldieren ook zeehonden als voedselbron dienden. In de herfst verzamelde men noten en vruchten, terwijl in de winter op onder meer pelsdieren werd gejaagd.

Neolithicum(ca. 5300-2000 voor Chr.)
Aan het begin van deze periode gingen het jagen, vissen en verzamelen een steeds minder belangrijke rol spelen. Men ging nu zelf cultuurgewassen telen en dieren houden bij het kamp. Uit vondsten valt af te leiden dat het om twee groepen mensen gaat, enerzijds kolonisten met een vrijwel agrarische levenswijze, anderzijds om de autochtone mesolitische bevolking die een halfagrarische levensstijl erop na gaat houden. Deze verandering ging gepaard met enkele technologische en sociale vernieuwingen zoals: het wonen op een vaste plek in een huis, het gebruik van vaatwerk van (gebakken) klei en de introductie van geslepen stenen dissels en bijlen. De bevolking groeide nu gestaag, mede door de productie van overschotten. Uit het Neolithicum zijn verschillende nu nog zichtbare grafmonumenten bekend, te weten grafkelders, hunebedden en grafheuvels.

Bronstijd (ca. 2000-800 voor Chr.)
Het begin van dit tijdvak valt samen met het eerste gebruik van bronzen voorwerpen zoals bijlen. Vuurstenen werktuigen bleven, zij het minder, in gebruik. Het aardewerk uit deze periode is over het algemeen tamelijk zeldzaam. Vuursteenmateriaal uit de Bronstijd is meestal niet goed te onderscheiden van dat uit andere perioden. Lange tijd bleven bronzen voorwerpen zeer schaars binnen Nederlands grondgebied. Door het van nature ontbreken van de benodigde grondstoffen moest het brons worden geïmporteerd en ontstonden er handelscontacten over langere afstanden. Eén en ander had wel tot gevolg dat er binnen de bevolking grotere verschillen ontstonden door verschillen op basis van bezit. De grafheuveltraditie, die tijdens het Neolithicum haar intrede deed, werd in eerste voortgezet, maar rond 1200 voor Chr. vervangen door begravingen in urnenvelden. Het gaat hier om ingegraven urnen met crematieresten waar overheen kleine heuveltjes werden opgeworpen, omgeven door een greppel. Een Kopertijd voorafgaand aan de Bronstijd wordt in Noordwest-Europa niet onderscheiden, in tegenstelling tot bijvoorbeeld het Middellandse Zeegebied. Wel zijn uit het Laat-Neolithicum koperen voorwerpen bekend.

IJzertijd (ca. 800-12 voor Chr.)
In deze periode werden voor het eerst ijzeren voorwerpen vervaardigd. Voor de productie van werktuigen en wapens werd brons vervangen door ijzer. Er ontstond een inheemse ijzerproductie. Het gebruik van vuursteen voor het vervaardigen van werktuigen duurde nog in beperkte mate voort. Ten opzichte van de Bronstijd traden er in de aardewerktraditie geen radicale veranderingen op. Evenals in het Neolithicum en de Bronstijd woonden de mensen in verspreid liggende hoeven ('Einzelhöfe') of in nederzettingen bestaande uit maar enkele huizen; deze werden in een beperkt gebied nogal eens verplaatst. Op de hogere zandgronden ontstonden uitgebreide omwalde akkercomplexen ('Celtic fields'). Opvallend zijn de verschillen in materiële welstand (bezit van metalen voorwerpen), die mogelijk op sociale ongelijkheid duiden. In de zogenaamde vorstengraven uit Zuid Nederland, met daarin luxe, geïmporteerde bijgaven, zijn vermoedelijk lokale of regionale autoriteiten begraven. De meeste begravingen vonden nog immer plaats in urnenvelden. Tijdens de IJzertijd werd het Friese kustgebied gekoloniseerd en ontstonden de eerste terpen.

Romeinse tijd (ca. 12 voor Chr. - 450 na Chr.)
Met de komst van de Romeinen eindigt de prehistorie en begint de geschreven geschiedenis. Aangezien de schriftelijke bronnen slechts een zeer fragmentarisch beeld schetsen, is men toch nog in belangrijke mate aangewezen op de archeologie als informatiebron. Een tijd lang diende het Nederlandse rivierengebied als uitvalsbasis voor veldtochten in het noorden van Germanië. In 47 na Chr. werd de Rijn definitief als Romeinse rijksgrens ingesteld. Ter controle en verdediging van deze zogenaamde 'limes' werden langs de Rijn, tot diep in Duitsland, 'castella' (militaire forten) gebouwd.

De inheemse manier van leven handhaafde zich nog lange tijd. Wel werd, vooral na de opstand van de Bataven tegen de Romeinse overheersers in 69-70 na Chr., de Romeinse invloed steeds duidelijker. In veel inheems-Romeinse nederzettingen was bijvoorbeeld, naast het eigen handgevormde aardewerk, Romeins importaardewerk in gebruik, dat op de draaischijf was vervaardigd. Er werden, vooral in Limburg, grootse villa's (Romeinse herenboerderijen) gebouwd, hetzij nieuw gesticht, hetzij ontwikkeld vanuit een bestaande inheemse nederzetting.

De Romeinen legden een voor die tijd al uitgebreide infrastructuur aan, waardoor het gebied steeds beter werd ontsloten. Op verschillende plaatsen ontstonden aanzienlijke nederzettingen, waarvan er enkele met een stedelijk karakter (zoals Nijmegen). De inheemse bevolking, ten noorden van de de Limes, werd niet zo sterk beïnvloed door de Romeinse aanwezigheid. Er was wel sprake van handelscontacten en het uitwisselen van geschenken. In de tweede helft van de derde eeuw ontstond, onder meer door invallen van Germaanse stammen, een instabiele situatie die met korte onderbrekingen voortduurde tot in de vijfde eeuw. Uiteindelijk leidde dit in het jaar 406 tot de definitieve ineenstorting van de grensverdediging langs de Rijn.

Middeleeuwen (ca. 450-1500 na Chr.)

Over de Vroege Middeleeuwen, vooral over het tijdvak 450-600 na Chr., is relatief weinig bekend. Zowel historische bronnen als archeologische overblijfselen zijn schaars. De bevolkingsomvang was ten opzichte van de voorafgaande periode sterk afgenomen. De marktgerichte economie verdween en de mensen vielen terug op zelfvoorziening. De politieke macht was na het wegvallen van de Romeinse staatsorganisatie in handen gekomen van regionale en lokale hoofdlieden. Een gezaghebbende status was nu vooral gebaseerd op militair succes en materiële welstand. Deze instabiele periode wordt ook wel aangeduid als de 'tijd van de volksverhuizingen'.

Vanaf de tiende - elfde eeuw wordt een overheersende positie van de al dan niet adelijke grootgrondbezitters waargenomen. Dit vertaalt zich in nieuwe nederzettingsvormen als mottes, kastelen en versterkte hoeven. In verband met de aanhoudende bevolkingsgroei, en mede dankzij gunstige klimatologische omstandigheden, werd een begin gemaakt met het ontginnen van woeste gronden als bos, heide en veen. Veel van de huidige dorpen en steden dateren uit deze periode. Door de aanleg van dijken en kaden werden laaggelegen gebieden beschermd tegen wateroverlast. De heersende rivaliteit tussen de vorsten leidde, in combinatie met een zwak centraal gezag, veelvuldig tot lokaal geweld, waarvan de bevolking vaak het slachtoffer werd. Door het aanleggen van burgen, schansen, landweren en wallen trachtte men zich te beveiligen.

Nieuwe tijd (1500-heden)

De Nieuwe tijd kenmerkt zich door een groot aantal veranderingen vooral op het gebied van mens- en wereldbeeld. Er is sprake van een Europese overzeese expansie wat leidt tot handelscontacten, handelskapitalisme en het begin van een wereldeconomie. Er ontstaat een nieuwe wetenschappelijke belangstelling wat zich uit in vele uitvindingen. Deze uitvindingen vormen de motor van de industriële revolutie. Er ontstaat een nationale staat die centraal bestuurd wordt. Als gevolg van deze ontwikkelingen neemt het belang en de omvang van steden toe en neemt de macht van adel af. Het grootste deel van de bevolking is niet meer werkzaam en woonachtig op het platteland maar in de steden. In verband met de aanhoudende bevolkingsgroei worden aan het eind van de 19e tot het begin van de 20e eeuw op grote schaal woeste gronden gecultiveerd. Door de industriële revolutie komen steeds meer producten beschikbaar voor steeds meer mensen waardoor de welvaart stijgt. In de Nieuwe tijd vindt er eveneens een hernieuwde oriëntatie op het erfgoed van de klassieke Oudheid plaats, wat zich tot in het begin van de 20e eeuw uit in de kunsten.

Bijlage 3 AMZ-cyclus

Het AMZ-proces

Archeologisch onderzoek in Nederland wordt in het algemeen uitgevoerd binnen het kader van de Archeologische Monumentenzorg (AMZ). Het gehele traject van de AMZ omvat een aantal stappen die elkaar kunnen opvolgen, afhankelijk van het resultaat van de voorgaande stappen. Om inhoudelijke, prijs- en planningstechnische redenen kan er soms voor gekozen worden om bepaalde stappen gelijktijdig uit te voeren. Bovendien kan, indien reeds voldoende gegevens bekend zijn, een stap worden overgeslagen. Elke stap eindigt met een rapport met daarin een advies voor de vervolgstappen. Na elke stap wordt er een selectiebesluit genomen door de bevoegde overheid, gemeente, provincie of de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, op basis van de resultaten van het archeologisch onderzoek. Indien na een bepaalde stap blijkt dat geen nader vervolgonderzoek nodig is, wordt het archeologisch onderzoek afgesloten. Ook kan het bevoegd gezag besluiten dat een vindplaats van zo groot belang is, dat deze *in situ* behouden moet worden. Dan dienen de archeologische resten in de grond beschermt te worden door planaanpassing of planinpassing.

Het begint met het bepalen van de onderzoeksplicht. Gemeentelijke, provinciale en landelijke archeologische waardenkaarten geven aan of het plangebied in een gebied ligt met een archeologische verwachting. Indien dit het geval is, dan zal er in het kader van de planprocedure onderzoek verricht moeten worden om te bepalen of er archeologische waarden binnen het plangebied aanwezig zijn. Hiermee start de zogenaamde AMZ-cyclus (zie schema).

De eerste fase: Bureauonderzoek

Elk archeologisch onderzoek begint met een bureauonderzoek. Dit heeft tot doel het verwerven van informatie, aan de hand van bestaande bronnen, over bekende of verwachte archeologische waarden, binnen het plangebied om tot een gespecificeerd verwachtingsmodel te komen, op basis waarvan een beslissing genomen kan worden ten aanzien van een eventuele vervolgstap.

De tweede fase: Inventariserend VeldOnderzoek (IVO)

Het doel van een IVO is het aanvullen en toetsen van het gespecificeerde verwachtingsmodel. Het IVO moet informatie geven over de aan- of afwezigheid, de aard, het karakter, de omvang, de datering, de gaafheid, de conservering en de inhoudelijke kwaliteit van de archeologische waarden.

Inventariserend Veldonderzoek; Booronderzoek en Veldkartering

Door een booronderzoek kan er een goede inschatting gemaakt worden van de kans op archeologische waarden (grondsporen en daarmee samenhangende voorwerpen). Bij het booronderzoek is een onderscheid aangebracht in een verkennende, karterende en waarderende fase. De verkennende fase heeft tot doel inzicht te krijgen in de vormeenheden van het landschap, voor zover deze van invloed zijn op de locatiekeuze. Op deze manier worden kansarme zones uitgesloten en kansrijke zones geselecteerd voor de volgende fasen. Tijdens de karterende fase wordt het onderzoeksgebied systematisch onderzocht op de aanwezigheid van archeologische vondsten of sporen. De waarderende fase sluit aan op de karterende fase. Het waarnemingsnet kan verdicht worden om de horizontale begrenzing, ligging en omvang van archeologische vindplaatsen vast te stellen.

Een veldkartering wordt uitgevoerd wanneer vondsten of sporen aan de oppervlakte worden verwacht en zichtbaar zijn op het moment dat het onderzoek uitgevoerd wordt. Dit type onderzoek bestaat uit het belopen van het maaiveld van het plangebied.

Inventariserend Veldonderzoek; Proefsleuven
Als uit vooronderzoek blijkt dat binnen het plangebied archeologische resten aangetroffen kunnen worden kan het bevoegd gezag beslissen tot een proefsleuvenonderzoek. Proefsleuven zijn lange sleuven van twee tot vijf meter breed die worden aangelegd in de zones waar in de voorgaande onderzoeksfase aanwijzingen voor vindplaatsen zijn aangetroffen. De KNA schrijft voor dat bij een dergelijk onderzoek minimaal 5% van het te verstoren gebied onderzocht dient te worden.

De Derde fase: Archeologische Begeleiding (AB) of Opgraven (AAO)

Archeologische Begeleiding
Als het vooronderzoek niet voldoende informatie heeft opgeleverd om de archeologische waarde van de archeologische resten te bepalen, kan besloten worden tot archeologische begeleiding van de sloop- of graafwerkzaamheden. Dit betekent dat archeologen bij het graafwerk aanwezig zijn om het werk te volgen en eventuele resten te documenteren. Wanneer tijdens de werkzaamheden vondsten (van hoge archeologische waarde) naar boven komen, die aanleiding geven tot nader onderzoek, kan alsnog besloten worden om tot een opgraving over te gaan.

Opgraven
Indien de archeologische resten niet *in situ* bewaard kunnen blijven, maar wel van belang zijn voor de wetenschap, kan het bevoegd gezag besluiten over te gaan tot een Algehele Archeologische Opgraving (AAO). Het doel hiervan is volgens de KNA het documenteren van gegevens en het veiligstellen van materiaal van vindplaatsen om daarmee informatie te behouden, die van belang is voor kennisvorming over het verleden.

Schema van de Archeologische Monumenten Zorg

Vergunningaanvraag ruimtelijke ontwikkeling

▼

Toetsing aan archeologisch beleid
(Gemeente, Provincie, Rijk)

▶ Vergunningverlening indien geen onderzoek noodzakelijk wordt geacht.

▼

Bureauonderzoek*
(verzamelen gegevens en opstellen verwachtingsmodel)

▼

Selectiebesluit
(door bevoegd gezag op basis van resultaten)

▶ Bij geen of geringe kans op aanwezigheid van archeologie. Einde onderzoek, vrijgeven voor functie (eventueel met bouwkundige voorwaarden). Ook kan besloten worden over te gaan op het begeleiden van de graafwerkzaamheden door archeologen.***

▼

Inventariserend veldonderzoek*

▼ Verkennend veldonderzoek
Door middel van:
- terreininspectie
- booronderzoek**

▼ Karterend veldonderzoek
Door middel van:
- bodemvlaktekartering
- booronderzoek**
- proefsleuven***

▼ ....

Selectiebesluit
(door bevoegd gezag op basis van resultaten)

▶ Bij geen of geringe kans op aanwezigheid van archeologie. Einde onderzoek, vrijgeven voor functie (eventueel met bouwkundige voorwaarden). Ook kan besloten worden over te gaan op het begeleiden van de graafwerkzaamheden door archeologen.***

▼

Bewezen of hoge kans op de aanwezigheid van archeologie

▼ *****

Waarderend veldonderzoek door middel van proefsleuven***

▼

Selectiebeslui
(door bevoegd gezag op basis van resultaten)

▶ Bij geen of geringe kans op aanwezigheid van archeologie, wel archeologische waarden aanwezig maar geen vervolgonderzoek noodzakelijk op grond van waardering. Einde onderzoek, vrijgeven voor functie (eventueel met bouwkundige voorwaarden).

▼ Opgraven***
Verwijderen van de archeologie door archeologen

▼ Begeleiding***
Begeleiding van de werkzaamheden door archeologen

▼ Beschermen
Bescherming van de archeologie door planaanpassing

* Combinatie bureauonderzoek en IVO verkennende of karterende fase mogelijk, indien een PvA aanwezig is.
** Voorafgaand aan het booronderzoek dient een PvA worden opgesteld, toetsing door bevoegd gezag.
*** Voorafgaand aan het onderzoek dient een PvE en PvA te worden opgesteld, toetsing door bevoegd gezag.
**** Een combinatie van bureauonderzoek en IVO karterende en waarderende fase door middel van proefsleuven is mogelijk, indien een PvA en een goedgekeurd PvE aanwezig is en met instemming van het bevoegd gezag.
***** Een combinatie van bureauonderzoek en IVO karterende en waarderende fase door middel van proefsleuven of een IVO karterende en waarderende fase door middel van proefsleuven is mogelijk, indien een PvA en een goedgekeurd PvE aanwezig is en met instemming van het bevoegd gezag.

e. de aantallen nertsen die in januari of februari op het bedrijf aanwezig zijn en kale staartpunten, van tenminste 1 cm lengte, hebben;
f. de handelingen die zijn verricht om stereotiep gedrag van pelsdieren te voorkomen c.q. te verminderen;
g. eventuele calamiteiten die zich op het bedrijf voordoen.

2. De pelsdierenhouder is verplicht om een zodanige administratie te voeren, dat de gegevens, bedoeld in deze verordening, te allen tijde op een eenvoudige wijze kunnen worden gekend.

Voeding en controle

Artikel 3

1. De pelsdierenhouder dient tenminste een keer per etmaal de nertsen van vers voedsel te voorzien.

2. De pelsdierenhouder draagt ervoor zorg dat de nertsen te allen tijde de beschikking hebben over drinkwater van goede kwaliteit. Indien dit wegens vorst onmogelijk is dienen de dieren dagelijks voorzien te worden van voldoende drinkwater.

3. De pelsdierenhouder controleert dagelijks de gezondheid van de nertsen, het goed functioneren van voer-, en watersystemen en de kwaliteit van het strooisel in de nestbox.

4. Klinisch zieke nertsen dienen te worden afgescheiden van klinisch gezonde nertsen. In de afgescheiden ruimte dienen de nertsen de beschikking te hebben over voldoende voer- en watervoorzieningen en moet per nerts tenminste evenveel ruimte beschikbaar zijn als in de normale leefruimte.

5. Het toedienen van hormonen ter compensatie van onvolkomenheden in de houderij of ter compensatie van slechte hygiënische omstandigheden is niet toegestaan. Het gebruik van hormonen die pelsrijping versnellen of de groei bevorderen is eveneens verboden.

6. Dode nertsen dienen zo snel mogelijk uit de leefruimte c.q de nestbox c.q de stal te worden verwijderd.

Leefruimte en nestbox

Artikel 4

1. De leefruimte bestaat uit één of meerdere compartimenten, waaraan in ieder geval een nestbox is gekoppeld.

2. De leefruimte dient ten minste te bestaan uit een compartiment met afmetingen van ten minste 85 cm lengte, 30 cm breedte en 45 cm hoogte. Als hoogte wordt daarbij de afstand tussen de onder- en bovenkant van het compartiment bedoeld, waarbij eventueel aangebrachte plateaus geen rol spelen.

3. De nestbox is bedoeld als slaapplaats voor de nertsen. De nestbox dient ten minste afmetingen te hebben van 20 cm lengte, 20 cm breedte en 15 cm hoogte. In de nestbox is te allen tijde voldoende strooisel aanwezig. Het strooisel dient droog te zijn en kan bestaan uit stro, houtkrullen, zaagsel of ander materiaal met vergelijkbare eigenschappen.

4. Elk fokdier dient de beschikking te hebben over een nestbox. Vanaf 1 augustus dient per viertal nertsen of een gedeelte daarvan een nestbox vloeroppervlakte van

400cm² beschikbaar te zijn. Voor elk dier dat extra in de leefruimte wordt gehouden dient 100cm² extra nestbox vloeroppervlakte beschikbaar te zijn.

5. Indien een leefruimte bestaat uit meerdere compartimenten, is het toegestaan dat de compartimenten horizontaal en/of verticaal met elkaar zijn geschakeld.

6. Elk compartiment dient ten minste een vloeroppervlakte te hebben van 1700cm² en ten minste een hoogte te hebben van 40 cm.

7. Indien een leefruimte bestaat uit meerdere compartimenten wordt het vloeroppervlak van de leefruimte bepaald door de som van de vloeroppervlakten van de onderscheidenlijke compartimenten, ongeacht of de compartimenten horizontaal of verticaal zijn geschakeld.

Bezetting per leefruimte

Artikel 5

In een leefruimte worden maximaal twee fokdieren zonder pups of twee opgroeiende nertsen gehouden, tenzij voldaan is aan het bepaalde sub a, b, c of d;

a. indien in een leefruimte meer dan twee fokdieren of meer dan twee opgroeiende nertsen worden gehouden, is per extra nerts tenminste 850 cm^2 extra vloeroppervlak beschikbaar;
b. indien in een leefruimte één fokdier met maximaal drie pups worden gehouden, dient tot 1 augustus van enig jaar ten minste een vloeroppervlakte van 2550 cm^2 beschikbaar te zijn;
c. indien in een leefruimte één fokdier met meer dan drie pups worden gehouden, dient tot 1 juli van enig jaar ten minste een vloeroppervlakte van 2550 cm^2 beschikbaar te zijn en tussen 1 juli en 1 augustus moeten ten minste 2 compartimenten beschikbaar te zijn;
d. indien in een leefruimte één fokdier met één of meer pups worden gehouden, dient vanaf 1 augustus van enig jaar een vloeroppervlakte van 2550 cm^2 voor twee dieren en 850 cm^2 extra voor elke extra nerts beschikbaar te zijn.

Verrijking van de leefomgeving

Artikel 6

1. In iedere leefruimte is ten minste één verrijkingsobject aanwezig. Vanaf 1 augustus tot 1 maart daaropvolgend is per drietal nertsen of een gedeelte daarvan ten minste één verrijkingobject aanwezig.

2. Indien een plateau als verrijkingsobject in de leefruimte wordt aangebracht dient de afstand tussen het plateau en de bovenzijde van het compartiment tenminste 12,5 cm te bedragen. De afstand tussen het plateau en de bodem van het compartiment dient tenminste 25 cm te bedragen.
   Een plateau dient ten minste een oppervlakte te hebben van 450 cm^2

3. Indien een cilinder als verrijkingsobject in de leefruimte wordt geplaatst dient de cilinder een lengte te hebben van tenminste 15 cm en een diameter van tenminste 12 cm.

Stalklimaat

Artikel 7

1. Indien nertsen in een gesloten, overdekte ruimte worden gehouden is het stalklimaat afgestemd op de leeftijd en de gezondheid van de nertsen.

2. In geval van zeer hoge temperaturen moeten afdoende maatregelen worden genomen om oververhitting te voorkomen.

Spenen

Artikel 8

Het is verboden pups te spenen vóór 1 juli van enig kalenderjaar, tenzij de gezondheidstoestand van de moeder en/of de pups eerder spenen vereist.

Gedrag en Actieplan

Artikel 9

1. Op elk bedrijf dient een schriftelijk vastgelegd actieplan aanwezig te zijn, waarin wordt aangegeven welke acties worden ondernomen indien nertsen stereotiep gedrag vertonen of indien er nertsen met kale staartpunten op het bedrijf aanwezig zijn.

2. De beschreven acties moeten er op gericht zijn om het stereotiep gedrag en het aantal nertsen met kale staartpunten te doen verminderen.

3. In voorkomende gevallen moet uit de administratie blijken dat de beschreven acties daadwerkelijk zijn ondernomen.

Nadere regels

Artikel 10

Het bestuur kan ter nadere uitvoering van deze verordening bij besluit nadere regelen stellen.

Toezicht

Artikel 11

1. Het toezicht op de naleving van de bij of krachtens deze verordening gestelde voorschriften wordt namens het productschap uitgeoefend door een door het bestuur aangewezen dienst of door het bestuur aangewezen personen.

2. Ondernemers zijn verplicht:
   a. aan de door het bestuur aangewezen dienst of aan de door het bestuur aangewezen personen al die gegevens te verstrekken of te doen verstrekken, die naar diens/hun oordeel nodig is/zijn voor de vervulling van diens/hun taak;
   b. aan de door het bestuur aangewezen dienst of aan de door het bestuur aangewezen personen inzage te geven of te doen geven van die boeken en bescheiden, die naar diens/hun oordeel nodig is voor de vervulling van diens/hun taak;
   c. aan de door het bestuur aangewezen dienst of aan de door het bestuur aangewezen personen te allen tijde toegang te geven of te doen geven tot hun bedrijfsruimten.

3. De in het eerste lid bedoelde personen zijn bevoegd berechtingrapporten ten behoeve van tuchtrechtelijke afhandeling op te maken.

Handhaving

Artikel 12

1. Op overtredingen van het bepaalde bij of krachtens deze verordening worden tuchtrechtelijke maatregelen gesteld.

2. De tuchtrechtelijke maatregelen zijn:

   a. een berisping, welke bestaat uit een schriftelijk of mondeling vermaan tot de ondernemer, in verband met het begane feit;
   b. een geldboete van ten hoogste € 4.500,-- , welke geheel of gedeeltelijk voorwaardelijk kan worden opgelegd;
   c. openbaarmaking van de tuchtbeschikking op kosten van de veroordeelde.

Gegevensverstrekking

Artikel 13

1. De door het productschap uit hoofde van deze verordening verkregen gegevens omtrent ondernemingen worden in handen gesteld van de voorzitter; zij worden, behoudens aan personeelsleden van het secretariaat van het productschap, alsmede ten behoeve van de handhaving van het bepaalde in deze verordening, niet verder bekendgemaakt.

2. De door de voorzitter aangewezen dienst of personen dien(t)(en), ter bescherming van de privacy van de ondernemer, vertrouwelijk en op verantwoorde wijze om te gaan met de uit hoofde van het toezicht verkregen gegevens.

Overgangsrecht

Artikel 14

1. In de periode vanaf de inwerkingtreding van deze verordening tot 1 januari 2009 zijn de artikelen 4 en 5 niet van toepassing voor pelsdieren die op een bedrijf worden gehouden mits:

   a. tenminste 25% van de nertsen op dat bedrijf wel conform de in de artikelen 4 en 5 gestelde eisen worden gehouden en

   b. de overige dieren op dat bedrijf vanaf 1 augustus van enig jaar tot 1 maart van het daaropvolgende jaar de beschikking hebben over een vloeroppervlakte van tenminste 600 cm^2 per dier.

2. In de periode van 1 januari 2009 tot 1 januari 2014 zijn de artikelen 4 en 5 niet van toepassing voor pelsdieren die op een bedrijf worden gehouden mits:

   a. tenminste 50% van de nertsen op dat bedrijf wel conform de in de artikelen 4 en 5 gestelde eisen worden gehouden en

   b. de overige dieren op dat bedrijf vanaf 1 augustus van enig jaar tot 1 maart van het daaropvolgende jaar de beschikking hebben over een vloeroppervlakte van tenminste 600 cm^2 per dier.

Slotbepaling

Artikel 15

1. Deze verordening wordt aangehaald als: Verordening welzijnsnormen nertsen (PPE) 2003.

2. Deze verordening treedt in werking met ingang van de eerste dag na de dagtekening van het Verordeningenblad Bedrijfsorganisatie waarin zij wordt geplaatst.

Zoetermeer, 11 december 2003

drs. J.J. Ramekers,
voorzitter,

drs. S.B.M. Jongerius,
secretaris.

TOELICHTING BIJ DE VERORDENING WELZIJNSNORMEN NERTSEN (PPE) 2003

1. ALGEMEEN

Op pelsdierenhouderijen in Nederland worden vrijwel uitsluitend nertsen gehouden. Naast nertsenbedrijven zijn er ook nog enkele bedrijven waar vossen worden gehouden. Op basis van het Besluit aanwijzing voor productie te houden dieren mogen vossen worden gehouden tot 1 april 2008 mits kan worden aangetoond dat op die bedrijven ook reeds op 1 april 1998 vossen werden gehouden. Internationaal worden ook nog andere diersoorten gebruikt voor de productie van bont, maar in Nederland komt dat nauwelijks voor.
Gezien het vorenstaande beperkt deze verordening zich uitsluitend tot de nertsenhouderij.

De nertsenhouderij kent een jaarcyclus. Nertsen krijgen één keer per jaar jongen.
In maart begint de cyclus met de paartijd. Vanaf eind april en gedurende de maand mei worden de jongen (pups) geboren, gemiddeld vier tot zes per moeder.
In juli worden de pups gespeend. In het najaar worden de fokdieren voor het volgende seizoen geselecteerd. Er wordt vooral gelet op gezondheid, welzijn, het aantal pups dat de moeder werpt (fokgemiddelde) en de kwaliteit van de pels. De overige dieren worden op het bedrijf gedood. Dit gebeurt op een snelle en pijnloze manier met behulp van zuivere koolmonoxide, een in samenwerking met de rijksoverheid ontwikkelde en voorgeschreven methode. De pelzen worden vervolgens schoongemaakt, opgespannen, gedroogd en daarna gereed gemaakt voor transport. Uiteindelijk worden de pelzen verkocht op internationale veilingen. Na deze periode wordt het bedrijf grondig schoongemaakt en gedesinfecteerd. In maart begint de cyclus opnieuw met de paartijd.

Omstreeks 1990 zijn bij de totstandkoming van de Gezondheids- en Welzijnswet voor Dieren in het parlement zorgen geuit over het welzijn van pelsdieren die worden gehouden voor de productie van bont. Dat heeft er toe geleid dat de overheid in mei 1993 aan de etholoog prof. dr. P.R. Wiepkema heeft gevraagd de welzijnsproblematiek van nertsen te onderzoeken. De heer Wiepkema heeft in mei 1994 over zijn onderzoek gerapporteerd. In zijn onderzoek heeft hij onderzocht of nertsen verschijnselen van chronische stress vertonen zoals gestoord gedrag, inwendige of uitwendige beschadigingen, moeilijke reproductie, verhoogde ziektegevoeligheid, angstig of depressief gedrag of verminderde vitaliteit. Hij concludeert dat alleen de waargenomen gestoorde gedragingen en uitwendige beschadigingen reden tot zorg geven maar dat de welzijnsproblemen bij nertsen geen ernstig en integraal karakter hebben. In zijn rapport doet hij voorts enkele aanbevelingen zoals het doorlopend beschikbaar stellen van een nestbox, het niet meer rantsoeneren van de dieren, het overgaan tot groepshuisvesting en het gebruiken van kooien met bepaalde minimum afmetingen. Ook het aanbrengen van verrijkingsobjecten in de kooien, het zo laat mogelijk spenen van de pups en het voeren van een fokbeleid dat gericht is op het van verkrijgen een rustiger nerts worden aanbevolen.

De aanbevelingen van de heer Wiepkema zijn in 1995 door de Nederlandse Vereniging van Fokkers van Edelpelsdieren (NFE) verwerkt in een Plan van Aanpak Nertsenhouderij (PvA). Dat PvA is op 12 december 1995 besproken in de Vaste Commissie voor Landbouw, Natuurbeheer en Visserij. Naar aanleiding van die vergadering heeft minister Van Aartsen van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij aan het Interfacultair Centrum Welzijn Dieren (I.C.W.D.) van de Rijksuniversiteit van Utrecht gevraagd om het PvA te toetsen. Dat heeft geleid tot een rapport van de heer prof. dr. B.M. Spruijt, dat in mei 1996 is aangeboden aan de minister. Op basis van dat advies heeft de minister gevraagd een aantal zaken in het PvA nader te concretiseren en vervolgens is het aangepaste PvA op 8 oktober 1996 opnieuw besproken in de Vaste Commissie voor Landbouw, Natuurbeheer en Visserij. De Vaste Commissie heeft daarbij ingestemd met het aangepaste PvA.

In het aangepaste PvA stelt de NFE dat zij ervoor zal zorgen en zich ook verantwoordelijk

voelt dat medio 1998 elk nertsenbedrijf tenminste 25 % van de dieren conform het PvA gehuisvest zal hebben, dat medio 2000 op elk bedrijf tenminste 50% van de dieren conform het PvA zal zijn gehuisvest en dat uiterlijk2006 alle dieren volgens de voorwaarden van het PvA zullen worden gehouden. In het PvA worden voorts afspraken over het te voeren fokbeleid en het spenen van pups vastgelegd.

In 1998 heeft de NFE bij alle bedrijven geïnventariseerd in hoeverre aan het PvA wordt voldaan terwijl de Algemene Inspectie Dienst ook bij vele bedrijven controles heeft uitgevoerd op het naleven van het PvA. Uit beide onderzoeken bleek dat vrijwel alle bedrijven voldeden aan de afspraken die in het PvA zijn vastgelegd.
Door de NFE is berekend dat in verband met de aanpassingen die nodig waren voor het PvA door de ± 180 Nederlandse pelsdierenbedrijven in 1996, 1997 en 1998 ruim € 25 miljoen is geïnvesteerd.
Op verzoek van het ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij heeft het I.C.W.D. in 1998 onderzocht of met de uitvoering van het PvA het welzijn van de nertsen wordt verbeterd. Het I.C.W.D. constateert op basis van het uitgevoerde onderzoek dat er sterke aanwijzingen zijn dat het PvA als totaal pakket binnen enkele nertsengeneraties zal gaan werken. Ook wordt opgemerkt dat niet alle afwijkende gedrag volledig is uitgebannen en dat het vertonen van positief gedrag verder kan worden gestimuleerd.
In een brief van 3 februari 1999 informeerde minister Apotheker (LNV) de Vaste Commissie voor Landbouw, Natuurbeheer en Visserij over de implementatie van het PvA. Hij deelde mee dat het PvA een duidelijk positief effect heeft op het welzijn van de nertsen en dat de sector de eerste fase heeft uitgevoerd. In de brief nodigde de minister de pelsdierensector uit om samen met alle betrokkenen tot nadere maatregelen te komen ter verdere verbetering van het welzijn van nertsen.
De NFE heeft die uitnodiging geaccepteerd en op 21 mei 1999 aan de minister bericht dat onderzoek is gestart naar de mogelijkheden om ongewenst gedrag terug te dringen en om positief gedrag te stimuleren. Toegezegd wordt dat binnen twee tot drie jaren op basis van de onderzoeksresultaten de gewenste aanpassingen in de praktijk zullen worden ingevoerd. In genoemde brief deelde de NFE tevens mee dat plannen van de minister om de normen uit het PvA in een Algemene Maatregel van Bestuur vast te leggen, worden ondersteund.

Bij de evaluatie van het PvA in de Vaste Commissie voor Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, welke is gehouden op 1 juli 1999 diende mevrouw Swildens–Rozendaal een motie in waarin de regering verzocht werd zo spoedig mogelijk een groeistop op het bedrijfsmatig houden van nertsen af te kondigen en voorts maatregelen te nemen om tot een verbod te komen op het bedrijfsmatig houden van nertsen.

Alvorens minister Brinkhorst (LNV) een besluit nam over de motie verzocht hij aan de heer J. van Noord om een onderzoek te doen naar de gevolgen indien de motie zou worden uitgevoerd.
Op 20 september 1999 rapporteerde de heer Van Noord over het door hem uitgevoerde onderzoek. De heer Van Noord gaf aan dat de welzijnsproblemen in de nertsenhouderij niet zodanig zijn dat zij een verbod op de nertsenhouderij rechtvaardigen. Hij adviseert om vanuit het perspectief van de maatschappelijke weerstand tegen de bontproductie invulling te geven aan de motie. Naar de mening van de heer Van Noord is daar een wijziging van de Gezondheids- en Welzijnswet voor Dieren voor nodig.

Op verzoek van minister Brinkhorst heeft ook het Rathenau-instituut zich beziggehouden met de vraag of een verbod van de nertsenhouderij op ethische gronden verantwoord is. Het Rathenau-instituut vindt dat het twijfelachtig is of de pelsdierenhouderij op ethische gronden kan worden verboden en stelt enkele fundamentele vragen. Gevraagd wordt hoe zwaar de Nederlandse maatschappelijke bezwaren tegen de bontproductie wegen, gelet op de voortschrijdende integratie van markt en cultuur binnen de Europese Unie.

Voorts wijst het instituut er op dat een afwegingskader voor de maatschappelijke aanvaardbaarheid van een productiedoel ontbreekt.
De door het Rathenau-instituut geuite twijfels over de haalbaarheid van een verbod op de pelsdierenhouderij op ethische gronden werden door een meerderheid van de Vaste Commissie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij echter niet gedeeld.

Op 14 april 2000 is in de Staatscourant meegedeeld dat in het geval van een toekomstig wettelijk verbod op de nertsenhouderij, alleen nertsenhouders, die op die datum nertsen houden of reeds investeringsverplichtingen zijn aangegaan en de benodigde vergunningen bezitten, voor een overgangsregeling in aanmerking zouden komen.

Op 18 oktober 2001 diende de regering vervolgens het wetsvoorstel Verbod op de pelsdierenhouderij in bij de Tweede Kamer. In het wetsvoorstel wordt het voor de bontproductie houden van nertsen verboden. Voor bedrijven die op 14 april 2000 reeds nertsen hielden of reeds investeringsverplichtingen waren aangegaan en ook de daarvoor benodigde vergunningen hadden, zal een overgangstermijn van 10 jaar van toepassing worden om het bedrijf af te bouwen.

Door de val van het kabinet Kok komt het niet meer tot stemming over het wetsvoorstel in de Tweede Kamer en het eerste kabinet Balkenende besluit vervolgens om het wetsvoorstel in te trekken.
Op 11 oktober 2002 verzoekt staatssecretaris Odink (LNV) aan het bestuur van het productschap pluimvee en eieren om de eerder overeengekomen afspraken tussen de Tweede Kamer en de NFE ter verbetering van het welzijn van de nerts in een verordening vast te leggen.
Deze verordening geeft daar invulling aan.

Het moge duidelijk zijn dat het aannemen van de motie Swildens-Rozendaal door de Tweede Kamer als direct gevolg had dat het uitvoeren van het PvA volledig kwam stil te liggen. Immers met de uitvoering van het PvA zijn grote investeringen op bedrijfsniveau gemoeid en van een ondernemer mag niet verwacht worden te investeren in een bedrijf als de overheid aanstalten maakt om de bedrijfsvoering te verbieden.
In dat kader wordt erop gewezen dat een verbod op de nertsenhouderij niet alleen voor 180 gezonde gezinsbedrijven maar ook voor de toeleverende en afnemende industrie verstrekkende gevolgen zal hebben. Temeer geldt dat omdat de sector zeer specifiek is en de toeleverende en afnemende industrie geen alternatieven hebben in andere sectoren. Met een sector die krimpt vanwege een over enkele jaren ingaand verbod op de pelsdierenhouderij zullen veel van deze toeleverende- en afnemende bedrijven hun activiteiten in Nederland in een versneld tempo afbouwen.
De in het wetsvoorstel genoemde overgangstermijn van 10 jaren is dan ook volstrekt onvoldoende om de bedrijven die vrijwillig of door financiële verplichtingen gedwongen van de gehele overgangstermijn gebruik zouden willen c.q. moeten maken. Al lang voor het verstrijken van de overgangstermijn zou de infrastructuur van de pelsdierenhouderij immers zijn verdwenen waardoor het voor de bedrijven die tot het einde van de overgangstermijn zouden willen doorproduceren, onmogelijk zou worden de bedrijfsvoering nog een aantal jaren voort te zetten.

Met het verzoek van staatssecretaris Odink om welzijnsnormen vast te leggen in een verordening wordt de pelsdierenhouderij voor een dilemma geplaatst. Enerzijds wil de sector verder investeren in dierenwelzijn en anderzijds blijft er de dreiging dat een volgend kabinet weer plannen zal ontwikkelen om de pelsdierenhouderij te verbieden.

Deze verordening is in goed overleg met de sector tot stand gekomen waarbij de sector rekent op een betrouwbare overheid die niet om de paar jaar van gedachten wisselt over het al dan niet toestaan van de pelsdierenhouderij. Een houderij die vrijwel overal in Europa is toegestaan en met name in Scandinavische landen, waar dierenwelzijn hoog in het vaandel staat, op brede schaal wordt uitgeoefend. De sector is dan ook van mening dat zij recht heeft op duidelijkheid. Zelf wil zij het goede voorbeeld geven door het welzijn van nertsen, dat overigens niet ernstig is aangetast, verder te verbeteren. Van de overheid mag in dat kader verwacht worden dat het de sector daarbij steunt en dat bij een eventueel

beleid om toch de pelsdierenhouderij te verbieden ruimhartige financiële schadeloosstellingen worden gegeven dan wel dat een voldoende lange overgangstermijn, die aanzienlijk langer is dan 10 jaren, wordt ingebouwd.

Alvorens de verordening in ontwerp vast te stellen is de Dierenbescherming uitgenodigd voor een gesprek over de inhoud van de verordening. De Dierenbescherming heeft daarop laten weten tegen het houden van pelsdieren te zijn en geen behoefte te hebben aan een gesprek over de verordening.

Na publicatie van de ontwerp-verordening is een reactie ontvangen van Bont voor Dieren. In die reactie zegt Bont voor Dieren het houden van nertsen om redenen van ethiek en dierenwelzijn pertinent af te wijzen en op het standpunt te staan dat de nertsenfokkerij zo spoedig mogelijk moet worden verboden met inachtneming van een goede afbouwregeling dan wel een geldelijke compensatie voor de nertsenhouders.
Bovendien wijst Bont voor Dieren welzijnsregelgeving via een verordening van een productschap af omdat die regelgeving daarmee aan de parlementaire controle zou worden onttrokken. Van een uitnodiging om de naar voren gebrachte bezwaren mondeling toe te lichten heeft Bont voor Dieren geen gebruik willen maken.

Zoals hiervoor al is aangegeven heeft het Rathenau-instituut zich recent bezig gehouden met de vraag of een verbod op het houden van pelsdieren op ethische gronden verantwoord is. Het instituut heeft grote twijfels of die vraag bevestigend kan worden beantwoord.
Daarnaast heeft het eerste kabinet Balkenende besloten het wetsvoorstel voor een verbod op de pelsdierenhouderij in te trekken en heeft dat kabinet aan het Productschap Pluimvee en Eieren gevraagd welzijnsregelgeving op te stellen. Bovendien heeft in oktober 2003 de Raad voor Dierenaangelegenheden, waar diverse maatschappelijke organisaties in zijn vertegenwoordigd, lijsten gepubliceerd van diersoorten die wel of niet mogen worden gehouden. Volgens die lijst mogen nertsen wel worden gehouden.
Uit één en ander concludeert het Productschap Pluimvee en Eieren dat er geen zwaarwegende ethische gronden zijn op grond waarvan het houden van pelsdieren verboden zou moeten worden.

Ten aanzien van een verbod op grond van dierenwelzijn is in het verleden ook door verschillende deskundigen aangegeven dat de welzijnsproblemen in de nertsenhouderij niet zodanig groot zijn dat een verbod op het houden van nertsen gerechtvaardigd is.

Ten aanzien van het onttrekken van regelgeving aan de parlementaire controle kan opgemerkt worden dat een verordening van een productschap in de ontwerpfase gepubliceerd wordt in het Mededelingenblad Bedrijfsorganisatie en dat iedereen daarop kan reageren. Diverse betrokken maatschappelijke groeperingen is gevraagd om commentaar. Daarnaast is de minister van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit na vaststelling en goedkeuring van de onderhavige verordening voor het parlement aanspreekbaar op de inhoud van de regelgeving. Bij de behandeling van de begroting 2004 van het ministerie van LNV in de Tweede Kamer is dat nog weer bevestigd. Gemeend wordt dat hiermee de bezwaren van Bont voor Dieren in voldoende mate zijn weerlegd.

Naast de reactie van Bont voor Dieren zijn geen andere reacties op de ontwerp-verordening ontvangen.

De doelstellingen die worden nagestreefd en de te verwachten (neven)effecten van de verordening

Met de verordening worden criteria gesteld waaraan door pelsdierenhouders moet worden voldaan en die ertoe leiden dat nertsen in Nederland zodanig worden gehuisvest en verzorgd dat het welzijn van de dieren is gewaarborgd.
Verwacht wordt dat de verordening het algemene welzijnsniveau waarop nertsen in Nederland worden gehouden, zal verhogen. Bovendien wordt met de verordening aangegeven dat de sector verantwoording neemt voor het op een welzijnsvriendelijke wijze

houden van pelsdieren. Met de verordening kunnen via het tuchtrecht eventuele excessen op welzijnsgebied worden bestreden en aan de kaak worden gesteld.

De nadere motivering van de noodzaak van publieke regelgeving i.c. de verordening

Met name vanuit de maatschappelijke groeperingen is reeds een aantal jaren kritiek geuit op de wijze waarop pelsdieren worden gehouden. Die kritiek werd ook geuit door verschillende politieke partijen en is voor het kabinet Kok II aanleiding geweest om de pelsdierenhouderij op termijn in Nederland geheel te verbieden. Door weerstand van de Tweede Kamer en de val van het tweede kabinet Kok is de voorgestelde regelgeving niet van kracht geworden, waarna het opvolgende kabinet Balkenende heeft besloten het ingediende wetsvoorstel in te trekken en aan het PPE te vragen de welzijnsregelgeving in een verordening vast te leggen. Om er zeker van te zijn dat de in het streefbeeld genoemde welzijnsaspecten door alle, ongeveer 180 bedrijven met pelsdieren in Nederland ter harte zullen worden genomen is publieke regelgeving noodzakelijk.

De afweging ten opzichte van private alternatieven

Het eerste PvA is opgesteld door de NFE en de NFE heeft zich toen ook sterk gemaakt om er voor te zorgen dat alle pelsdierenbedrijven de eerste fase van het PvA hebben uitgevoerd. Wegens de grote investeringen die met een volledige uitvoering van het PvA gemoeid zijn en de geringe mogelijkheden van de NFE om ervoor te zorgen dat alle voor de bontproductie gehouden nertsen in Nederland volgens het inmiddels aangepaste PvA geeft de NFE de voorkeur aan een publieke regeling.

De uitvoerings- en handhavingsaspecten van de verordening

Bij besluit zullen één of meerdere controle-instanties worden aangewezen om de naleving van de bij de verordening gestelde regels te controleren. Daarbij wordt de voorkeur gegeven aan erkende controle-instanties die ook voor de controle van andere publieke of private regelingen reeds op de nertsenbedrijven komen. Daarmee wordt het aantal controleurs dat op de bedrijven komt klein gehouden en dat is met het oog op het overbrengen van ziekteverwekkers c.q zoönosen van groot belang. Bovendien is een combinatie met controles die in het kader van andere regelingen moeten worden uitgevoerd efficiënter en goedkoper.
Pelsdierenhouders die de handelen in strijd met de bepalingen in de verordening kunnen via tuchtrecht bestraft worden.

De financiële gevolgen van de verordening

Zoals al eerder aangegeven vergt de uitvoering van de verordening per bedrijf aanzienlijke investeringen. De sector is bereid die investeringen te doen op voorwaarde dat er zekere garanties worden gegeven dat de pelsdierenhouderij in Nederland gedurende een lange periode mogelijk blijft. Er wordt vanuit gegaan dat met de goedkeuring van deze verordening een dergelijke garantie wordt gegeven.

De verhouding tot andere wetgeving en tot bestaande en komende internationale en communautaire regelingen

In de verordening worden regels gesteld met betrekking tot het welzijn van nertsen die gehouden worden voor de bontproductie. In dat kader is de verordening een nadere invulling van algemene welzijnsregelgeving die in de Gezondheids- en Welzijnswet voor Dieren is vastgelegd.
Internationaal wordt in de Raad van Europa al jaren overleg gevoerd ter voorbereiding op een advies over de huisvesting en verzorging van pelsdieren. In 1999 heeft de Raad van Europa de aanbevelingen voor het houden van pelsdieren goedgekeurd. Deze verordening geeft hier verdere uitvoering aan.

Notificatie van technische voorschriften

Deze Verordening is niet genotificeerd.

ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING

Artikel 1
Dit artikel behoeft geen nadere toelichting.

Artikel 2
Op grond van dit artikel is de pelsdierenhouder verplicht een aantal zaken die betrekking hebben op de gezondheid van de op zijn bedrijf aanwezige nertsen, in zijn administratie vast te leggen. De gevraagde gegevens zijn nodig voor het goed kunnen uitvoeren van controle van deze verordening.
Nertsen moeten een normaal speelgedrag kunnen vertonen. In de winterperiode is er een verhoogde kans op het vertonen van stereotiep gedrag en kunnen kale staartpunten opgemerkt worden. Dit wordt beïnvloed door erfelijke factoren, speenleeftijd en voerregiem. Bij het selectiebeleid zal rekening moeten worden gehouden met het voorkomen van ongewenst gedrag. In de winterperiode zal energiearm voer verstrekt worden en moeten de dieren zo weinig mogelijk worden afgeslankt.
Er dient naar gestreefd te worden om het aantal nertsen met stereotiep gedrag of met kale staartpunten tot een minimum te beperken.

Artikel 3
Uitgangspunt is dat nertsen voortdurend de beschikking hebben over drinkwater. Bij huisvesting in sheds in de open lucht en soms ook bij huisvesting in een stal kunnen bij vorst de waterleidingen bevriezen. In die gevallen moet de dieren dagelijks drinkwater worden aangeboden. Het toedienen van hormonen als compensatie voor onvolkomenheden in de bedrijfsvoering of als compensatie voor slechte hygiënische omstandigheden, of als groeibevorderaar of als middel om de pelsrijping te stimuleren is verboden.

Artikel 4
In dit artikel worden de minimumeisen vastgesteld waaraan de leefruimte en de nestbox van pelsdieren dient te voldoen

Artikel 5
In dit artikel wordt aangegeven over welke ruimte een pelsdieren ten minste moet kunnen beschikken.
Indien een leefruimte bestaat uit twee verticaal geschakelde compartimenten die met elkaar verbonden zijn via een kleine doorgang mag de oppervlakte van die doorgang worden meegenomen bij de berekening van het vloeroppervlak van het bovenste compartiment.

Artikel 6
Naast het genoemde plateau en cilinder zijn andere verrijkingsobjecten toegestaan.

Artikel 7
Nertsen kunnen zonder problemen in de buitenlucht worden gehouden. Het is evenwel ook mogelijk dat nertsen binnen worden gehouden.
Zeer hoge temparaturen gecombineerd met een tekort aan frisse lucht of gecombineerd met een hoge vochtigheidsgraad kunnen een voor nertsen ondraaglijke situatie veroorzaken. De in het tweede lid opgenomen verplichting duidt daarom op de verantwoordelijkheid van de houder voor het leefklimaat van de onder diens hoede gehouden nertsen.

Artikel 8
Uit onderzoek is gebleken dat het laat spenen van pups bevorderlijk is voor het welzijn.

Artikel 9
De verordening strekt tot het verbeteren van het welzijn van nertsen. Uitingen van stereotiep gedrag en van staartbijten wijzen op stress. Deze uitingen zijn met managementmaatregelen terug te dringen. De pelsdierenhouder is verplicht bij het waarnemen van genoemde uitingen van stress passende maatregelen te nemen. Die te nemen acties moeten zijn vastgelegd in een actieplan. Uitgevoerde acties moeten eveneens schriftelijk worden vastgelegd.

Artikel 10
Dit artikel behoeft geen nadere toelichting.

Artikel 11
Het bestuur is bevoegd personen aan te wijzen die belast zijn met het toezicht op de naleving van onderhavige verordening. Pelsdierenhouders dienen medewerking te verlenen aan de toezichthouders bij de uitvoering van hun werkzaamheden. Bij constatering van overtredingen van het bepaalde bij of krachtens deze verordening is de toezichthouder onder meer bevoegd een berechtingsrapport op te stellen ten behoeve van tuchtrechtelijke vervolging.

Artikel 12
De naleving van onderhavige verordening zal worden verzekerd door middel van tuchtrecht. Het productschap maakt middels de wet tuchtrechtspraak bedrijfsorganisatie en de Verordening tuchtrechtspraak productschap al meerdere jaren gebruik van dit instrument bij de handhaving van productschapregelgeving.

Artikel 13
Dit artikel behoeft geen nadere toelichting.

Artikel 14
Om de pelsdierenhouders voldoende tijd te geven de nodige voorzieningen te treffen en om voor de thans aanwezige stalinrichting normale afschrijvingstermijnen aan te houden, zijn in de verordening overgangstermijnen opgenomen. Uiterlijk op 1 januari 2014 dienen alle pelsdieren in Nederland conform het bepaalde in de verordening te worden gehuisvest.

Artikel 15
Dit artikel behoeft geen nadere toelichting.

Zoetermeer, 11 december 2003

drs. J.J. Ramekers,
voorzitter,

drs. S.B.M. Jongerius,
secretaris.

Bijlage 15. Watervergunning Waterschap

Waterschap Veluwe

Steenbokstraat 10
Postbus 4142
7320 AC Apeldoorn
[T] (055) 527 29 11
[F] (055) 527 27 04
[E] waterschap@veluwe.nl
[I] www.veluwe.nl

VOF Van der Horst van Winkoop
t.a.v. de heer W. van der Horst
Koemkolkweg 8
8097 PG OOSTERWOLDE

Datum	1 november 2012	Uw kenmerk	
Contactpersoon	de heer J. Geerlinks	Ons kenmerk	A3_264294/JG/jw
Doorkiesnummer	(055) 5272109	Onderwerp	Watervergunning
		Locatie	Koemkolkweg te OOSTERWOLDE

Geachte heer Van der Horst,

Dijkgraaf en Heemraden van Waterschap Veluwe hebben op 1 oktober 2012 een aanvraag ontvangen van Exitus Bedrijfsontwikkeling BV, namens VOF Van der Horst van Winkoop, om een vergunning als bedoeld in hoofdstuk 6 van de Waterwet (Wtw) voor het verrichten van handelingen in een watersysteem. Deze aanvraag is ingediend door VOF Van der Horst van Winkoop, met dagtekening 28 september 2012. De aanvraag is door ons ingeboekt onder nummer 264294.

1 Aanvraag

De aanvraag betreft het uitvoeren van handelingen in een watersysteem of beschermingszone waarvoor krachtens de Keur van Waterschap Veluwe vergunning is vereist. Concreet betreft de aanvraag het dempen van een B-water het graven van een B- en C-water en het aanleggen van verhardoppervlak aan de Koemkolkweg te Oldebroek.

2 Conclusie

Op grond van de overwegingen in deze vergunning en in samenhang met de vereisten die voortvloeien uit de waterwetgeving, wordt de gevraagde vergunning verleend. Met de voorschriften, die onderdeel uitmaken van deze vergunning, wordt gewaarborgd dat de te bereiken doelstellingen zoals bedoeld in artikel 2.1 van de Waterwet worden beschermd.

Samenwerken aan water

Waterschap Veluwe

3 Besluit

Gelet op de bepalingen van de Waterwet, het Waterbesluit, de Waterregeling, de Waterverordening Veluwe, de Keur Waterschap Veluwe 2009 (hierna te noemen: de Keur), de op de Keur van toepassing zijnde beleidsregels, de Algemene wet bestuursrecht en de overwegingen als opgenomen in hoofdstuk 7 van deze vergunning, besluiten Dijkgraaf en Heemraden van Waterschap Veluwe (hierna te noemen: het waterschap) als volgt:

A. De gevraagde vergunning aan VOF Van der Horst van Winkoop te Oldebroek te verlenen voor:
   - het uitvoeren van handelingen in een watersysteem of beschermingszone waarvoor krachtens artikel 4.1 en 4.6 van de Keur vergunning is vereist, namelijk het dempen van een B-water, het graven van een B- en C-water en het aanleggen van verhardoppervlak.

B. De aanvraag, inclusief de hieronder genoemde en gewaarmerkte tekeningen en rapporten, deel uit te laten maken van de vergunning.
   1 Situatie tekening, bovenaanzicht met luchtfoto;
   2 Doorsnede sloot.

C. Aan de vergunning de in hoofdstuk 5 van deze vergunning opgenomen voorschriften te verbinden met het oog op de in artikel 2.1 van de Waterwet genoemde doelstellingen.

Voor een toelichting op de in deze vergunning vermelde begrippen wordt verwezen naar bijlage 1 van deze vergunning.

In bijlage 2 van deze vergunning is een situatietekening weergegeven.

4 Ondertekening

Hoogachtend,
namens Dijkgraaf en Heemraden van Waterschap Veluwe,

drs. ing. R.G. Martens MBA
Hoofd Afdeling Vergunningen en Handhaving

Bijlagen

Bijlage 1: Begripsbepalingen
Bijlage 2: Situatietekening

Waterschap Veluwe

5 Voorschriften

5.1 Voorschriften van algemene aard

Voorschrift 1

1. De houder van de vergunning moet ervoor zorgen dat een exemplaar van deze vergunning aanwezig is op de plaats waar de werkzaamheden worden uitgevoerd.

2. De houder van de vergunning moet de startdatum van de werkzaamheden waarvoor vergunning is verleend, ten minste één week van tevoren melden aan de afdeling Vergunningen en Handhaving. U kunt dit doen door gebruik te maken van de bijgevoegde antwoordkaart.

3. De houder van de vergunning meldt schade aan waterstaatkundige voorzieningen en/of verstoring van de waterhuishouding als gevolg van zijn handelen onmiddellijk aan de afdeling Vergunningen en Handhaving.

4. Direct nadat de werken voltooid zijn, zorgt de houder van de vergunning voor het opruimen en afvoeren van alle daarbij gebruikte werktuigen, materialen en (hulp)werken, en ook de resterende (niet-gebruikte) materialen en het afval.

5. Hulpconstructies en/of hulpwerken mogen alleen toegepast worden na schriftelijke goedkeuring van de afdeling Vergunningen en Handhaving.

6. Deze vergunning vervalt van rechtswege indien niet binnen drie jaar na afgifte van de vergunning daarvan gebruik gemaakt is.

7. Alle werken moeten in goede staat gehouden worden.

8. Als de houder van de vergunning als gevolg van calamiteiten of bijzondere omstandigheden niet aan de vergunningsvoorwaarden kan voldoen, moet hij dit direct melden en schriftelijk bevestigen aan de afdeling Vergunningen en Handhaving van het waterschap. De aanwijzingen van de afdeling Vergunningen en Handhaving van het waterschap moeten direct worden opgevolgd.

9. De houder van de vergunning moet alle redelijkerwijs mogelijke maatregelen treffen, om te voorkomen dat het waterschap, dan wel derden, schade lijden ten gevolge van het gebruik van de vergunning.

Waterschap Veluwe

10. Het waterschap kan de houder van de vergunning verplichten de werken waarvoor vergunning is verleend, te wijzigen. Dit kan gebeuren in verband met werken die het waterschap zelf uitvoert of werkzaamheden in het belang van de waterstaat.

11. Alle door de uitvoering van de werkzaamheden ontstane schade aan taluds, alle schade ontstaan door het geheel of gedeeltelijk stremmen van de afvoer, alsmede de schade als gevolg van de aanwezigheid van kunstwerken, komen ten laste van de houder van de vergunning.

5.2 Beheer en onderhoud

Voorschrift 2

De op grond van deze vergunning aanwezige werken moeten doelmatig functioneren, in goede staat van onderhoud verkeren en met zorg worden bediend.

5.3 Contactpersoon

Voorschrift 3

1 De houder van de vergunning is verplicht één of meer personen aan te wijzen die in het bijzonder belast is (zijn) met het toezien op de naleving van deze vergunning, waarmee door of namens de waterbeheerder in spoedgevallen overleg kan worden gevoerd.

2 De houder van de vergunning deelt schriftelijk binnen 14 dagen nadat deze vergunning inwerking is getreden, maar uiterlijk voor de start van de werkzaamheden, de waterbeheerder mee, de naam, het adres en het telefoonnummer van degene(n) die door of vanwege hem is (zijn) aangewezen.

3 Wijzigingen ten opzichte van lid 2 moeten binnen 14 dagen schriftelijk worden gemeld.

Waterschap Veluwe

5.4 Voorschriften voor het uitvoeren van handelingen in een watersysteem of beschermingszone waarvoor krachtens de Keur Waterschap Veluwe 2009 een vergunning is vereist.

Voorschrift 4

Oppervlaktewaterlichaam algemeen

1. Tijdens de uitvoering van de werken mag de doorstroming van het water niet worden gestremd of belemmerd.

2. De oevers van het water, moeten (ter plaatse van het waterstaatswerk) erosiebestendig worden afgewerkt.

3. Na het gereedkomen moeten alle door de werkzaamheden ontstane beschadigingen aan de oevers of de waterbodem worden hersteld en moeten verondiepingen of vernauwingen van het water worden verwijderd. Ook drijfvuil moet worden verwijderd.

4. Bij gehele of gedeeltelijke vervanging, opruiming of vernieuwing van de werken, moeten de onderdelen van de bestaande werken die geen functie meer hebben geheel worden verwijderd.

5. Houder van de vergunning is verplicht te voldoen aan de plaats en afmetingen die op de bijgevoegde tekening(en) zijn aangegeven.

6. Het water moet tussen 5 meter bovenstrooms en 10 meter benedenstrooms van de uiterste einden van het werkgebied worden geschoond.

7. Na het gereedkomen van de werkzaamheden moet het werkterrein in orde worden opgeleverd, ingezaaid met grasmengsel BG11 of een gelijkwaardige grasmengsel.

Het dempen van een water

8. Voordat het water gedempt wordt dient het nieuwe water gegraven te zijn.

9. Verwijder de (eventueel) aanwezige duiker, schoon het water op en verwijder de aanwezige bagger.

10. De grond welke gebruikt wordt voor de demping van het water dient te voldoen aan het Besluit Bodemkwaliteit.

Waterschap Veluwe

In dit artikel zijn de algemene doelstellingen aangegeven die richtinggevend zijn bij de uitvoering van het waterbeheer:

- voorkoming en waar nodig beperking van overstromingen, wateroverlast en waterschaarste; en
- bescherming en verbetering van de chemische en ecologische kwaliteit van watersystemen; en
- vervulling van maatschappelijke functies door watersystemen.

Deze doelstellingen vormen in onderlinge samenhang het toetsingskader bij vergunningverlening. Een vergunning wordt geweigerd indien de aangevraagde werkzaamheden niet verenigbaar zijn met de doelstellingen van het waterbeheer en het niet mogelijk is om de belangen van het waterbeheer door het verbinden van voorschriften voldoende te beschermen.

De doelstellingen zijn geconcretiseerd via normen en beleid ten aanzien van veiligheid, waterkwantiteit, waterkwaliteit en maatschappelijke functievervulling door watersystemen. De uitwerking hiervan vindt plaats in de Waterwet, in aanvullende regelgeving, in water- en beheerplannen op grond van hoofdstuk 4 van de Waterwet en in beleidsregels waaronder de keur en beleidsregels van het waterschap. Aan de hand van het hierboven beschreven toetsingskader volgt in het volgende hoofdstuk een uitwerking van het toetsingskader en de daadwerkelijke toetsing per onderdeel.

7 Overwegingen betreffende het uitvoeren van handelingen in een watersysteem of beschermingszone

7.1 Toetsingskader

Het besluit is getoetst aan:

- de Keur Waterschap Veluwe 2009 (in werking getreden op 22 december 2009);
- Beleidsregels wateren op grond van de Keur Waterschap Veluwe 2009 (in werking getreden op 4 november 2010), waarin de toetsingscriteria voor het verlenen van een vergunning zijn opgenomen.

Het water waar de vergunning betrekking op heeft, is op de legger aangeduid als B-water.

Waterschap Veluwe

De onderstaande artikelen uit de Keur Waterschap Veluwe 2009 zijn van toepassing:

Op grond van artikel 4.1 lid 1 van de Keur is het verboden om zonder vergunning van het bestuur wateren aan te leggen.

Op grond van artikel 4.1 lid 2 van de Keur is het verboden om zonder vergunning van het bestuur gebruik te maken van de kernzone en beschermingszone van een water door, daarin, daarop, daarboven, daarover of daaronder:

a. werkzaamheden te verrichten;
b. werken of opgaande (hout)beplantingen te plaatsen of te behouden, danwel aanwezige (hout)beplantingen te verwijderen;
c. enz.

Op grond van artikel 4.6 van de Keur is het verboden zonder vergunning van het bestuur neerslag, afkomstig van een verhard terrein- of dakoppervlak te lozen op oppervlaktewater.

7.2 Toetsing voor het uitvoeren van handelingen in een watersysteem of beschermingszone

Aanvragen voor activiteiten in of nabij een water worden, voor zover voor de betreffende activiteit geen absoluut verbod geldt, getoetst op:

1. stabiliteit taluds
2. doorstroomcapaciteit water
3. bergingscapaciteit water
4. fysisch chemische waterkwaliteit water
5. ecologische toestand water
6. grondwatersituatie
7. doelmatig onderhoud watergang

Ad 1
Om de stabiliteit van de taluds te waarborgen zijn in hoofdstuk 5 van deze vergunning voorschriften opgenomen.

Ad 3
Bij het beoordelen van de aanvraag is het landelijke beleid zoals vastgesteld in het Nationaal bestuursakkoord water aangehouden. In deze nota staat dat er in het kader van grondwaterproblematiek de trits "vasthouden, bergen en afvoeren" gevolgd moet worden.

Dat betekent dat oplossingen voor wateroverlast zoveel mogelijk binnen het eigen gebied moeten worden gezocht en er pas voor afvoeren wordt gekozen in gevallen dat het echt niet meer anders kan.
In het Waterplan Gelderland 2010-2015 staat dat nadelige effecten op de waterhuishouding in beginsel moeten worden voorkomen. Het aspect water dient voldoende in het ontwerp van nieuw uitbreiding te worden meegenomen. Voorts mogen de waterhuishoudkundige gevolgen niet afgewenteld worden op naastgelegen of benedenstrooms gelegen gebieden. Met betrekking tot grondwateroverlast staat er dat er bij inrichtingen van gebieden rondom de Veluwse stuwwal geanticipeerd moet worden op toenemende grondwateroverlast.
Door het aanleggen van verhard oppervlak voor het vergroten van de nertsenhouderij dient waterberging te worden aangelegd. Hiervoor wordt een nieuwe gestuwde zaksloot gegraven met een inhoud van ongeveer 525 m3. Bij het uitbreiden van de nertsenhouderij en de bijbehorende berekeningen is rekening gehouden met bui van 36 mm (T=10). De berging van 525 m3 is ruim voldoende om aan de waterbergingseis te voldoen van 354 m3. Hierdoor voldoet het aan de beleidsregels van Waterschap Veluwe en hebben de werkzaamheden geen gevolgen voor de bergingscapaciteit van het water.

Ad 7
De werkzaamheden hebben voor de vergunninghouder geen gevolgen om het water doelmatig te beheren en onderhouden.

De werkzaamheden hebben geen gevolgen voor de overige bovengenoemde criteria.

7.3 Belangenafweging

Het belang van de vergunninghouder bij het verkrijgen van een vergunning is afgewogen tegen de waterhuishoudkundige belangen die door de Keur Waterschap Veluwe 2009 en de beleidsregels, als bedoeld in paragraaf 7.1, worden beschermd. Uit de belangenafweging is gebleken dat bij honorering van de aanvraag, met inachtneming van de aan dit besluit verbonden voorschriften, de zorg voor de waterhuishouding voldoende wordt gewaarborgd.

Waterschap Veluwe

8 Procedure

8.1 Mededelingen

I. Bezwaarprocedure

Op grond van de Algemene wet bestuursrecht kunnen belanghebbenden, gedurende een periode van zes weken vanaf de dag na bekendmaking, tegen deze vergunning bezwaar maken door een bezwaarschrift in te dienen. Het bezwaarschrift moet worden gericht aan Dijkgraaf en Heemraden van Waterschap Veluwe, Postbus 4142, 7320 AC Apeldoorn.

De vergunning treedt in werking na bekendmaking. Op grond van artikel 6:16 van de Algemene wet bestuursrecht schorst het bezwaar de werking van dit besluit niet. Gelet hierop kan, indien tegen dit besluit bezwaar wordt aangetekend, gedurende de bezwaartermijn tevens een verzoek om een voorlopige voorziening worden ingediend.

Het verzoek tot het treffen van een voorlopige voorziening moet worden gericht aan de Voorzieningenrechter van de rechtbank Zutphen, Postbus 205, 7200 AE Zutphen. Hiervoor is een griffierecht verschuldigd.

Wanneer u een verzoek tot het treffen van een voorlopige voorziening indient, verzoeken wij u vriendelijk om een afschrift van het verzoek tot het treffen van een voorlopige voorziening toe te zenden aan het Waterschap Veluwe, Postbus 4142, 7320 AC Apeldoorn.

II. Schade

Eventuele schade aan wateren en/of waterkeringen, die door de ingrepen van de vergunninghouder ontstaat ten gevolge van het gebruik maken van de vergunning, moet de vergunninghouder op eigen kosten zelf herstellen. Indien de genoemde schade niet door vergunninghouder wordt hersteld, zal het waterschap de kosten voor het (doen) herstellen verhalen op de vergunninghouder.

Het waterschap is niet aansprakelijk voor schade aan de aangebrachte werken als gevolg van hoge waterstanden of onderhoudswerkzaamheden.

Bijlage 16. Leaflet BB 94.02.013

Groen Labelnummer: BB 94.02.013
Toegekend op: 3 februari 1994
Vervangt nummer: n.v.t. **Toegekend op:** n.v.t.
Geldigheid voor het systeem: Tot herroeping door het bestuur van de Stichting Groen Label
Naam van het systeem: Mest- en urineopvangsysteem met regelmatige afvoer naar een afgesloten mestopslag
Diercategorie: Nertsen

Korte omschrijving van het stalsysteem:

De ammoniakuitstoot wordt beperkt door de mest en urine op te vangen in mestgoten onder de kooien en deze mest en urine tweemaal per dag af te voeren naar een gesloten mestopslag.

Eisen aan de uitvoering:

De uitvoering is in hoofdlijnen als volgt:

a. De mestgoten bevinden zich in de vloer of zijn op een verhoging aangebracht.
b. De mestgoten dienen een rond profiel te hebben met een breedte van 30-40 cm.
c. De mestgoten dienen gemaakt te zijn van een glad, corrosiebestendig en niet-hechtend materiaal (roestvast staal of kunststof).
d. De mestafvoer dient plaats te vinden middels een schuif.

Eisen aan het gebruik:

- Tweemaal per dag dient de mest in de mestgoten automatisch verwijderd te worden naar een gesloten mestopslag.
- Het besturingssysteem dient een overzicht te kunnen geven van het aantal schuifbewegingen gedurende de afgelopen zeven dagen.

Nadere bijzonderheden:

Dit mestafvoersysteem is reeds opgenomen in de Ecologische Richtlijn en wordt daarin aangeduid als "dagontmesting met afvoer naar een gesloten put".

Tekeningen:

Zie omme zijde voor een schematisch overzicht van de stal en een detailtekening van het mestgotensysteem.

Aangevraagd door:

Nederlandse Vereniging van Fokkers van Edelpelsdieren (NFE) te Nederasselt, tel. 08892-1980

GROEN LABEL

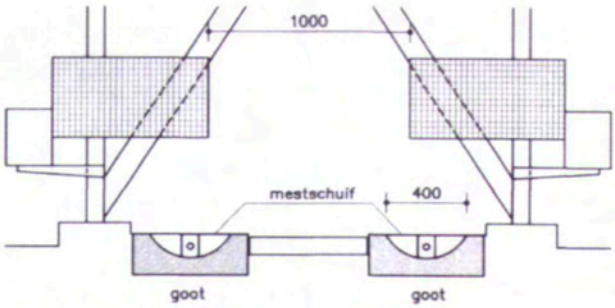

Mestgoot met mestschuif

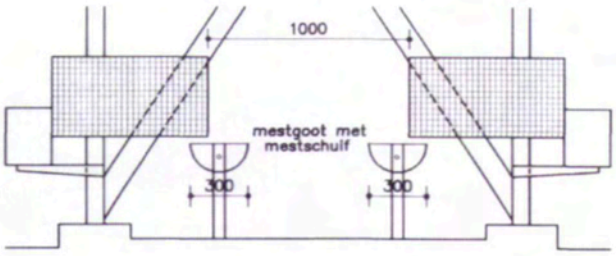

Verhoogde mestgoot met mestschuif

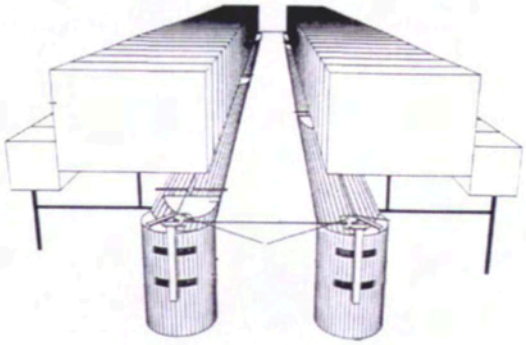

Omschrijving: Mestopvangsysteem met regelmatige afvoer voor nertsen.	GROEN LABEL
Aangevraagd door: Nederlandse Federatie van Fokkers van Edelpelsdieren (N.F.E.) te Nederasselt	Datum Groen Label: 03-02-94
	Behorende bij aanvraagnr.: BB 94.02.013

Bijlage 17. Situatietekening

Bijlage 18. Plankaart

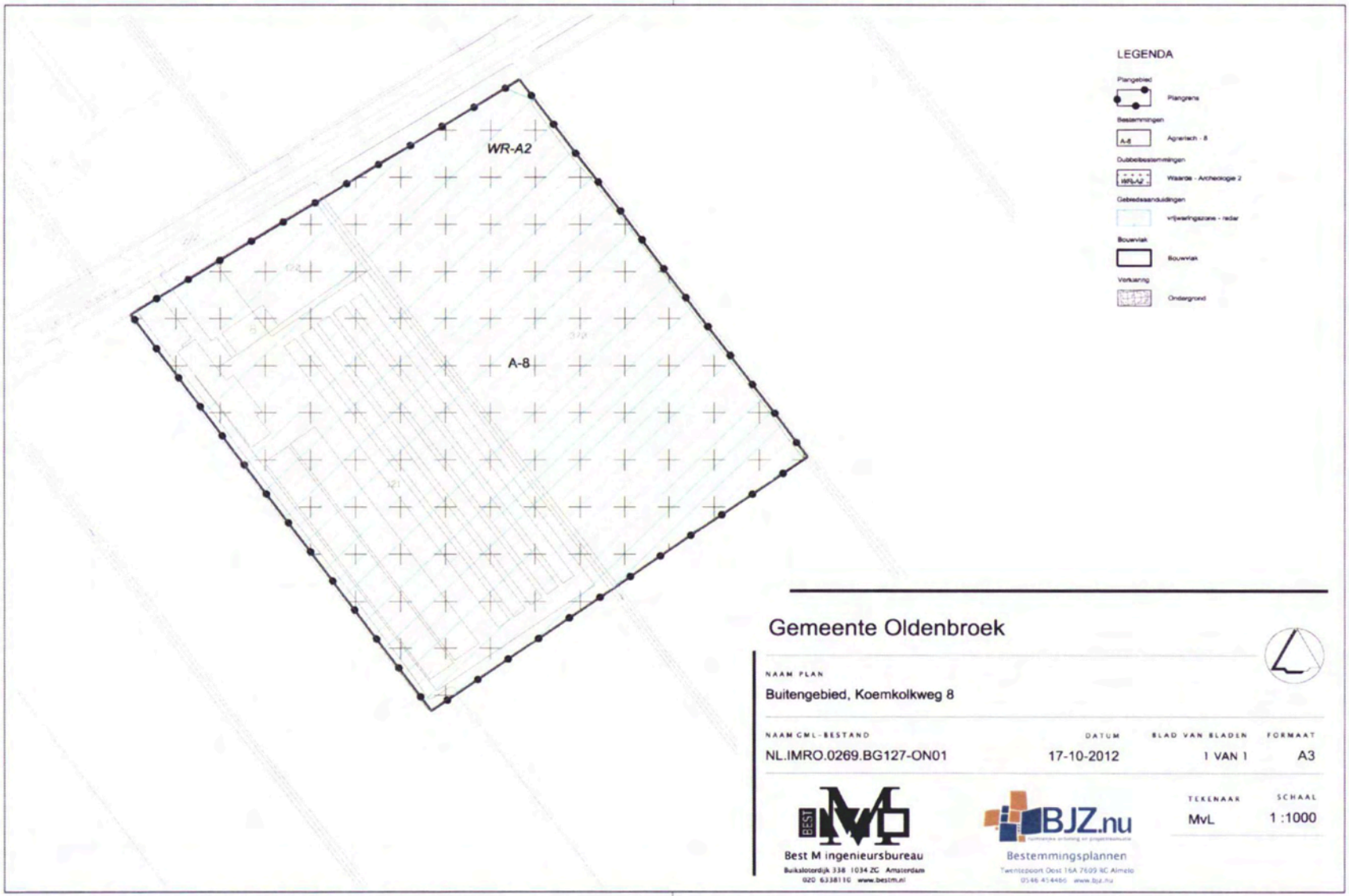

Bijlage 19. tekening omgevingsvergunning (onderdeel milieu)

Tekening is als losse bijlage toegevoegd

Exitus Bedrijfsontwikkeling Postbus 22, 8100 AA Raalte T (0572) 36 28 60 F (0572) 36 29 17 E info@exitus.nl I www.exitus.nl